

Wdrażanie Strategii Lizbońskiej

Reformy dla rozszerzonej Unii

Raport Komisji

na wiosenny szczyt Rady Europejskiej

26 marca 2004

KOMISJA EUROPEJSKA

2004

Wdrażanie Strategii Lizbońskiej

Reformy dla rozszerzonej Unii

Raport Komisji
na wiosenny szczyt Rady Europejskiej
26 marca 2004

COM(2004) 29

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

**Oto nowy numer bezpłatny:
00 800 6 7 8 9 10 11**

Bardzo wiele informacji na temat Unii Europejskiej znajduje się w Internecie. Dostęp można uzyskać przez serwer Europa (<http://europa.eu.int>).

Dane katalogowe znajdują się na końcu niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2004.

ISBN 92-894-6769-X

© Wspólnoty Europejskie, 2004

Powielanie materiałów jest dozwolone, pod warunkiem że zostanie podane ich źródło.

Printed in Belgium

DRUK NA PAPIERZE BIAŁYM BEZCHLOROWYM.

STRESZCZENIE

Od czterech lat Unia Europejska wprowadza w życie Strategię Lizbońską. Dokonany postęp pozwolił na niezbędną przemianę w kierunku gospodarki konkurencyjnej, opartej na wiedzy, przynoszącej wzrost gospodarczy, wzrost zatrudnienia, większą spójność społeczną oraz szanującą środowisko naturalne.

Czwarty raport przedstawia bilans postępów dokonanych od 2000 r. i wzywa Radę Europejską do wykorzystania możliwości wynikających z ożywienia gospodarczego i nadchodzącego rozszerzenia w celu dostarczenia niezbędnego impulsu dla rozwoju Strategii Lizbońskiej.

Dokonane postępy

Analiza dokonanych przez Unię i Państwa Członkowskie postępów opiera się na Raportach o wprowadzeniu w życie ogólnych wytycznych polityki gospodarczej oraz Wytycznych w sprawie zatrudnienia, a także na wskaźnikach strukturalnych przedstawionych przez Komisję i zatwierdzonych przez Radę.

Analiza ta podkreśla potrzebę szybkiego wprowadzenia w życie reform w różnych dziedzinach przy wykorzystaniu zintegrowanych strategii. Niepełne wprowadzenie w życie Strategii Lizbońskiej może spowodować wysokie koszty netto dla Europy: niski wzrost, opóźnienia w poprawie poziomu zatrudnienia oraz powiększające się różnice w stosunku do niektórych naszych ważnych partnerów w dziedzinie edukacji oraz B&R.

Badania i symulacje przeprowadzone przez Komisję wykazały, że jednoczesne i zintegrowane kontynuowanie reform przyczyni się do wzrostu PKB Unii, wynoszącego 0,5–0,75 punktu procentowego w ciągu kolejnych 5 do 10 lat.

Poza osiągnięciami odnotowanymi w kilku dziedzinach **raport w sposób przejrzysty podkreśla, że przedsięwzięcia na poziomie europejskim nie wystarczą dla właściwej realizacji Strategii Lizbońskiej**. Liczne reformy i inwestycje, za które są odpowiedzialne Państwa Członkowskie, muszą zostać dokończone.

W niektórych dziedzinach istnieją poważne problemy, które hamują całą strategię oraz powrót do silnego wzrostu gospodarczego. Największe opóźnienia odnotowano w trzech strategicznych dziedzinach najważniejszych dla wzrostu: niski poziom inwestycji w sieci i wiedzę, konkurencyjność w przemyśle i usługach oraz wyzwania związane z aktywnym starzeniem się.

Priorytety na 2004 rok

W związku z powyższymi opóźnieniami **Państwa Członkowskie muszą zobowiązać się do kontynuowania reform** określonych podczas szczytu Rady Europejskiej w Lizbonie. Komisja składa Radzie Europejskiej wniosek dotyczący podjęcia koniecznych decyzji w trzech następujących priorytetowych dziedzinach:

- **zwiększenie inwestycji w sieci i w wiedzę**, w szczególności poprzez wprowadzanie w życie Inicjatywy na rzecz Wzrostu Gospodarczego oraz dawanie pierwszeństwa poziomowi i jakości inwestycji w badania, edukację i kształcenie;
- **wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich** poprzez doskonalenie regulacji, szczególnie w odniesieniu do sektora przemysłowego, oraz poprzez przyjmowanie wniosków dotyczących dyrektywy ramowej w sprawie usług oraz Planu Działania na rzecz Technologii Środowiskowych;
- **wspieranie aktywnego starzenia się** poprzez zachęcanie starszych pracowników do pozostania aktywnymi zawodowo oraz poprzez modernizację systemów edukacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego, organizacji pracy oraz systemów opieki zdrowotnej.

Przygotowanie do przeglądu średniookresowego w 2005 roku

Komisja wzywa Radę Europejską do określenia ram i sposobów przygotowania **przeglądu średniookresowego Strategii Lizbońskiej w 2005 r.** Wymieniony przegląd powinien skupić się przede wszystkim na procesach wprowadzania strategii w życie oraz powinien opierać się na kolejnej perspektywie finansowej po 2006 r.

SPIS TREŚCI

Streszczenie	3
1. Wykorzystanie szans rozwoju	7
1.1. Wykorzystanie obecnego ożywienia gospodarczego	7
1.2. Czerpanie korzyści także z dynamiki związanej z rozszerzeniem	8
2. Analiza postępów w realizacji celów Strategii Lizbońskiej	9
2.1. Zapewnienie właściwego stanu finansów publicznych	10
2.2. Zatrudnienie i produktywność stanowią nadal przeszkodę dla wzrostu	10
2.2.1. Nadal ograniczony wkład zatrudnienia	11
2.2.2. Produktywność pozostaje niewystarczająca	12
2.3. Słabości rynku wewnętrznego i konkurencyjności	16
2.4. Wzrost, który jeszcze nie jest trwały	18
2.4.1. Wzmocnienie spójności społecznej	18
2.4.2. Lepsze uwzględnienie zagadnień związanych ze środowiskiem	19
2.4.3. Częściowe wprowadzenie w życie strategii trwałego rozwoju	20
2.5. Bilans dokonanych postępów	21
3. Priorytety na 2004 rok: położenie nacisku na inwestycje, konkurencyjność i zatrudnienie	23
3.1. Utrzymywanie tempa rozpoczętych reform	23
3.2. Zwiększenie inwestycji dla podtrzymania wzrostu gospodarczego ..	24
3.3. Wzmocnienie konkurencyjności w trwałej gospodarce	28
3.4. Położenie nacisku na reformy ukierunkowane na aktywne starzenie się	30
4. Przygotowanie do średniookresowego przeglądu w 2005 roku	33
ZAŁĄCZNIK 1: Przedstawienie wskaźników strukturalnych	35
ZAŁĄCZNIK 2: Szczególne osiągnięcia i zaniedbania Państw Członkowskich w zakresie realizacji celów Strategii Lizbońskiej	71
ZAŁĄCZNIK 3: Propozycje zawarte w Agendzie Lizbońskiej oczekujące na realizację do marca 2005 roku	81

1. WYKORZYSTANIE SZANS ROZWOJU

Od czterech lat Unia Europejska wprowadza w życie Strategię Lizbońską, która pozwoliła jej dokonać niepodważalnych postępów, zapoczątkowując niezbędną przemianę w kierunku gospodarki konkurencyjnej, opartej na wiedzy, przynoszącej wzrost gospodarczy, wzrost zatrudnienia, większą spójność społeczną i szanującą środowisko naturalne.

Jednak ogólny poziom zarówno wprowadzenia w życie strategii, jak i postępów dokonanych w Państwach Członkowskich jest wciąż niezadowolający. Niektóre dziedziny przeżywają wręcz poważne problemy, które spowalniają całokształt wdrażania strategii i mogą ograniczać powrót do silnego wzrostu gospodarczego.

Komisja Europejska zachęca więc Radę Europejską do **nadania** na wiosennym szczycie **nowego impulsu** Strategii Lizbońskiej oraz do podjęcia właściwych decyzji w obszarach strategicznych. Do dokonania tej zmiany potrzebna jest mobilizacja wszystkich zainteresowanych. Rok 2004 stwarza okoliczności, które Unia powinna wykorzystać, jeżeli chce się rozwijać.

1.1. Wykorzystanie obecnego ożywienia gospodarczego

W roku 2003 wzrost gospodarczy Unii Europejskiej pozostawał już trzeci rok z rzędu na niskim poziomie (0,8%). W ciągu ubiegłych trzech lat średni roczny wskaźnik wzrostu gospodarczego osiągał wartość około 1,25%, w porównaniu z 2,7% dla drugiej połowy lat 90.

Jednak sprzyjające warunki stworzone przez politykę makroekonomiczną, postępująca redukcja inflacji, utrzymywanie właściwego poziomu stóp procentowych, niektóre osiągnięcia w dziedzinie reformy strukturalnej oraz zmniejszenie niepokoju geopolitycznych powodują ponowny wzrost zaufania podmiotów gospodarczych, poprawę międzynarodowej koniunktury i tworzą atmosferę bardziej sprzyjającą inwestycjom.

Ożywienie zapoczątkowane w drugiej połowie 2003 roku powinno więc trwać, a nawet ulec przyspieszeniu w ciągu całego 2004 roku. Realny wskaźnik wzrostu produktu krajowego brutto powinien w bieżącym roku osiągnąć wartość 2%, tak aby w roku 2005 zbliżyć się do wartości 2,5% ⁽¹⁾. W ten sposób wzrost europejskiej gospodarki ulegnie krótkookresowemu przyspieszeniu, pociągając za sobą nową dynamikę zatrudnienia.

⁽¹⁾ SEC (2003) 1222 Ost., Jesienna prognoza gospodacza 2003–2005.

1.2. Czerpanie korzyści także z dynamiki związanej z rozszerzeniem

Wiosenny szczyt Rady Europejskiej odbędzie się w terminie krótszym niż 40 dni od daty rozszerzenia Unii w dniu 1 maja 2004 r. Od tego momentu **dziesięć nowych Państw Członkowskich** zostanie włączonych w realizowanie **Strategii Lizbońskiej**. Dlatego też kraje te zostały uwzględnione zarówno w niniejszym raporcie, jak i we wskaźnikach strukturalnych obrazujących sytuację w obecnych Państwach Członkowskich.

Rozszerzenie powinno być przyjęte z ufnością. Przystąpienie nowych Państw Członkowskich do Unii Europejskiej przyczyni się do zdynamizowania gospodarki europejskiej, w szczególności poprzez ich potencjał gospodarczy (wzrost średnio o 4% rocznie), produktywność i przyciąganie inwestycji. Ponadto stworzenie wewnętrznego rynku 450 milionów mieszkańców, z których 300 milionów posługuje się tą samą walutą, będzie prowadzić do intensywnej wymiany wewnątrzwspólnotowej i stwarzać nowe możliwości organizacji przemysłowej wykorzystującej mocne strony, zarówno obecnych, jak i nowych Państw Członkowskich.

Dzięki zdefiniowaniu wspólnych celów **Strategia Lizbońska powinna w znacznym stopniu przyczynić się do dynamizacji konwergencji i integracji, które leżą u podstaw rozszerzenia**. Jej cele pozostają więc aktualne i właściwe w odniesieniu do globalnego rozwoju Unii.

Należy także podkreślić, że Strategia Lizbońska jawi się, pod wieloma względami, jako przedłużenie reform strukturalnych przeprowadzonych przez te Państwa w ciągu ostatnich dziesięciu lat oraz jako katalizator wysiłków w dążeniu do osiągnięcia wyników i obecnych standardów Unii. Jednakże opóźnienie nowych Państw Członkowskich w wielu dziedzinach nie może przysłaniać ich dobrych jednostkowych wyników w innych dziedzinach, czasem przewyższających osiągnięcia obecnych Państw Członkowskich. Ponadto przyszłe Państwa Członkowskie dysponują większym potencjałem rozwoju – a tym samym nadrobienia strat – w szczególności dzięki silnemu wzrostowi gospodarczemu i dużym inwestycjom. **Poprzez swoje doświadczenia w przeprowadzaniu reform oraz wolę kontynuacji tego procesu państwa te wniosą cenny wkład do Strategii Lizbońskiej i jej dynamiki politycznej.**

Ożywienie gospodarcze oraz rozszerzenie stwarzają dla Unii potencjalnie sprzyjające okoliczności, które powinna w pełni wykorzystać. **Oznacza to, że zarówno obecne, jak i nowe Państwa Członkowskie powinny wykazać więcej zaangażowania we wprowadzanie w życie Strategii Lizbońskiej oraz w realizację jej celów.**

2. ANALIZA POSTĘPÓW W REALIZACJI CELÓW STRATEGII LIZBOŃSKIEJ

Od marca 2000 r. Strategia Lizbońska dostarcza Unii skutecznego instrumentu zarządzania oraz ram działania właściwych do osiągnięcia celów. Ogólne postępy już dokonane na przestrzeni ostatnich czterech lat tylko tego dowodzą.

Ogólny postęp dokonany od roku 2000

- **Ponad sześć milionów miejsc pracy stworzonych zostało** od 1999 r., prowadząc do wzrostu całkowitego wskaźnika zatrudnienia z 62,5% do 64,3% w 2002 r. Ponadto znacząco zmniejszyło się w Europie długotrwałe bezrobocie, spadając z 4% w 1999 r. do 3% w 2002 r. Wreszcie, reformy zapoczątkowane na rynku pracy zaczynają przynosić efekty, o czym świadczy stosunkowa stabilność zatrudnienia w warunkach spowolnienia wzrostu gospodarczego.
- **Wiele kluczowych rynków zostało częściowo lub całkowicie otwartych** na konkurencję: telekomunikacja, transport kolejowy towarów, usługi pocztowe, rynek energii elektrycznej i gazowy. Otwarcie tych rynków pozwoliło na ich unowocześnienie i dynamizację, poprawę jakości usług oraz obniżenie kosztów bez wywołania negatywnego wpływu na zatrudnienie. Ponadto Wspólne Europejskie Niebo stanie się rzeczywistością już od tego roku, pozwalając na zredukowanie opóźnień i tłoku w transporcie lotniczym.
- **Gospodarka oparta na wiedzy zaczyna się konkretyzować**, jak obrazuje to z jednej strony dotarcie Internetu do 93% szkół, jak również do przedsiębiorstw, administracji publicznej i gospodarstw domowych oraz, z drugiej strony, stopniowe wdrażanie Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
- Kwestia **stałego rozwoju zaczyna być brana pod uwagę przy określaniu kierunków polityki**. Wiele Państw Członkowskich rozpoczęło zatem reformowanie swoich systemów emerytalnych w celu stawienia czoła problemowi starzenia się społeczeństwa. Podobnie wspólnotowe działania coraz większą wagę przywiązują do ochrony środowiska naturalnego.
- Wreszcie, starania dołożone w trakcie tych pierwszych czterech lat pozwoliły na przyjęcie około **stu rozporządzeń, dyrektyw i programów** z różnych dziedzin, które realizują cele Strategii Lizbońskiej.

Mimo pierwszych wyników – pozytywnych i zachęcających do dalszego działania – wciąż jednak pozostaje wiele do zrobienia, aby osiągnąć cele, które Unia wyznaczyła sobie na rok 2010. Analiza dokonanych postępów ⁽²⁾ pokazuje zarówno względnie pozytywne zmiany, jak i istotne problemy, którym należy zaradzić w trybie pilnym. Potwierdzają to raporty z wdrażania Ogólnych Wytycznych Polityki Gospodarczej i Wytycznych Polityki Zatrudnienia ⁽³⁾ oraz Opinia wydana przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny w grudniu ubiegłego roku ⁽⁴⁾.

W tym względzie Komisja w swej analizie wyróżnia cztery kwestie: niezbędny właściwy stan finansów publicznych, niewystarczające działania na rzecz

⁽²⁾ Analiza ta jest częściowo oparta na 14 wskaźnikach strukturalnych zaproponowanych przez Komisję w dokumencie (COM(2003) 585) przyjętym przez Radę dnia 8 grudnia ubiegłego roku. Informacje na temat wszystkich wskaźników strukturalnych dostępne są na stronie internetowej: <http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>

⁽³⁾ COM(2004) 20 i COM(2004) 24.

⁽⁴⁾ Zobacz Opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 1698/2003.

zatrudnienia i wzrostu produktywności, słaba dynamika rynku wewnętrznego i wreszcie brak trwałości wzrostu gospodarczego.

2.1. Zapewnienie właściwego stanu finansów publicznych

Aby nie zablokować powoli rodzącego się wzrostu oraz aby zapewnić warunki gospodarcze sprzyjające jego rozwojowi, należy przede wszystkim **utrzymać stabilne ramy makroekonomiczne**. W szczególności polityka fiskalna Unii powinna nadal podlegać wytycznym Paktu na rzecz Stabilności i Wzrostu. Takie ramy polityki budżetowej mogą przyczynić się do podtrzymywania wzrostu poprzez stabilizację inflacji, zmniejszenie długu publicznego oraz poprawę zaufania konsumentów i inwestorów.

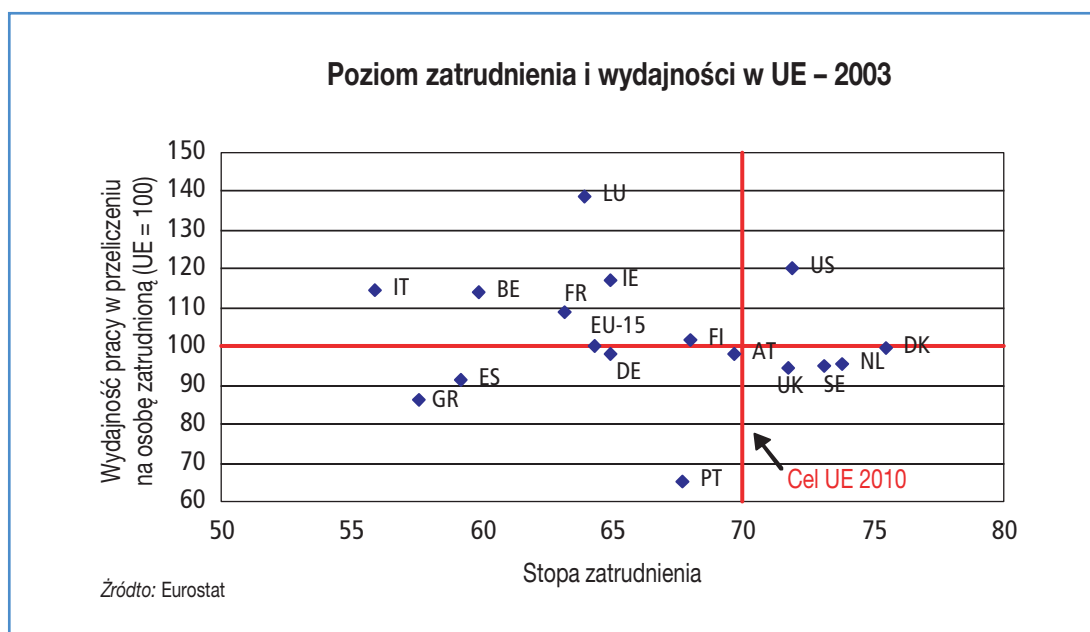
Nie wszystkie Państwa Członkowskie w tym samym stopniu przestrzegały dyscypliny budżetowej i pieniężnej. W ten sposób, z powodu słabej koniunktury, ale również w kilku przypadkach ekspansywnej polityki budżetowej, średni deficyt Unii osiągnął w roku 2003 poziom 2,7% PKB. Ponadto należy zauważyć, że prowadzenie takiej polityki pociągnęło za sobą wzrost oszczędzania zamiast pożądanego celu podtrzymania konsumpcji, zmniejszając jednocześnie zaufanie.

Ponadto należy skuteczniej zapewnić **właściwy stan krajowych finansów publicznych** w perspektywie średnio- i długoterminowej, aby zagwarantować stały rozwój gospodarki w obliczu obecnych zjawisk demograficznych. O ile poziom imigracji pozostanie stały, spadek liczby ludności czynnej zawodowo połączony z kosztami starzenia się społeczeństwa może spowodować spadek wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej do poziomu poniżej 2%. Wyrażne niebezpieczeństwo istnieje w co najmniej połowie Państw Członkowskich: w roku 2003 średni poziom długu publicznego w Unii powinien osiągnąć do 64,1% PKB, a sześć Państw Członkowskich powinno odnotować wskaźnik wyższy od średniej wartości referencyjnej 60% PKB.

W tym kontekście na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy wiele Państw Członkowskich rozpoczęło **reformę swoich systemów emerytalnych** oraz systemów opieki zdrowotnej, tak aby odpowiadały one potrzebom społecznym oraz były skuteczne i wiarygodne finansowo. Należy kontynuować wysiłki idące we właściwym kierunku.

2.2. Zatrudnienie i produktywność stanowią nadal przeszkodę dla wzrostu

Wzrost gospodarczy w Europie pozostawał na niskim poziomie na przestrzeni ostatnich trzech lat. W konsekwencji względny poziom PKB *per capita* w Unii pozostał niezmienny w roku 2003. Unia nie jest w stanie nadrobić opóźnienia w stosunku do Stanów Zjednoczonych przy PKB *per capita* stanowiącym 72% poziomu partnera zza oceanu.

Przyczyny słabego wzrostu gospodarczego są znane: w przeciwieństwie do Stanów Zjednoczonych zarówno zatrudnienie, jak i produktywność w sposób zbyt ograniczony przyczyniają się do wzrostu europejskiego.

Danii, Niemczech, Szwecji oraz Zjednoczonemu Królestwu już udało się przekroczyć wyznaczony do osiągnięcia w roku 2010 poziom zatrudnienia, przy produktywności bliskiej lub minimalnie poniżej średniej europejskiej. W Niemczech, Austrii i Finlandii stopa zatrudnienia jest nadal poniżej wyznaczonego celu, jednak produktywność jest zbliżona do średniej unijnej. Belgia, Francja, Irlandia, Włochy i Luksemburg stanowią grupę państw o stosunkowo wysokim poziomie produktywności, ale o poziomie zatrudnienia nadal poniżej wyznaczonego na rok 2010 celu. W Grecji, Hiszpanii i Portugalii stopa zatrudnienia wynosi nadal poniżej 70% poziomu wyznaczonego przez UE, a produktywność jest również niższa od średniej unijnej. Sytuację jednak trzeba analizować przez pryzmat ogromnych postępów poczynionych przez Hiszpanię i Grecję ⁽⁵⁾ w ostatnich latach.

2.2.1. Nadal ograniczony wkład zatrudnienia

Na początku recesji rynek zatrudnienia nie poddał się tej tendencji i stopa bezrobocia pozostała niezmieniona. Zjawisko to częściowo tłumaczy stosunkowa stabilność zatrudnienia w sektorze usług, jak i pierwsze efekty reform wprowadzanych lub kontynuowanych na rynku pracy w niektórych Państwach Członkowskich.

Niemniej jednak spowolnienie gospodarcze dało się odczuć na rynku zatrudnienia. Po raz pierwszy od 1994 r. strefa euro odnotowała redukcję około 200 000 miejsc pracy (netto) w roku 2003. Biorąc pod uwagę powolne ożywienie gospodarcze i utrzymywanie się niektórych zastoju, niewielka liczba miejsc pracy zostanie stworzona w roku 2004, a wskaźnik bezrobocia powinien jeszcze lekko rosnać do osiągnięcia 8,2% w 2004 r. (9,1% w strefie euro), zanim zacznie spadać w roku 2005 ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Porównaj rysunek „Employment and productivity developments in the EU — 1999–2003”, załącznik 1, strona 42.

⁽⁶⁾ SEC (2003) 1222 Ost., Jesienna prognoza gospodarcza 2003–2005.

W tym kontekście ogromnie istotne jest, aby zatrudnienie miało większy wkład w europejski wzrost gospodarczy, zgodnie z celami wytyczonymi już od roku 2000. Stopy jednak pozostają nadal zbyt niskie, a ich utrzymanie na właściwym poziomie wymaga zwiększonych wysiłków ze strony Państw Członkowskich.

- **Ogólna stopa zatrudnienia osiągnęła poziom 64,3% w 2002 r.**, w porównaniu do 62,5% w 1999 r. Mimo wzrostu o 1,8 punktu na przestrzeni trzech lat Unia Europejska nie osiągnie pośredniego celu 67% w roku 2005. Cel osiągnięcia 70% w roku 2010 pozostaje jednak realny, jeżeli ożywienie gospodarcze pozwoli na utrzymanie stóp równie wysokich jak pod koniec lat 90. Ponadto, mając na uwadze słaby wskaźnik tworzonych miejsc pracy, nowe Państwa Członkowskie miały średnią stopę zatrudnienia na poziomie tylko 57% w 2001 r., podczas gdy Republika Czeska, Cypr i Słowenia już dawno przekroczyły obecną średnią europejską. Sytuację tę, ogólnie niekorzystną, można wytłumaczyć w szczególności utrzymywaniem się przeszkód strukturalnych na rynkach pracy oraz zbyt niskim poziomem uczestnictwa starszych pracowników.
- **Zmiany poziomu zatrudnienia pracowników między 55 a 64 rokiem życia są niepokojące.** Mimo że stopa zatrudnienia wzrosła o 3 punkty od 1999 r., osiągając 40,1% w 2002 r., należałoby stworzyć jeszcze około siedmiu milionów dodatkowych miejsc pracy w tej grupie pracowników, aby osiągnąć cel 50% wyznaczony na 2010 r. W Belgii, Luksemburgu i we Włoszech odnotowuje się najgorsze wyniki. Problem ten należy rozważyć równolegle z kwestią podniesienia średniego wieku opuszczenia rynku pracy, który wzrósł z 60,4 w 2001 r. do 60,8² w 2002 r. Sytuacja jest o tyle niepokojąca, że średnia stopa w nowych Państwach Członkowskich wynosi tylko 30%. Przy obecnym tempie dużo jeszcze brakuje do osiągnięcia tych dwóch celów. Jeżeli Unia ma osiągnąć zamierzone cele, musi podjąć działania w kierunku **promowania i zapewniania aktywnego starzenia się siły roboczej**.
- **Stopa zatrudnienia kobiet** rośnie proporcjonalnie szybciej niż średnia stopa zatrudnienia, nadrabiając lekko bardzo istotne opóźnienie strukturalne. Wzrosła o 2,7 punktu na przestrzeni trzech lat, osiągając w 2002 r. poziom 55,6%. Cel osiągnięcia 60% w 2010 r. pozostaje więc realny. W nowych Państwach Członkowskich poziom ten wyniósł średnio 50,1% w 2001 r. Równolegle nastąpiła poprawa dostępności placówek opieki nad dziećmi poniżej 3 lat. Jednak, jak podkreśla to przedłożony na wiosennym szczycie Rady raport na temat równości kobiet i mężczyzn, bezrobocie i brak aktywności zawodowej częściej dotyczy kobiety. Ponadto dyskryminacja na rynku pracy ze względu na płeć, w szczególności w odniesieniu do zarobków, niewiele zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich lat.
- Grupa Zadaniowa ds. Zatrudnienia w Europie, której przewodniczył Wim Kok, wyraziła podobną opinię w raporcie przekazanym Komisji w listopadzie ubiegłego roku.

2.2.2. Produktywność pozostaje niewystarczająca

Drugi czynnik wzrostu gospodarczego, produktywność, również nie wnosi wystarczającego wkładu. **Wskaźnik wzrostu produktywności na osobę zatrudnioną** w Europie spada od połowy lat 90. i **oscyluje dziś między 0,5% a 1%** (w porównaniu z 2% w Stanach Zjednoczonych). Wynikiem tego jest zatrzymanie procesu

nadrabiania przez Unię Europejską opóźnienia w stosunku do Stanów Zjednoczonych. Najlepsze wyniki w tym obszarze osiągają Luksemburg, Irlandia i Belgia.

Wskaźnik produktywności w przeliczeniu na godzinę pozostaje ogólnie stabilny i stanowi prawie 90% poziomu Stanów Zjednoczonych, mimo że jest on wyjątkowo niski w Portugalii, Grecji, Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwie. Ponadto warto zauważyć, że chociaż produktywność w przeliczeniu na osobę zatrudnioną w nowych Państwach Członkowskich jest niższa od połowy obecnej średniej w Unii, państwa te ogółem odnotowują silny, wyższy od średniej wspólnotowej wzrost produktywności.

Na niską ogólną produktywność w Europie mogą mieć wpływ dwa podstawowe czynniki: z jednej strony – mały udział technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, z drugiej strony – niewystarczająca liczba inwestycji. Wysiłki Unii w kierunku zwiększenia produktywności muszą się więc koncentrować na tych priorytetach, abyśmy pozostali konkurencyjni względem Stanów Zjednoczonych, ale także bardziej globalnie względem innych partnerów, w szczególności Chin i Indii.

Mały udział technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych

Udział technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych we wzroście produktywności jest poniżej połowy udziału, jaki mają one w Stanach Zjednoczonych. Jest to przede wszystkim związane ze **zbyt powolnym zastosowaniem i rozprzestrzenianiem tych technologii** w niektórych sektorach usługowych (sektor finansów, handlu hurtowego i detalicznego), jak i w niektórych sektorach przemysłowych. Zjawisko to jest w szczególności obecne w Belgii, Hiszpanii i we Francji, podczas gdy Dania i Zjednoczone Królestwo osiągają znacznie lepsze wyniki. W zamian za to nowe Państwa Członkowskie korzystają z dużych inwestycji w tym sektorze, pozwalając na większe rozprzestrzenianie technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Ten słaby udział wynika z niewystarczającego inwestowania w technologie i w działania towarzyszące, takie jak szkolenia i reformy organizacyjne w przedsiębiorstwach.

Ogólny spadek inwestycji...

Inwestycje wielosektorowe leżą u podstaw średnio- i długookresowej perspektywy wzrostu gospodarczego. Tymczasem **inwestycje przedsiębiorstw znacząco spadły**, z 18,3% PKB w roku 2000 do 17,2% w roku 2002. Zastój w inwestycjach daje się także odczuć w nowych Państwach Członkowskich, nawet jeżeli bezpośrednie inwestycje zagraniczne pozostają nadal duże. Stanowią one od 1,5% PKB na Litwie do 5% w Estonii.

To samo dotyczy inwestycji publicznych, których procentowy udział w PKB spadł w Unii w latach 90., a teraz staje się wyraźnie dużo niższy niż w Stanach Zjednoczonych (3,3% w porównaniu z 2,4% w 2003 r.). To ogólne spowolnienie jest o tyle niepokojące, że odbywa się **kosztem dziedzin uznanych za priorytetowe w Strategii Lizbońskiej**: projektów na skalę europejską, takich jak transnarodowe sieci infrastrukturalne i sektor wiedzy (badania naukowe, innowacje, edukacja, kształcenie zawodowe).

Pod tym względem **Europejska Inicjatywa na rzecz Wzrostu Gospodarczego i Program Quick Start**, zatwierdzone przez Radę Europejską, stanowią główny środek pobudzający inwestycje w sektorach infrastruktury i wiedzy.

Program Quick Start

Program Quick Start znajduje się w centrum Europejskiej Inicjatywy na rzecz Wzrostu Gospodarczego. Jego celem jest zwiększenie zaangażowania politycznego oraz mobilizacja zasobów w priorytetowych projektach inwestycyjnych na skalę europejską. Program ten będzie mógł się rozwinąć, jeżeli inne projekty będą przestrzegać określonych kryteriów. Składa się on z **54 projektów inwestycji transgranicznych „gotowych do realizacji”** i wybranych we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, po dokonaniu dogłębnej oceny priorytetów i potrzeb na podstawie obiektywnych i jasnych kryteriów, i które biorą pod uwagę potencjalne źródła finansowania na szczeblu wspólnotowym i krajowym.

- 31 projektów o wartości 38 miliardów euro do roku 2010 przeznaczonych na części transgraniczne transeuropejskich sieci transportowych. Program nie ustanawia nowych celów, ale wskazuje segmenty gotowe do realizacji w ciągu 3 lat.
- 15 projektów o wartości 10 miliardów euro do roku 2010 przeznaczonych na kluczowe projekty w ramach transeuropejskich sieci energetycznych.
- 8 projektów o wartości 14 miliardów euro przeznaczonych na szybkie sieci telekomunikacyjne, B&R oraz innowacje.
- Suma 10 miliardów euro rocznie (6 miliardów euro z budżetu unijnego i budżetów krajowych, co stanowi około 0,05% unijnego PKB), podzielona w proporcji 60/40 między finansowanie ze źródeł publicznych i prywatnych. Prywatne finansowanie wymaga reformy przepisów oraz innowacyjnych narzędzi finansowych z budżetu Wspólnoty Europejskiej oraz od Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Istnieje bardzo niewielki margines dla dalszej realokacji w ramach istniejącej perspektywy finansowej.

...w szczególności w dziedzinie badań naukowych i innowacji...

Ogólnie, środki przeznaczone na wzrost ilości inwestycji w badania naukowe oraz poprawę warunków ich prowadzenia zostały rozproszone i spowolnione. Ostatnie dostępne dane liczbowe (pochodzące z roku 2001) pokazują, że całość inwestycji w sektorze badań naukowych i rozwoju zbliża się w Unii do poziomu 2% PKB, lecz przy 1,5% stopie średniego rocznego wzrostu (w latach 1997–2002), która jest w zupełności niewystarczająca, aby osiągnąć w roku 2010 cel 3%. Podczas gdy większość Państw Członkowskich oraz krajów przystępujących do UE przyjęła cele na rzecz zwiększenia wydatkowania na badania naukowe, tylko niektóre zdolne były przełożyć te cele na środki budżetowe i w wielu przypadkach należy podjąć wysiłki w celu poprawy wydajności ich wydatkowania.

Ponadto, pomimo ciągłego postępu, takiego jak stworzenie kilku europejskich platform technologicznych, Europejska Przestrzeń Badawcza nie jest w pełni rozwinięta. Dlatego przyjęcie przez Radę w 2003 r. Planu Działania na rzecz „inwestowania w badania naukowe” jest pierwszym istotnym krokiem w dążeniu do celu ⁽⁷⁾. Wreszcie, jeżeli utrzymają się obecne tendencje, Europa stanie w obliczu dużych braków wysoko wykwalifikowanej kadry badawczej. Podczas gdy **liczba badaczy naukowych w Unii Europejskiej** lekko wzrosła z 5,4 na 1000 pracowników w roku 1999 do 5,7 w 2001 r., jest to nadal dużo poniżej poziomu w

⁽⁷⁾ COM(2003) 226 Ost., Inwestować w badania naukowe: plan działania dla Europy.

krajach, w których docelowy poziom inwestycji na badania naukowe jest bliski lub równy unijnemu poziomowi 3% (USA 8,1/1000; Japonia 9,1/1000) ⁽⁸⁾.

...oraz w edukacji i kształceniu zawodowym

Inwestycje – publiczne i prywatne – w kapitał ludzki ciągle są niewystarczające. Podczas gdy poziom wydatków publicznych na edukację w UE jako procent PKB (4,9%) jest porównywalny z poziomem w Stanach Zjednoczonych (4,8%), a nawet wyższy niż w Japonii (3,6%), poziom prywatnych inwestycji jest znacznie niższy ⁽⁹⁾. Udział sektora prywatnego jest trzy razy większy w Japonii i pięciokrotnie większy w Stanach Zjednoczonych niż w Europie. Przeprowadzone ostatnio badania wskazują, że jeden dodatkowy rok edukacji może podnieść całkowitą produktywność o 6,2% dla przeciętnego kraju europejskiego. Ta poprawa szczególnie zaznacza się w krajach Europy Południowej – 9,2% w Portugalii ⁽¹⁰⁾.

Jednak samo podniesienie ogólnego poziomu inwestycji w zasoby ludzkie nie będzie wystarczające: istnieje wyraźna **potrzeba inwestowania w sposób bardziej efektywny**, co oznacza wskazywanie i inwestowanie w te obszary edukacji i szkolenia, które będą dawać największy zysk ⁽¹¹⁾. W tym względzie Rada przyjęła w maju ubiegłego roku poziomy referencyjne w celu uporządkowania reformy systemów edukacji i kształcenia zawodowego. Projekt wspólnego raportu, który Rada i Komisja mają przedłożyć na wiosennym szczycie Rady Europejskiej, pokazuje istotne deficyty w Unii.

Europa oparta na wiedzy: poziomy referencyjne dla edukacji / kształcenia zawodowego

- **Odsetek osób dorosłych między 25 a 64 rokiem życia** posiadających średnie wykształcenie wzrósł z 55,4% w 1995 r. do 64,6% w 2002 r. Dla kategorii wiekowej 20–24 lata średnia w nowych Państwach Członkowskich jest zdecydowanie wyższa od obecnej średniej unijnej (86% w porównaniu z 73%).
- **Odsetek osób młodych opuszczających system szkolnictwa bez uzyskania kwalifikacji** wyniósł 18,1% w 2003 r. Jednak osiągnięcie do 2010 r. celu 10% pozostaje nadal bardzo odległe, a w Portugalii poziom ten jest szczególnie wysoki (41,1% w 2003 r.), co wymaga działania w trybie pilnym.
- **Udział osób dorosłych w edukacji i kształceniu ustawicznym** znacząco wzrósł na przestrzeni ostatnich lat, aby osiągnąć poziom 8,5% w 2002 r. Jednak cel podniesienia tej wartości do 12,5% do 2010 r. wymagać będzie większego wysiłku, w szczególności poprzez strategię przyjętą na poziomie krajowym.
- 17,2% młodych Europejczyków w wieku poniżej 15 lat nie posiada **minimum wymaganych umiejętności** (czytania, pisania i liczenia).

⁽⁸⁾ Źródła: Trzeci Europejski Raport na temat Wskaźników w Nauce i Technologii oraz Dane Statystyczne w 2003 r.

⁽⁹⁾ Zobacz COM(2003) 685 Ost., Edukacja i kształcenie zawodowe 2010 – pilna potrzeba reform w celu zrealizowania Strategii Lizbońskiej (projekt wspólnego raportu przejściowego).

⁽¹⁰⁾ Źródło: „Human Capital in a global and knowledge-based economy” (Kapitał ludzki w globalnej gospodarce opartej na wiedzy). A. de la Fuente i A. Ciccone. Badania przeprowadzone dla DG ds. Zatrudnienia i Spraw Socjalnych 2003.

⁽¹¹⁾ Zobacz „Skuteczne inwestowanie w edukację i szkolenie zawodowe: nakaz dla Europy”, COM(2002) 779 Ost. oraz „Gospodarka UE: Przegląd 2003” (Rozdział 4, Edukacja, szkolenie zawodowe i wzrost gospodarczy), ECFIN/391/03.

2.3. Słabości rynku wewnętrznego i konkurencyjności

Niewystarczające inwestycje w strategicznych obszarach badań naukowych i innowacji również niekorzystnie wpływają na naszą konkurencyjność. Jednocześnie właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego jest elementem niezbędnym do stworzenia warunków sprzyjających dynamice przedsiębiorstw oraz poprawie konkurencyjności naszej gospodarki. Mimo sukcesów z ostatniej dekady cały potencjał **rynku wewnętrznego nie został nadal wykorzystany**. Daje się zauważyć wiele negatywnych sygnałów i należy zareagować na nie w trybie pilnym ⁽¹²⁾.

- Unia stoi w obliczu **spowolnienia procesów integracji na rynku produktów**. Transgraniczny handel przemysłowy znajduje się w stanie stagnacji, w 2001 r. zanotowano jego wzrost tylko o 2,5%, a w 2002 r. spadek o 0,3%. Ponadto w ostatnich pięciu do sześciu latach procesy konwergencji cen w Unii zostały zahamowane. Inwestycje transgraniczne są również na niskim poziomie. Nadal istnieje zbyt wiele przeszkód technicznych dla swobodnego przepływu towarów. Ponadto brak zaufania konsumentów w odniesieniu do transakcji transgranicznych i handlu elektronicznego ogranicza potencjalny wpływ wolnej konkurencji transgranicznej na zwiększenie konkurencyjności.
- **Fragmentacja rynku wewnętrznego w sektorze usług** jest duża i utrzymuje się, w szczególności w sektorze dystrybucji i sprzedaży detalicznej. Sektor usługowy stanowi 70% PKB. Jednak firmy i konsumenci nadal cierpią z powodu wielu ograniczeń w swobodzie zakładania przedsiębiorstw oraz dostarczania usług transgranicznych. W znaczący sposób ogranicza to konkurencyjność gospodarki europejskiej.
- Liberalizacja w dziedzinie **przemysłów sieciowych** nie jest w pełni wprowadzona, a korzyści ze skuteczności, wzajemnego połączenia i bezpieczeństwa dostaw w Unii nie są wykorzystywane. Sytuacja wydaje się znacznie zróżnicowana pomiędzy krajami przystępującymi do Unii. Większość z nich zliberalizowała swoje rynki telekomunikacji. Słowenia i Polska otworzyły ponad połowę swojego rynku elektryczności na konkurencję, a Estonia, Litwa i Słowenia podjęły takie same działania w odniesieniu do rynku gazu. Jednakże w wielu z przystępujących państw można odnotować brak rzeczywistej konkurencji.
- Jednocześnie wiele **działań strategicznych dla naszej konkurencyjności pozostaje zablokowanych z powodu braku woli politycznej**. Brakuje takich reform, jak patent wspólnotowy, uznawanie kwalifikacji zawodowych, wprowadzenie w życie praw własności intelektualnej oraz określenie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania dochodów firm – wszystkie one mogłyby przyczynić się do rozwoju rynku wewnętrznego.
- Również **wskaźnik transpozycji dyrektyw dotyczących Rynku Wewnętrznego obniżył się nieznacznie w ostatnich miesiącach**, zmniejszając się z 98,2% w maju 2002 r. do 97,3% w listopadzie 2003 r. Irlandia i Portugalia dokonały największych postępów, podczas gdy opóźnienia w transpozycji mocno powiększyły się w Belgii. Jedynie Dania, Hiszpania, Finlandia, Irlandia i Zjednoczone Królestwo przestrzegają poziomu transpozycji ustalonego w Barcelonie, który wynosi 98,5%. Belgia, Francja i Niemcy osiągnęły poziom 96,5%, z 53 opóźnionymi dyrektywami. Dania, Finlandia i Portugalia są jedynymi Państwami Członkowskimi, które nie mają opóźnień w transpozycji przekraczających dwa lata. Sytuacja wygląda jeszcze gorzej w przypadku dyrektyw przyjętych w ramach Strategii Lizbońskiej.

⁽¹²⁾ COM(2004) 22 Ost.; Raport w sprawie wprowadzenia w życie strategii rynku wewnętrznego (2003–2006).

Transpozycja dyrektyw „LIZBOŃSKICH”

W ramach Strategii Lizbońskiej Unia przyjęła ponad 70 dyrektyw⁽¹³⁾ pozwalających na osiągnięcie większej harmonizacji i stworzenie wspólnych ram prawnych odpowiednich dla wzmocnienia rynku wewnętrznego, naszej konkurencyjności i – w końcowym rachunku – naszego potencjału wzrostu. Z końcem 2003 r. powinna być już została dokonana transpozycja czterdziestu dyrektyw.

- **Średni wskaźnik transpozycji w Państwach Członkowskich wynosi jedynie 58,3%** dla wymienionych czterdziestu dyrektyw. Jest to bardzo słaby wynik.
- Dania, Hiszpania i Włochy odnotowują najlepsze wyniki (wskaźnik transpozycji dyrektyw „lizbońskich” wynosi między 85 i 75%), podczas gdy **Francja, Niemcy i Grecja mają największe opóźnienia** (między 42 i 35%).
- **Jedynie w przypadku 7 z tych 40 dyrektyw dokonano transpozycji** we wszystkich Państwach Członkowskich.
- **Brak transpozycji opóźnia najważniejsze dla Unii reformy** w dziedzinach takich, jak: e-handel, komunikacja elektroniczna, usługi pocztowe, pierwszy pakiet kolejowy, energie odnawialne w ramach rynku energii elektrycznej.

- Oprócz transpozycji, stanowiącej niezbędne minimum, Państwa Członkowskie powinny również zapewnić wprowadzenie wymienionych przepisów w życie w celu zapewnienia skuteczności reform i ich oddziaływania. Tymczasem ilość otwartych postępowań w sprawie naruszeń przekracza tysiąc, zmniejszając się jedynie o 3% w ostatnich latach.

Niemniej jednak trzeba również zauważyć osiągnięcia i tendencje rozwojowe, które zmierzają w dobrym kierunku – należy je wzmocnić oraz popierać.

- Fragmentacja naszych rynków finansowych pozostaje jednym z głównych problemów dla przedsiębiorstw UE, szczególnie w porównaniu do sytuacji w Stanach Zjednoczonych. Należy jednak odnotować duże postępy w **Planie Działania w zakresie usług finansowych (FSAP), który niedługo zostanie sfinalizowany**. Aby wypełnić zobowiązania Rady Europejskiej dotyczące ukończenia Planu Działania do 2005 r., powinno zostać przyjętych kilka podstawowych środków. W celu osiągnięcia jak największych korzyści z podjętych działań należy w odpowiednim czasie i poprawnie wprowadzić w życie wymienione środki i zapewnić ich skuteczne stosowanie.
- **Eliminacja dysproporcji podatkowych** pozostaje priorytetem w celu poprawy konkurencyjności firm. W tym zakresie dokonano sporych postępów. Z jednej strony, pakiet podatkowy mający na celu redukcję zniekształceń na rynku wewnętrznym został przyjęty. Z drugiej strony, system podatkowy stosowany w odniesieniu do dywidend między firmami matkami a filiami został zmieniony w celu eliminacji wszelkich form podwójnego opodatkowywania oraz przeszkód podatkowych dla działań transgranicznych.
- **Sprzyjające otoczenie prawne** odgrywa również ważną rolę w rozwoju konkurencyjności. Z tego punktu widzenia zawarcie w 2003 r. porozumienia międzyinstytucjonalnego „Lepsze prawodawstwo” powinno przyczynić się do poprawy skuteczności, elastyczności i przejrzystości wspólnotowych ram prawnych. Wprowadzenie w życie przez Komisję instrumentu analizy wpływu i zdefiniowanie alternatywnych instrumentów prawnych, takich jak współregulacja i samoregulacja, stanowią również ważne postępy, które należy wykorzystać.

⁽¹³⁾ Wykaz dyrektyw i wyniki transpozycji w każdym z Państw Członkowskich są dostępne na stronie internetowej „Strategia Lizbońska”: http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_fr.html.

- W końcu niezbędne jest **utrzymanie polityki silnej konkurencji** na rynku wewnętrznym w celu zapewnienia i wzmocnienia naszej konkurencyjności. W tej dziedzinie stwierdzono postępy dotyczące zmniejszenia średniego poziomu pomocy państwa (który utrzymuje się w granicach 0,7% PKB), jak również jej skierowania na cele horyzontalne. Ponadto Rada osiągnęła zgodę polityczną odnoszącą się do pakietu legislacyjnego dotyczącego kontroli koncentracji przedsiębiorstw, który wymaga obecnie szybkiego wprowadzenia w życie przez Państwa Członkowskie.

2.4. Wzrost, który jeszcze nie jest trwały

Silny wzrost, opierający się na trwałym zatrudnieniu i produktywności, powinien być również wzrostem trwałym. Strategia Lizbońska promuje model rozwoju, który pozwala trwale poprawiać standard i jakość życia Europejczyków poprzez intensywny wzrost gospodarczy, zapewniając jednocześnie wysoki poziom spójności społecznej i ochrony środowiska. Przyjmując perspektywę średnio- i długookresową, wymieniony model podkreśla współzależność i komplementarność polityk: trwały rozwój wymaga, aby wzrost gospodarczy przyczyniał się do postępu społecznego i następował z poszanowaniem środowiska, aby polityka społeczna wspierała wyniki w gospodarce, a polityka ochrony środowiska przynosiła dochód.

2.4.1. Wzmocnienie spójności społecznej

Rada Europejska postawiła sobie za cel zdecydowane zmniejszenie poziomu ubóstwa w perspektywie do 2010 r. W tym kontekście należy zauważyć, iż **ryzyko wzrostu poziomu ubóstwa w wielu Państwach Członkowskich** pozostaje wciąż realne. Wynika ono w szczególności ze wzrostu bezrobocia oraz, przede wszystkim, z braku stabilności systemów ochrony socjalnej i systemów emerytalnych. Mimo postępów w latach 90. liczba osób zagrożonych ubóstwem pozostawała w UE w 2001 r. na bardzo wysokim poziomie, wynosząc 55 milionów, czyli 15% ogółu ludności, z których ponad połowa jest zagrożona trwale. Wymienione ryzyko było większe w krajach Europy Południowej i Irlandii, gdzie osiągnęło najwyższy poziom w 2001 r. (21%).

Powyższe zjawisko jest w szczególności związane z bezrobociem, ponieważ aż 38% bezrobotnych jest zagrożonych. Dotyczy ono również rodzin wielodzietnych, starszych samotnych kobiet oraz rodziców samotnie wychowujących dziecko (z których 71% to kobiety). W tym ostatnim przypadku można odnotować bardzo wysokie ryzyko w Zjednoczonym Królestwie (50%) i w Niderlandach (45%).

W ramach Strategii Lizbońskiej i na podstawie wspólnych celów Państwa Członkowskie rozwinęły i wprowadziły w życie od 2001 r. **strategie integracji społecznej** w ramach projektu wspólnego raportu Rady i Komisji na temat integracji społecznej⁽¹⁴⁾. Nowa runda krajowych planów działań (KPD) wskazuje na **podjęte przez Państwa Członkowskie znaczące wysiłki mające na celu określenie celów krajowych**.

⁽¹⁴⁾ COM(2003) 773 Ost.

2.4.2. Lepsze uwzględnienie zagadnień związanych ze środowiskiem

W dziedzinie ochrony środowiska **osiągnięcia Państw Członkowskich są ogólnie niedostateczne**. Wskazują one na brak świadomości, iż wzrost osiągany ze szkodą dla środowiska naturalnego wpłynie negatywnie w średnim i długim okresie na produktywność.

Z jednej strony, bardziej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych przyczynia się do produktywności gospodarki, jak również do zmniejszenia degradacji środowiska; redukcja zanieczyszczenia powietrza i hałasu znacznie wpływa na zdrowie; zmniejszenie zatorów w transporcie pozwala zaoszczędzić czas i tym samym koszty ponoszone przez osoby i przedsiębiorstwa. Z drugiej strony, bardziej dynamiczna gospodarka może prowadzić do wyższego poziomu ochrony środowiska, jeżeli szybszy obrót kapitału akcyjnego powiązany z wyższym tempem wzrostu wpływa na rozprzestrzenianie się nowych technologii, które często są bardziej energooszczędne, a tym samym powodują mniejsze zanieczyszczenie środowiska niż ich wcześniejsze odpowiedniki.

W latach 90. emisja gazów cieplarnianych na terytorium UE spadła o 3,5%, czyli do poziomu stanowiącego prawie połowę z 8%, do których redukcji zobowiązała się Unia w latach 2008–2012 w porównaniu z poziomem z 1990 r. Jednakże ta pozytywna tendencja została odwrócona w 2001 r. **Pięć krajów, odpowiedzialnych za ponad 50% emisji w UE, jest na drodze do wypełnienia celów założonych w umowie o podziale obciążeń podpisanej w Kioto** (Luksemburg, Niemcy, Zjednoczone Królestwo, Francja i Szwecja). Kilka innych krajów (Austria, Belgia, Włochy i Niderlandy) wciąż jeszcze nie wprowadziło wymaganych zmian, a wielkość emisji nadal przekracza tam poziom z 1990 r. **Sytuacja wygląda najgorzej w Irlandii, Hiszpanii i Portugalii**. Umowa o podziale obciążeń zezwala wymienionym krajom na zwiększenie emisji w granicach od 13 do 27% ponad poziom z 1990 r., jednakże wartości te zostały już przekroczone.

Poprawa sytuacji w zakresie **efektywności energetycznej** gospodarki UE spowodowała spadek intensywności energetycznej o 11% w latach 90. Mimo iż najważniejszymi czynnikami, które wpłynęły na ten wynik, były nadzwyczajne okoliczności, takie jak zjednoczenie Niemiec, należy zauważyć, że **wszystkie Państwa Członkowskie zmniejszyły lub utrzymały swoją intensywność energetyczną** w tym okresie. Jak wskazuje przykład Irlandii, gospodarczy proces „doganiania” nie musi być nieuchronnie powiązany z równoczesnym wzrostem zapotrzebowania na energię. Silnemu wzrostowi gospodarczemu w ostatnich latach towarzyszyło w tym kraju ograniczenie intensywności energetycznej. Pomimo tych pozytywnych osiągnięć całkowite zużycie energii stale rosło w latach 90. w średnim tempie 1% rocznie.

Ponadto udział energii odnawialnej pozostaje wciąż na niskim poziomie, wynoszącym około 6%. Najnowsze prognozy wyraźnie wskazują, że jeżeli nie podejmie się dodatkowych środków, Unii nie uda się osiągnąć założonego poziomu 12% do roku 2010. Jest też mało prawdopodobne, że UE będzie zdolna osiągnąć do roku 2010 założony cel generowania 22% brutto zużycia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Dane za 2002 r. nadal nie wskazują **oddzielenia wzrostu PKB od przyrostu objętości transportu**. Niektóre państwa wykazują względne spowolnienie zmian wielkości transportu, jednak możliwe, że jest to zjawisko tymczasowe i że oczekiwane ożywienie działalności gospodarczej znajdzie również odzwierciedlenie w sektorze transportowym. Wiele państw wciąż wykazuje wzrost wielkości transportu większy niż wzrost PKB.

Inne zjawiska, takie jak erozja gleb, utrata różnorodności biologicznej, jakość powietrza i wody, także stanowią powody do niepokoju.

2.4.3. Częściowe wprowadzenie w życie strategii trwałego rozwoju

Starania mające na celu **wprowadzenie w życie polityki trwałego rozwoju** są kontynuowane na poziomie europejskim i krajowym. Zgodnie z wnioskami szczytu Rady Europejskiej w Gotenburgu Strategia Lizbońska podkreśla potrzebę skutecznej i spójnej integracji aspektów ekonomicznych, społecznych i dotyczących ochrony środowiska w tworzonej polityce, przy pełnym wykorzystaniu synergii pomiędzy wymienionymi trzema elementami.

Wszystkie Państwa Członkowskie oraz większość krajów przystępujących przyjęły strategię trwałego rozwoju. Powinny one zwiększyć swoje wysiłki w celu dalszego rozwijania i wprowadzania w życie tych strategii. Istniejące strategie są bardzo zróżnicowane, co odzwierciedla specyfikę sytuacji w poszczególnych krajach. Wymiar środowiskowy jest nadrzędnym tematem wielu strategii. Większość strategii stawia sobie za cel trwały rozwój w jego trzech wymiarach, włączając w sposób wyraźny cele społeczne i gospodarcze. Strategie różnią się również pod względem zasięgu geograficznego, niektóre skupiają się przede wszystkim lub wyłącznie na priorytetach krajowych, inne natomiast rozważają zagadnienia globalne. Niektóre traktują w sposób uprzywilejowany wymiar terytorialny, a inne nie. Wreszcie część strategii opiera się na podejściu sektorowym – np. transport, rolnictwo, rybołówstwo – podczas gdy inne są zorganizowane według priorytetowych kwestii tematycznych – np. zmiany klimatyczne, ochrona bioróżnorodności, wykorzystanie zasobów.

Na poziomie europejskim przegląd strategii trwałego rozwoju określonej w Gotenburgu zostanie przeprowadzony z końcem tego roku. Wymieniony przegląd pozwala na ocenę dokonanych do tej pory postępów, rozważenie związków pomiędzy wynikami Światowego Szczytu na rzecz Trwałego Rozwoju w 2002 r. a strategiami unijnymi i krajowymi dotyczącymi stałego rozwoju oraz identyfikację priorytetowych działań niezbędnych dla przyspieszenia reform.

Trwały rozwój i polityki wspólnotowe w 2003 r.

Na poziomie europejskim dokonano znaczących wysiłków w celu wzmocnienia synergii pomiędzy poszczególnymi politykami i zapewnienia długookresowej trwałości.

- **Reforma wspólnej polityki rolnej** nadaje nowy kierunek wspieraniu trwałego rolnictwa; ustanowienie jednej płatności na każde gospodarstwo rolne, całkowicie lub częściowo oddzielonej od produkcji, jest połączone ze zobowiązaniem do utrzymania gruntów w dobrym stanie pod względem rolnym i ochrony środowiska.
- Przyjęcie **ustawodawstwa podatkowego w sprawie produktów energetycznych**.
- **Komisja utworzyła narzędzie oceny wpływu**, które będzie stopniowo stosowane do wszystkich ważnych propozycji. Wymienione narzędzie, łącząc analizę gospodarczą, społeczną i środowiskową, zostało już zastosowane do ważnych propozycji aktów prawnych w 2003 r.
- Najlepszym przykładem jest nowa propozycja dotycząca ustanowienia ram prawnych dla **substancji chemicznych**. Zrównoważony i efektywny pod względem kosztowym system został zaproponowany po uwzględnieniu analizy potencjalnego wpływu gospodarczego, społecznego i środowiskowego oraz przejrzystej i szerokiej konsultacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.
- Wreszcie, Unia wyznaczyła sobie ilościowe cele w dziedzinie **energii odnawialnych** (22% dla „zielonej” elektryczności i 5,75% dla biopaliw w 2010 r.).

2.5. Bilans dokonanych postępów

Analiza obecnej sytuacji pozwala na rozróżnienie Państw Członkowskich, których **ogólne osiągnięcia są dobre (Dania, Luksemburg, Niderlandy, Austria, Szwecja i Zjednoczone Królestwo)**, oraz tych, których wyniki, zgodnie z ostatnimi dostępnymi danymi, są względnie słabe (Grecja, Hiszpania, Włochy i Portugalia) ⁽¹⁵⁾. Po czterech latach wprowadzania w życie Strategii Lizbońskiej ważne jest również porównanie postępów Państw Członkowskich dokonanych **od 1999 r. Belgia, Francja i Grecja dokonały dużych postępów**, podczas gdy postępy Niemiec, Luksemburga, Austrii i Portugalii są raczej niezadowolające ⁽¹⁶⁾. Szczegółowa analiza wskazuje w sposób jasny, że **problemy występują we wszystkich Państwach Członkowskich** oraz że wszystkie Państwa muszą dołożyć dodatkowych starań w celu wprowadzenie w życie Strategii.

Załącznik 2 przedstawia wyniki każdego Państwa Członkowskiego w zakresie dokonanych postępów oraz w odniesieniu do głównych obszarów, w których reformy muszą zostać dokończone.

Wydaje się, że wprowadzenie w życie reform, nawet częściowe, zgodnie ze Strategią Lizbońską zaczyna przynosić rezultaty w dziedzinie **zatrudnienia**. Mimo iż tymczasowe cele na 2005 r. nie zostaną osiągnięte, cele związane z zatrudnieniem pozostają aktualne, jeżeli w kolejnych siedmiu latach do 2010 r. stopa zatrudnienia będzie zwiększała się w tempie podobnym do tego, które odnotowano na koniec lat 90. Hiszpania oraz w mniejszym stopniu Włochy skutecznie utrzymały względnie szybkie tempo tworzenia nowych miejsc pracy od 1999 r. Dobre postępy odnotowano w odniesieniu do poziomu zatrudnienia kobiet, częściowo ze względu na poprawę systemu opieki nad dziećmi. Odwrotna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do poziomu zatrudnienia starszych pracowników, gdzie założone cele na 2010 r. są prawdopodobnie nieosiągalne, mimo iż Finlandia, Francja i Niderlandy, w szczególności, osiągnęły wzrost wymienionego poziomu od 1999 r. Austria i Portugalia odnotowały słabe wyniki w dziedzinie zatrudnienia od 1999 r.

W odniesieniu do **produktywności** odnotowano pozytywne tendencje w sektorze technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, w przeciwieństwie do tradycyjnego sektora usług i przemysłowego. Analizy Komisji wskazują na istnienie czterech obszarów mających, oprócz starzenia się siły roboczej, największy wpływ w UE na określanie tendencji zmian produktywności pracy. Są nimi poziom regulacji, struktura rynków finansowych, poziom integracji rynków produktów oraz poziom inwestycji w wiedzę. Wzrost produktywności pracy był wyjątkowo szybki w Grecji i Irlandii od 1999 r., lecz nie spełnił oczekiwań w tym samym okresie we Włoszech oraz w Luksemburgu.

Analiza wyżej wymienionych wskaźników wskazuje na stałe postępy w przeprowadzaniu reform rynków finansowych, stagnację w integrowaniu rynków produktów, a w szczególności – niepokojącą tendencję w odniesieniu do inwestycji w wiedzę, które nie tylko nie wzrosły w tym samym tempie co u naszych głównych

⁽¹⁵⁾ Patrz załącznik 1, wykres 15, który stanowi syntezę wyników wszystkich Państw Członkowskich w odniesieniu do czternastu wskaźników strukturalnych.

⁽¹⁶⁾ Patrz załącznik 1, wykres 16.

konkurentów, lecz nawet obniżyły się w okresie kilku ostatnich lat (mimo iż inwestycje w przedsiębiorstwa we Włoszech, Hiszpanii i Grecji wzrastały względnie szybko od 1999 r.).

Analiza podkreśla również konieczność energicznego wprowadzenia w życie zintegrowanych strategii reform w różnych obszarach. Niedostateczne wprowadzenie w życie Strategii Lizbońskiej może spowodować wysokie koszty netto dla Europy w postaci słabego wzrostu, opóźnień w poprawie poziomu zatrudnienia oraz powiększających się różnic w stosunku do niektórych naszych dużych przemysłowych partnerów w dziedzinie edukacji oraz B&R. Badania i symulacje przeprowadzone przez Komisję wykazały, że jednoczesne i zintegrowane kontynuowanie reform przyczyni się do potencjalnego wzrostu PKB Unii o 0,5–0,75 punktu procentowego w okresie 5 do 10 lat.

Wreszcie, chociaż szczególnie w dziedzinie ustawodawczej dokonano licznych postępów w dziedzinie **trwałego rozwoju** oraz lepszego uwzględnienia wymogów środowiska naturalnego w działaniach wspólnotowych, Unia wciąż napotyka problemy związane z wykorzystaniem efektu synergii pomiędzy różnymi politykami, w szczególności w dziedzinie ochrony środowiska, badań i konkurencyjności. Na poziomie krajowym ogólne wyniki w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego nie spełniają oczekiwań, w niektórych przypadkach odnotowano nawet obniżenie standardów od 1999 r. Ponadto, o ile postępy w zakresie spójności społecznej były względnie dobre w Hiszpanii i we Francji, o tyle w Portugalii odnotowano słabe wyniki.

3. PRIORYTETY NA 2004 ROK: POŁOŻENIE NACISKU NA INWESTYCJE, KONKURENCYJNOŚĆ I ZATRUDNIENIE

Unii wciąż nie udało się osiągnąć wszystkich swoich celów, w szczególności z powodu niewłaściwego wprowadzania w życie reform przez Państwa Członkowskie.

Potencjał Strategii Lizbońskiej polega na jej zintegrowanym i ukierunkowanym podejściu w zakresie polityk i reform, które mają być wprowadzone w życie, gdzie każdy element stanowi wsparcie dla pozostałych. Jedynie przyjmując wymienione zintegrowane, skoordynowane i zsynchronizowane podejście do reform, można zoptymalizować wyniki. W celu dokonania dalszych postępów Unia musi podjąć spójne działania w zakresie różnych obszarów priorytetowych.

Bilans dokonanych postępów powinien umożliwić Unii zidentyfikowanie sektorów, w których **należy utrzymać tempo reform, biorąc pod uwagę pozytywne tendencje tam występujące oraz te, w których należy podjąć natychmiastowe działania w celu skorygowania negatywnych tendencji.**

3.1. Utrzymywanie tempa rozpoczętych reform

Utrzymywanie tempa rozpoczętych reform zakłada, że zostaną dokonane postępy w przestrzeganiu **Paktu na rzecz Stabilności i Wzrostu** w 2004 i 2005 r., w szczególności przez Państwa Członkowskie posiadające nadmierny deficyt.

Europejska Strategia Zatrudnienia wspiera Państwa Członkowskie w ich staraniach mających na celu wprowadzenie w życie strukturalnych reform rynków pracy. W tym kontekście Komisja przyjęła projekt Wspólnego Raportu w sprawie Zatrudnienia, oparty na analizie Krajowych Planów Działania na rzecz Zatrudnienia w Państwach Członkowskich oraz wykorzystujący **cenny wkład Grupy Zadaniowej ds. Zatrudnienia, której przewodniczył Wim Kok**. Na poziomie UE nacisk należy położyć na skuteczniejszy monitoring reform w Państwach Członkowskich. Aby zwiększyć produktywność i zatrudnienie, Państwa Członkowskie i partnerzy społeczni powinni wprowadzić w życie Europejską Strategię Zatrudnienia oraz zapewnić priorytetowe traktowanie następujących kwestii: zwiększonej zdolności do dostosowania się pracowników i przedsiębiorstw; przyciągnięcia większej liczby ludzi na rynek pracy; skuteczniejszego inwestowania w kapitał ludzki; zapewnienia sprawnego wprowadzenia w życie reform poprzez lepsze zarządzanie.

W celu podtrzymania rozwoju **technologii informatycznych i telekomunikacyjnych** Państwa Członkowskie muszą określić i wprowadzić w życie krajowe strategie szerokopasmowych sieci, jako część Planu Działania na rzecz e-Europę 2005.

W zakresie **rynku wewnętrznego** ważne jest wypełnienie zobowiązań Rady Europejskiej dotyczących transpozycji. To samo stosuje się do licznych postępowań w sprawie naruszeń.

W związku z ostatnimi skandalami w przedsiębiorstwach, po obu stronach Atlantyku (Parmalat, Enron itd.), należy nadać priorytetowe znaczenie szybkiemu

wprowadzeniu w życie **Planu Działania w sprawie Prawa Spółek i Ładu Korporacyjnego (*corporate governance*)**, który ma na celu wzmocnienie praw akcjonariuszy, lepszą ochronę pracowników i kredytodawców oraz zwiększenie zaufania na rynkach kapitałowych. W tym kontekście Unia powinna niezwłocznie przyjąć dyrektywę w sprawie audytu ustawowego w celu wzmocnienia nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów. Wreszcie, Komisja będzie kontynuowała ścisłą współpracę z Radą ds. Nadzoru nad Księgowością Amerykańskich Spółek Publicznych w celu rozwinięcia skutecznego, opartego na współpracy podejścia do międzynarodowych regulacji dotyczącego firm audytowych.

Państwa Członkowskie muszą również podtrzymać swoje starania mające na celu zmniejszenie i nadanie nowego kierunku **pomocy państwa** oraz wprowadzenie do dnia 1 maja ram ustawodawczych zezwalających na pełne wprowadzenie w życie europejskiej polityki antytrustowej przez władze i sądy krajowe.

W odniesieniu do **polityki integracji społecznej** cele integracji ustanowione w Krajowym Planie Działania powinny być w większym stopniu brane pod uwagę przez Państwa Członkowskie podczas określania ogólnych priorytetów budżetowych, włącznie z wydatkami funduszy strukturalnych. Należy dołożyć starań, aby zapewnić wzajemne umacnianie się polityki gospodarczej, zatrudnienia i społecznej.

W **dziedzinie środowiska** Rada i Parlament Europejski powinny niezwłocznie przyjąć dyrektywę ustanawiającą system wymiany kwot emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, zgodnie z projektem Protokołu z Kioto. Co więcej, zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi w Johannesburgu Unia i Państwa Członkowskie muszą wzmocnić swoje starania w celu przyjęcia modeli trwałej produkcji i konsumpcji, szczególnie poprzez podjęcie dodatkowych działań w dziedzinie technologii środowiskowej.

Wreszcie, w kontekście zewnętrznego wymiaru Strategii Lizbońskiej, należy podjąć środki mające na celu osiągnięcie wyższego wzrostu ciągniętego przez eksport, w szczególności poprzez kontynuację wysiłków mających na celu zapewnienie pozytywnego wyniku procesu rozpoczętego w Doha oraz rozszerzenie i wzmocnienie naszej Agendy dotyczącej pozytywnej współpracy gospodarczej (Positive Economic Agenda) ze Stanami Zjednoczonymi.

W tym samym okresie Unia musi podjąć natychmiastowe działania mające na celu odwrócenie negatywnej tendencji w wielu sektorach: inwestycje w sieci i wiedzę, konkurencyjność w przemyśle i usługach oraz aktywne starzenie się. Dlatego też Komisja wzywa wiosenny szczyt Rady Europejskiej do skoncentrowania się na trzech kwestiach, którymi są **inwestycje, konkurencyjność i reformy**.

3.2. Zwiększenie inwestycji dla podtrzymania wzrostu gospodarczego

Biorąc pod uwagę **ogólnie słaby poziom inwestycji**, gospodarka europejska wymaga redystrybucji, zwiększenia i skuteczniejszego wykorzystania publicznych i prywatnych inwestycji w wielu kluczowych sektorach, których działalność jest niezbędna do ożywienia gospodarczego. Powyższe działania nie wykluczają się wzajemnie z Paktem na rzecz Stabilności i Wzrostu oraz Ogólnymi Wytocznymi Polityki Gospodarczej. W tym kontekście Rada Europejska powinna przyjąć całościowe i spójne podejście w celu podnoszenia poziomu i efektywności inwestycji.

Unia zdążyła już rozwinąć część potencjału instrumentów finansowych, którymi dysponuje, w celu zmiany kierunku wydatków inwestycyjnych na cele wskazane w Strategii Lizbońskiej. Wysiłki te będą kontynuowane w roku 2004, w szczególności w czasie średniookresowego przeglądu funduszy strukturalnych oraz w związku z określeniem ram finansowych na okres po roku 2006.

Udział funduszy strukturalnych w celach Strategii Lizbońskiej

- **Począwszy od roku 2000, prawie 80 miliardów euro przeznaczono** na wsparcie trzech podstawowych celów Strategii Lizbońskiej: inwestycje w kapitał ludzki (20 miliardów), innowacje i przedsiębiorczość (22 miliardy) oraz połączenie transeuropejskich sieci transportowych, energetycznych i telekomunikacyjnych (37 miliardów).
- W kontekście średniookresowego przeglądu funduszy strukturalnych, w ramach priorytetów wskazanych w Strategii Lizbońskiej (w szczególności infrastruktury w szerokim zakresie), przed końcem marca 2004 r. **8 dodatkowych miliardów euro pochodzących z rezerwy** zostanie przyznane programom odnoszącym sukcesy.
- Ponadto fundusze strukturalne przyczynią się w dużej mierze do **wprowadzenia w życie Inicjatywy na rzecz Wzrostu Gospodarczego**, ponieważ jest ona związana z wysoko wydajnymi sieciami, w szczególności dla szkół i szpitali.
- Wreszcie, nowe Państwa Członkowskie otrzymały wskazówki dotyczące **przygotowywania przyszłych programów**, kładące nacisk na unowocześnianie sieci, środowisko naturalne, zatrudnienie, badania naukowe i innowacje.

Wprowadzenie w życie Europejskiej Inicjatywy na rzecz Wzrostu Gospodarczego

Pobudzając inwestycje w stabilnych ramach makroekonomicznych w dwóch kluczowych dziedzinach wskazanych w Strategii Lizbońskiej – sieci i wiedza – Unia może wysłać **silny impuls na rzecz trwających reform**. Grudniowy szczyt Rady Europejskiej dobrze przyjął program Quick Start.

W perspektywie średniookresowej nowe inwestycje pozwolą na oszczędność czasu produkcji i transportu, poprawę jakości, przyspieszenie rytmu wprowadzania innowacji, wzmocnienie konkurencji i poszerzenie możliwości wyboru miejsca założenia przedsiębiorstwa. Rozwój szerokopasmowych sieci telekomunikacyjnych, w tym wysokowydajnych sieci do badań naukowych (GEANT), przyczyni się do promowania usług *on-line* o wysokiej wartości dodanej i do rozprzestrzeniania wiedzy, stymulując w ten sposób wzrost gospodarczy. Ponadto skorzysta na tym spójność poszerzonej Unii, ponieważ państwa i regiony niedysponujące adekwatną infrastrukturą lub mające ograniczony dostęp do wiedzy i innowacji będą miały okazję zintegrować się w strefie gospodarczej przekształconej przez wiedzę. Ten całościowy, wzmożony wysiłek na rzecz inwestycji w sieci i wiedzę będzie mógł pociągnąć za sobą znaczne korzyści w odniesieniu do wzrostu produktywności i tworzenia miejsc pracy w Unii.

Wszystkie zaangażowane strony muszą teraz wdrożyć program Quick Start.

Wdrożenie programu Quick Start

Państwa Członkowskie

- Wdrażać, począwszy od 2004 r., plany krajowe nawiązujące do Europejskiej Inicjatywy na rzecz Wzrostu Gospodarczego w odniesieniu do projektów transportowych, badań naukowych i sieci szerokopasmowych.
- W tym kontekście przyspieszyć prace przygotowawcze do inicjatyw w ramach programu Quick Start w obszarze badań naukowych i rozwoju oraz sieci szerokopasmowych do roku 2004 oraz, w przypadku zaawansowanych projektów, sporządzić przed końcem roku plany finansowe niezbędne do ich wdrożenia.
- Usunąć techniczne, prawne i administracyjne bariery dla wprowadzania w życie partnerstwa prywatno-publicznego.

Europejski Bank Inwestycyjny

- Wprowadzić w życie instrumenty finansowe adekwatne do odegrania roli dźwigni dla kapitału prywatnego oraz ustanowić fundusze sekurytyzacyjne.

Parlament Europejski i Rada

- Przyjąć przed wiosennym szczytem Rady Europejskiej drugi pakiet kolejowy.
- Przyjąć przed majem 2004 r. zrewidowane wytyczne na temat transeuropejskich sieci transportowych oraz – przed marcem 2005 – na temat sieci energetycznych.
- Przyjąć przed marcem 2005 r. zweryfikowaną wersję dyrektywy odnośnie do opłat drogowych pobieranych od samochodów ciężarowych (eurowiniety).

Komisja

- Zbadać potrzebę stworzenia specjalnego instrumentu gwarancji wspólnotowych i, jeżeli będzie potrzeba, przedstawić propozycję odpowiedniego aktu prawnego.
- Wskazać, w porozumieniu z Państwami Członkowskimi, europejskich koordynatorów niektórych transgranicznych projektów związanych z Inicjatywą na rzecz Wzrostu.
- Przedstawić w pierwszej połowie 2004 r. propozycję trzeciego pakietu kolejowego w sprawie otwarcia rynku międzynarodowych usług transportowych w ruchu pasażerskim i poprawy ich jakości.
- Przedstawić w pierwszej połowie 2004 r. Zieloną Księgę w sprawie partnerstwa publiczno-prywatnego.
- Ocenić, wraz z EBI, wdrażanie programu Quick Start do roku 2007 w ramach rocznego raportu przedkładanego na wiosennym szczycie Rady Europejskiej.

Wzmocnienie inwestycji w wiedzę

Inicjatywa na rzecz Wzrostu Gospodarczego aktywnie przyczynia się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Działanie to należy przedłużyć poprzez wzmożone wysiłki w dziedzinie badań naukowych, edukacji i szkolenia zawodowego, które obecnie nie przyczyniają się w wystarczający sposób do wzrostu gospodarczego i naszej konkurencyjności.

Pilną sprawą jest dokonanie postępów we wdrażaniu Planu Działania „Inwestowanie w badania naukowe”, z którego Komisja zda sprawozdanie przed końcem bieżącego roku. Państwa Członkowskie powinny nadać największy priorytet poprawie warunków ramowych oraz wsparcia publicznego badań naukowych, a także zapewnić spójność i synergii europejską poprzez otwartą metodę koordynacji. W związku z powyższym należy zapewnić szybkie wdrożenie działań związanych z rekrutacją badaczy naukowych, karierą w dziedzinie badań

naukowych i rozwoju oraz promowania osiągnięć naukowców, zgodnie z ustaleniami Rady w 2003 r. W tym kontekście Komisja zaproponowała projekt dyrektywy i przedstawi plan działania w sprawie przyjazdu i pobytu naukowców z państw trzecich w celu wsparcia wzrostu podaży wysoko wykwalifikowanych badaczy naukowych w Europie.

Wiosenny szczyt Rady Europejskiej powinien nadać decydujący impuls inwestycjom w edukację i szkolenia zawodowe w celu podtrzymania w perspektywie średniookresowej rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Działania powinny się skoncentrować na kilku kluczowych obszarach: wzroście wkładu sektora prywatnego poprzez dostarczenie konkretnych bodźców, wzmocnieniu kształcenia ustawicznego, jak również na poprawie wydajności krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Mogłyby również zostać wykorzystane dostępne zasoby z funduszy strukturalnych, w szczególności z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Priorytety te zostały podkreślone również w raporcie Europejskiej Grupy Zadaniowej ds. Zatrudnienia.

Inwestować w wiedzę

Państwa Członkowskie

- Poprawić ramowe warunki oraz wsparcie publiczne dla inwestycji w badania naukowe, zapewniając spójność i synergii na poziomie europejskim przy zastosowaniu otwartej metody koordynacji.
- Wzmocnić efekt dźwigni w odniesieniu do publicznego wsparcia prywatnych inwestycji poprzez skuteczniejsze wykorzystanie i łączenie instrumentów finansowych (dotacje, bodźce podatkowe, mechanizmy gwarancyjne oraz wsparcie dla kapitału inwestowanego z dużym ryzykiem) oraz wzmocnić zależności między publicznymi badaniami naukowymi a przemysłem.
- Zwiększyć wysiłki na rzecz poprawy rekrutacji i kariery badaczy naukowych poprzez zastosowanie otwartej metody koordynacji.
- Przedstawiać regularne raporty z wdrażania celów w obszarze systemów kształcenia i szkolenia zawodowego na szczeblu krajowym.
- Określić i wdrożyć w 2005 r. krajowe strategie w odniesieniu do kształcenia ustawicznego.

Parlament Europejski i Rada

- Przyjąć przed marcem 2005 r. propozycję w odniesieniu do uznawania kwalifikacji zawodowych. W tej perspektywie Rada ds. Konkurencji musi dojść do porozumienia politycznego przed majem 2004 r.
- Przyjąć przed końcem 2005 r. propozycję ramowego programu w obszarze kształcenia ustawicznego, aby pozwolić na jego wdrożenie od dnia 1 stycznia 2007 r.

Komisja

- Zakończyć zakładanie pierwszej serii europejskich platform technologicznych.
- Przygotować przegląd wspólnotowych ram wsparcia krajowego na rzecz badań naukowych i rozwoju.
- Przedstawić propozycję dyrektywy w sprawie przyjazdu i pobytu badaczy naukowych pochodzących z państw trzecich i związanych z tym plan działania.
- Zaproponować Zharmonizowaną Strukturę Prawną Funduszy Europejskich dla kapitału inwestowanego z dużym ryzykiem, mogącą zapewnić przejrzystość, z podatkowego punktu widzenia, w całej Europie.

Partnerzy społeczni

- Wspierać wprowadzanie w życie na szczeblu krajowym ram działania na rzecz rozwijania umiejętności w trakcie całego życia.

3.3. Wzmocnienie konkurencyjności w trwałej gospodarce

Konkurencyjność jest jednym z kluczowych elementów Strategii Lizbońskiej i pozostaje w centrum zainteresowania Państw Członkowskich oraz przedsiębiorstw.

Unia już teraz dysponuje strategią na rzecz wzmocnienia naszej konkurencyjności. Należy natomiast jeszcze wzmocnić jej wdrażanie i wyznaczyć priorytety. Pierwszym z nich powinno być jak najszybsze przyjęcie przedstawionych propozycji aktów prawnych, aby nadać silny impuls temu procesowi oraz wysłać pozytywny sygnał przedsiębiorcom i inwestorom. Jest sprawą dużej wagi, aby ten „pakiet konkurencyjności” został przyjęty zarówno w pierwszym, jak i w drugim czytaniu, przed zakończeniem kadencji Parlamentu w maju tego roku.

Ponadto Komisja wysunęła właśnie nową istotną propozycję w dziedzinie **usług** ⁽¹⁷⁾, aby ułatwić wymianę transgraniczną i uprościć jej ramy prawne. Usługi stanowią sektor o największym potencjale dla rynku wewnętrznego. Wydajne i konkurencyjne usługi pozwalają na wzrost produktywności innych sektorów. Zgodnie z zapowiedziami prezydencji Irlandii niezbędne jest, aby prace legislacyjne nad tą propozycją były kontynuowane w sposób priorytetowy.

Przyspieszyć „pakiet legislacyjny KONKURENCYJNOŚĆ” przed majem 2004

- Przyjąć rozporządzenie w sprawie **patentu wspólnotowego** oraz dojść do politycznego porozumienia w sprawie instrumentów sądowniczych.
- Osiągnąć polityczne porozumienie w Radzie w sprawie **uznawania kwalifikacji zawodowych**.
- Posunąć naprzód **Plan Działania na rzecz Usług Finansowych**: przyjąć propozycje dyrektyw w sprawie usług inwestycyjnych i przejrzystości.
- Osiągnąć polityczne porozumienie w Radzie w sprawie **wzmocnienia ochrony praw własności intelektualnej**.
- Rozpocząć bez dalszych opóźnień dyskusję nad propozycją **ramowej dyrektywy w sprawie usług**.

Wreszcie jest niezwykle istotne, aby Unia przyjęła najszybciej jak to możliwe wspólną skonsolidowaną podstawę opodatkowania dochodów firm mającą zastosowanie do całokształtu działalności. Jeżeli Unia jako całość nie dokona postępów, trzeba będzie wziąć pod uwagę możliwość zastosowania uregulowań traktatowych w sprawie pogłębionej współpracy.

Wzmocnienie konkurencyjności przemysłowej

Równoległe do usług **konkurencyjność przemysłowa** jest kwestią ogromnej wagi dla naszej gospodarki. Rosnąca konkurencja naszych rywali na poziomie światowym, zapoczątkowana przemiana w kierunku gospodarki opartej na wiedzy oraz rozszerzenie Unii o dziesięć nowych krajów raz jeszcze stawiają pytanie na temat miejsca przemysłu w naszej gospodarce. W tym kontekście zjawisko odprzemysłowienia – podkreślane na ostatnim szczycie Rady w październiku – mogłoby stanowić coraz bardziej palący problem.

⁽¹⁷⁾ COM(2004) 2 Ost., Propozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług na rynku wewnętrznym.

Komisja próbuje odpowiedzieć na to pytanie ⁽¹⁸⁾ i będzie kontynuować swoje poszukiwania. Wstępne wyniki wskazują jednak, iż nie ma dowodów, że gospodarka Unii Europejskiej daje oznaki ogólnego odprzemysłowienia. Mimo to osoby odpowiedzialne za politykę powinny pozostać czujne.

W tym kontekście należy zauważyć **utrata konkurencyjności – a tym samym zatrudnienia – w niektórych sektorach przemysłowych**, takich jak tekstylia, górnictwo (metale nieżelazne i węgiel). Równocześnie inne sektory, jak np. sektor chemiczny, wyposażenia biurowego czy elektrycznego oraz telekomunikacji, lepiej opierają się tym tendencjom. Dane te pokazują ewolucję naszej gospodarki w nowych kierunkach. Podkreślają także pilną potrzebę mobilizacji ze strony zainteresowanych stron w celu działania zgodnie ze Strategią Lizbońską oraz modernizacji struktur przemysłu europejskiego, włączając w to nowe Państwa Członkowskie. Jest ważne w tym względzie, aby wzmocnić produktywność europejską oraz zdolności przystosowawcze przedsiębiorstw i pracowników, w szczególności w sektorach problematycznych, nadrobić opóźnienie Europy w odniesieniu do rozpowszechniania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, w szczególności aby stymulować konkurencyjność przedsiębiorstw i produktywność pracowników poprzez zwiększanie inwestycji w zakresie metod służących poprawie organizacji i szkolenia. Umiejętność przewidywania tego, co nastąpi, oraz zdolność do przystosowania się do takich zmian są również czynnikami wymienianymi przez Grupę Zadaniową ds. Zatrudnienia.

Konkurencyjność i polityka przemysłowa

Komisja

- Rozwijać jakość analiz w dziedzinie konkurencyjności, w szczególności na poziomie sektorów przemysłowych. Wszelkie działania mające na celu poprawę konkurencyjności przemysłowej powinny się opierać na uprzedniej analizie istniejącej sytuacji, w celu wskazania problemów oraz odpowiedzi na wyraźnie określone potrzeby. Prace te winny być ukończone przy bezpośrednim zaangażowaniu zainteresowanych środowisk, włączając w to partnerów społecznych.
- Rozwijać odnowione podejście do polityki przemysłowej. W tym względzie Komisja pogłębi analizę zapoczątkowaną Komunikatem z grudnia 2002 r. na temat „polityki przemysłowej w poszerzonej Europie” i będzie kontynuować rozważania na temat odprzemysłowienia, w nawiązaniu do wniosków ze szczytu Rady Europejskiej w październiku 2003 r.
- W 2004 r. podkreślić wiele kluczowych działań na rzecz konkurencyjności przemysłowej poprzez Plan Działania na rzecz Przedsiębiorczości oraz Plan Działania na rzecz Innowacji.
- Zapewnić kierowanie się wskazówkami z rewizji średniookresowej Planu Działania „e-Europa 2005 – społeczeństwo informacyjne dla wszystkich”, jak i wzmocnienie środków w tym obszarze.

Partnerzy społeczni

- Kontynuowanie wysiłków na rzecz porozumienia w sprawie restrukturyzacji przemysłu na podstawie wspólnego tekstu złożonego w drugiej połowie 2003 r.

⁽¹⁸⁾ COM(2003) 704 Ost., Niektóre kluczowe kwestie w dziedzinie konkurencyjności Europy – W kierunku zintegrowanego podejścia.

Wzmocnienie synergii między konkurencyjnością a środowiskiem

Synergia między przedsiębiorstwem a środowiskiem musi być w pełni wykorzystana, aby wspomóc wzrost gospodarczy, który przynosi szersze korzyści przy ograniczeniu do minimum szkód środowiskowych. W tym celu należy wzmocnić politykę oraz ramy prawne, które dadzą wyraźne sygnały wszystkim podmiotom gospodarczym, oraz włączyć innowacyjne instrumenty, które mogą pogodzić interesy sektora przedsiębiorstw z ochroną środowiska.

Te ramy mogą także dalej pobudzać rozwój i umożliwiać wprowadzanie na rynek innowacji przyczyniających się do kształtowania gospodarki proekologicznej, która w perspektywie długookresowej może zapewnić gospodarce europejskiej strategiczne przewodnictwo oraz zwiększoną produktywność.

Znaczenie tych kwestii podkreśla również **Plan Działania na rzecz Technologii Środowiskowych**, który Komisja przedstawiła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu stworzenia właściwych ram do pobudzenia rozwoju czystych technologii. Unia stała się czołowym producentem i eksporterem niektórych kluczowych technologii i usług środowiskowych, takich jak fotoelektryczność, energia wiatru i dostawy wody. Obecnie rozwój rynku w sektorze przemysłu ekologicznego, zgodnie z definicją OECD, dostarcza jasnych dowodów tych tendencji. Zarówno całkowity obrót, jak i tworzenie zatrudnienia w sektorze, który obecnie liczy ponad 2,5 miliona miejsc pracy, stale były powyżej średniej na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia.

Wzmocnić synergie między konkurencyjnością i środowiskiem

Parlament Europejski i Rada

- Stworzyć instrument analizy oddziaływania w odniesieniu do propozycji dotyczących ważniejszych zmian, zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym dotyczącym „Lepszego prawodawstwa”.
- Przyjąć w drodze legislacyjnej propozycję dotyczącą odpowiedzialności w zakresie ochrony środowiska przed zakończeniem obecnej kadencji Parlamentu.
- Przyjąć i wdrożyć Plan Działania na rzecz Technologii Środowiskowych.
- Przyjąć w drodze legislacyjnej, przed marcem 2005 r., propozycje odnośnie do opłat drogowych pobieranych od samochodów ciężarowych (eurowinieta), produktów chemicznych (REACH), dyrektywy ramowej w sprawie projektowania proekologicznego produktów zużywających energię oraz dyrektywy w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii oraz usług energetycznych.

3.4. Położenie nacisku na reformy ukierunkowane na aktywne starzenie się

Starzenie się ludności europejskiej wywiera w perspektywie średniookresowej ogromną presję na nasze społeczeństwo, rynek pracy, naszą produktywność oraz właściwy stan finansów publicznych. W tym kontekście niezbędne jest zapewnienie aktywnego starzenia się pracowników w starszym wieku poprzez reformę rynku pracy oraz zmodernizowanie zarówno systemów emerytalnych, jak i systemów opieki zdrowotnej, aby zapewnić dłuższe życie w dobrym stanie zdrowia.

Wspieranie aktywnego starzenia się

Aby uniknąć szybkiego spadku podaży siły roboczej, co negatywnie wpłynie na wzrost gospodarczy oraz zrównoważenie systemów opieki społecznej, należy energicznie kontynuować wysiłki wspierające *aktywne starzenie się*, szczególnie w Państwach Członkowskich z niską stopą zatrudnienia pracowników w starszym wieku i niską średnią wieku opuszczenia rynku pracy. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej wymaga działań na czterech frontach połączonych z reformą emerytur: likwidacja negatywnych bodźców dla pracowników pracujących dłużej, zniechęcanie do wczesnego przejścia na emeryturę, zachęcanie do kształcenia ustawicznego, aby uniknąć sytuacji posiadania przestarzałych kwalifikacji, oraz poprawa warunków pracy i utrzymanie ogólnego stanu zdrowia dojrzałej populacji. Zgodnie z tą analizą Komisja zaproponowała następujące działania.

Wspieranie aktywnego starzenia się

Państwa Członkowskie razem z partnerami społecznymi:

- Powinny zlikwidować **negatywne bodźce finansowe powodujące wczesne przechodzenie pracowników na emeryturę i zniechęcające pracodawców do zatrudniania i pozostawiania na stanowiskach osób w wieku starszym**. Obejmuje to dostosowanie konkretnych mechanizmów ulg podatkowych oraz prawodawstwa związanego z zatrudnieniem i emeryturami, tak aby usunąć przepisy zniechęcające pracowników w starszym wieku do pozostania dłużej na rynku pracy oraz zniechęcić do wczesnego opuszczania rynku pracy. Wysiłki na rzecz zniechęcania do wczesnego przechodzenia na emeryturę powinny być kontynuowane we wszystkich Państwach Członkowskich.
- Powinny **wspierać dostęp do szkolenia zawodowego dla wszystkich i rozwijanie strategii kształcenia ustawicznego**, w szczególności dla osób w starszym wieku, które są grupą zbyt słabo reprezentowaną w szkoleniach zawodowych.
- Powinny **poprawić jakość pracy**, aby zapewnić atrakcyjne, bezpieczne i elastyczne środowisko pracy przez całe życie zawodowe, włączając przepisy na temat pracy w niepełnym wymiarze godzinowym i przerw w karierze.

Zalecenia Grupy Zadaniowej ds. Zatrudnienia są zgodne z tymi propozycjami.

Modernizacja systemów opieki zdrowotnej

Wszystkie Państwa Członkowskie, niezależnie od różnorodności swoich systemów opieki zdrowotnej, muszą stawić czoła wyzwaniom demograficznego starzenia się ludności i stałej presji na dostępne środki budżetowe, co doprowadziło wiele z nich do rozpoczęcia istotnych reform.

W ślad za komunikatem Komisji na temat racjonalizacji otwartej koordynacji w obszarze opieki społecznej i w związku z tym, że wyrażone w nim podejście zostało przyjęte przez Radę, oraz w celu podtrzymania tych wysiłków, wspierania wymiany dobrych praktyk oraz poprawy działania systemów opieki zdrowotnej, jeśli chodzi o ich jakość, dostępność i wiarygodność finansową, Unia powinna wykorzystać bardziej uporządkowaną i sformalizowaną koordynację. W połączeniu z procesami zachodzącymi w dziedzinie integracji społecznej i emerytur przyczyni się to do szerszej refleksji w dziedzinie zdrowia, w tym zdrowia publicznego, w perspektywie średniookresowego przeglądu realizacji Strategii Lizbońskiej.

Ponadto rola technologii informacyjnych oraz telekomunikacyjnych w reformie systemów opieki zdrowotnej, w poprawie opieki zdrowotnej oraz potencjalne zyski z wydajności związane z rozwojem „zdrowia elektronicznego” (e-zdrowie;

ang. *e-health*) powinny być dogłębniej przeanalizowane, w szczególności w kontekście planu działania *e-Europe 2005*.

Zmodernizować opiekę zdrowotną

Rada Europejska

- Rozszerzyć **otwartą metodę koordynacji w obszarze opieki społecznej w odniesieniu do modernizacji systemów opieki zdrowotnej**.

Rada

- **Przyjąć** w drodze legislacyjnej, jeszcze przed wiosennym szczytem Rady Europejskiej, przedstawione propozycje dotyczące koordynacji **systemów ubezpieczeń społecznych, w szczególności w odniesieniu do ujednolicania prawa**, aby ułatwić **wprowadzanie w życie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego, począwszy od dnia 1 czerwca br.**

Komisja

- Przeanalizować możliwość włączenia kwestii zdrowia publicznego do Strategii Lizbońskiej w perspektywie 2005 r. jako przyczynienie się do wzrostu gospodarczego i stałego rozwoju.
- Przedłożyć komunikat na temat mobilności pacjentów i rozwoju opieki zdrowotnej w UE.
- Przedłożyć w 2004 r. komunikat na temat modernizacji opieki zdrowotnej i opieki nad osobami starszymi.

4. PRZYGOTOWANIE DO ŚREDNIOOKRESOWEGO PRZEGLĄDU W 2005 ROKU

Do czasu wiosennego szczytu w 2005 r. ramy instytucjonalne Unii zostaną radykalnie zmienione, przede wszystkim dzięki procesowi odnowy instytucjonalnej oraz przyjęciu konstytucji dla UE.

Kluczowe daty w latach 2004–2005

- Luty 2004 r.: przedłożenie przez Komisję komunikatu na temat perspektyw finansowych na okres po 2006 r. Pierwsza debata na temat kierunków polityki pod prezydencją Irlandii.
- 26 marca 2004 r.: wiosenny szczyt Rady Europejskiej.
- **1 maja 2004 r.: rozszerzenie Unii Europejskiej o dziesięć nowych Państw Członkowskich.**
- 10–13 czerwca 2004 r.: wybory do Parlamentu Europejskiego.
- Czerwiec–lipiec 2004 r.: przyjęcie przez Komisję propozycji aktów prawnych odnośnie do perspektywy finansowej.
- 1 listopada 2004 r.: powołanie nowego składu Komisji.
- Koniec 2004 r.: ponowna analiza strategii trwałego rozwoju.
- **Marzec 2005 r.: wiosenny szczyt Rady Europejskiej, będący na półmetku realizacji Strategii Lizbońskiej.**

Rok 2005 będzie stanowić etap pośredni we wdrażaniu Strategii Lizbońskiej. Będzie to także pierwszy rok zastosowania tego programu w rozszerzonej Unii po powołaniu nowego składu Komisji Europejskiej i przeprowadzeniu wyborów do Parlamentu Europejskiego. Niniejszy raport jest więc ostatnim sporządzonym przez obecną Komisję, która rozwijała i podtrzymywała Strategię Lizbońską od roku 2000.

Półmetek ten ma być okazją do ponownej analizy Strategii Lizbońskiej, aby nadać jej nowy impuls w drugiej fazie jej wdrażania. Ma on także pozwolić na wyciągnięcie wniosków odnośnie do niezbędnej spójności między celami i narzędziami służącymi do ich osiągnięcia oraz stronami zaangażowanymi na różnych poziomach. Zbliżający się szczyt Rady Europejskiej powinien zawczasu określić ramy i kierunki, aby właściwie przygotować się na marzec 2005.

O ile pierwszy etap strategii charakteryzował się przyjmowaniem rozporządzeń istotnych dla ustanowienia ram dla reform, drugi etap powinien być poświęcony czynnemu i konkretnemu ich wdrażaniu. Mając na uwadze deficyt przeprowadzonych reform, ponowna analiza na półmetku powinna stanowić okazję do określenia spójnej metody poprawy zaistniałej sytuacji i podtrzymania procesu wdrażania.

W ramach swojej propozycji kolejnej perspektywy finansowej na okres po roku 2006 Komisja proponuje umieszczenie wprowadzania w życie Strategii Lizbońskiej w centrum działań Unii na dalsze lata. Jako poparcie dla tej propozycji Komisja

proponuje **mapę drogową wskazującą kierunki i porządkującą wysiłki związane z wdrażaniem Strategii przez Unię i Państwa Członkowskie**. Zgodnie z metodą Celu 92, który pozwolił na ustanowienie rynku wewnętrznego, proponowana mapa drogową określa wyznaczone cele pośrednie, dokładne środki i skuteczne instrumenty oraz jasny harmonogram wprowadzania ich w życie.

Ramy przeglądu średniookresowego (2005)

Wiosenny szczyt Rady Europejskiej w 2004 r.

- Określić ramy polityczne i praktyczne działania, w szczególności przygotowanie ich przez Komisję i inne zainteresowane instytucje.

Komisja

- **Sporządzić dogłębny bilans** dokonanych od roku 2000 r. postępów, jak również podejścia, narzędzi i instrumentów zastosowanych w tym kontekście, a w szczególności otwartej metody koordynacji. Komisja będzie się w szczególności opierać na opinii Parlamentu Europejskiego, właściwych struktur Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów.
- Na tej podstawie przedstawić w następnym wiosennym raporcie **główne założenia strategii na okres 2005–2010**, potwierdzając jednocześnie jej fundamentalne zasady i cele.
- Zaproponować metodę pracy **wspierającą wprowadzanie reform**, na podstawie mapy drogowej.

Parlament Europejski i Rada

- Przyjąć około trzydziestu projektów aktów prawnych będących w trakcie procedur legislacyjnych (załącznik 3).
- Przyczynić się we właściwym czasie do oceny postępów dokonanych od 2000 r.

Partnerzy społeczni

- Wykazać zaangażowanie w nowe partnerstwo europejskie dla zmian w Europie w celu wspierania wzrostu gospodarczego i przyspieszania zatrudnienia i produktywności.

Szczyt Rady Europejskiej w marcu 2005 r.

- Nadać nowy **impuls polityczny na lata 2005–2010**, na podstawie raportu przedłożonego wiosną 2005 r.

Z A Ł Ą C Z N I K 1

Przedstawienie wskaźników strukturalnych

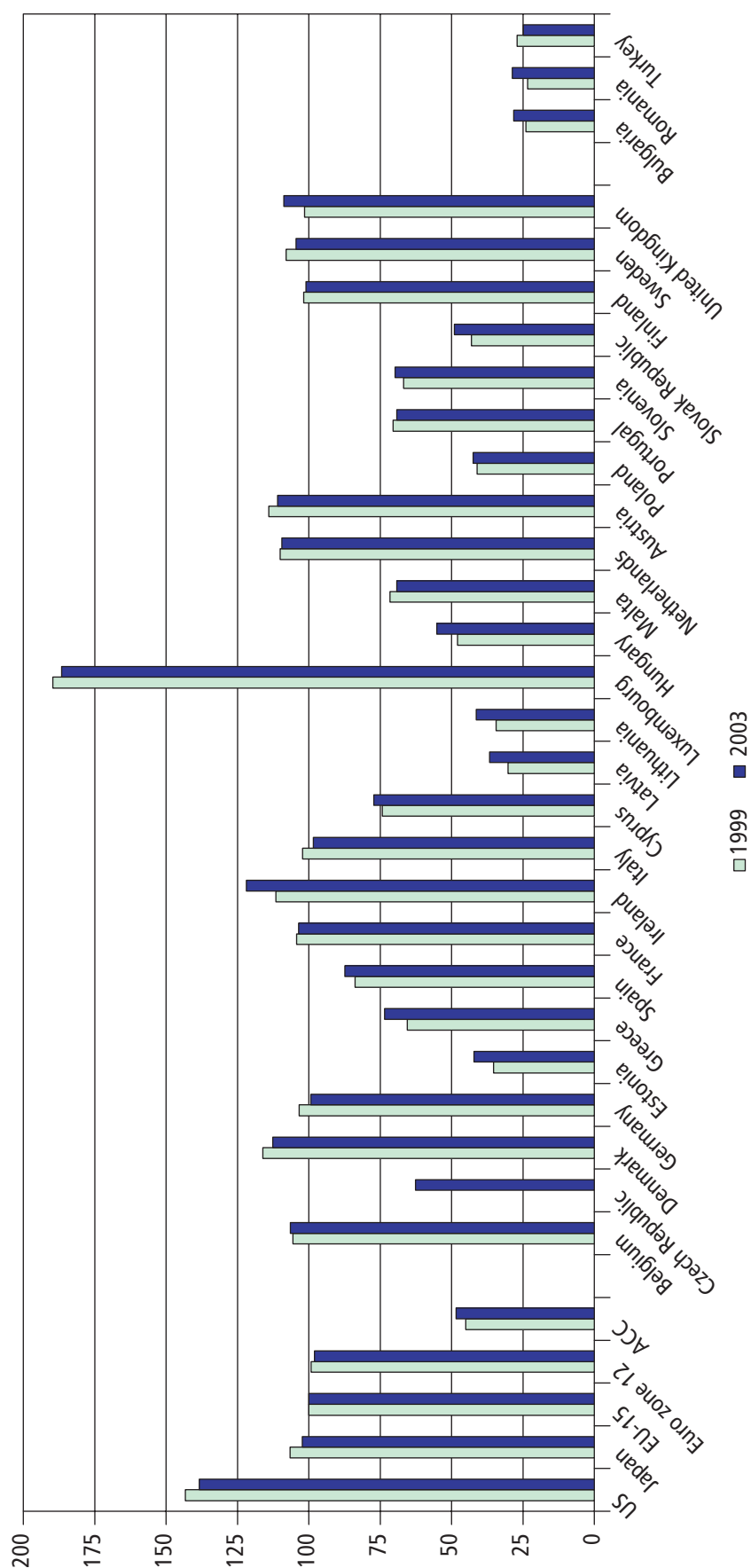
Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami dane odnoszące się do Państw Członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu oraz do wskaźników strukturalnych są dostępne w języku francuskim, angielskim i niemieckim na stronie internetowej DG ESTAT:
<http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND

Indicator 1 — GDP per capita in PPS

GDP per capita in purchasing power standards (PPS) (EU-15 = 100)

Source: Eurostat

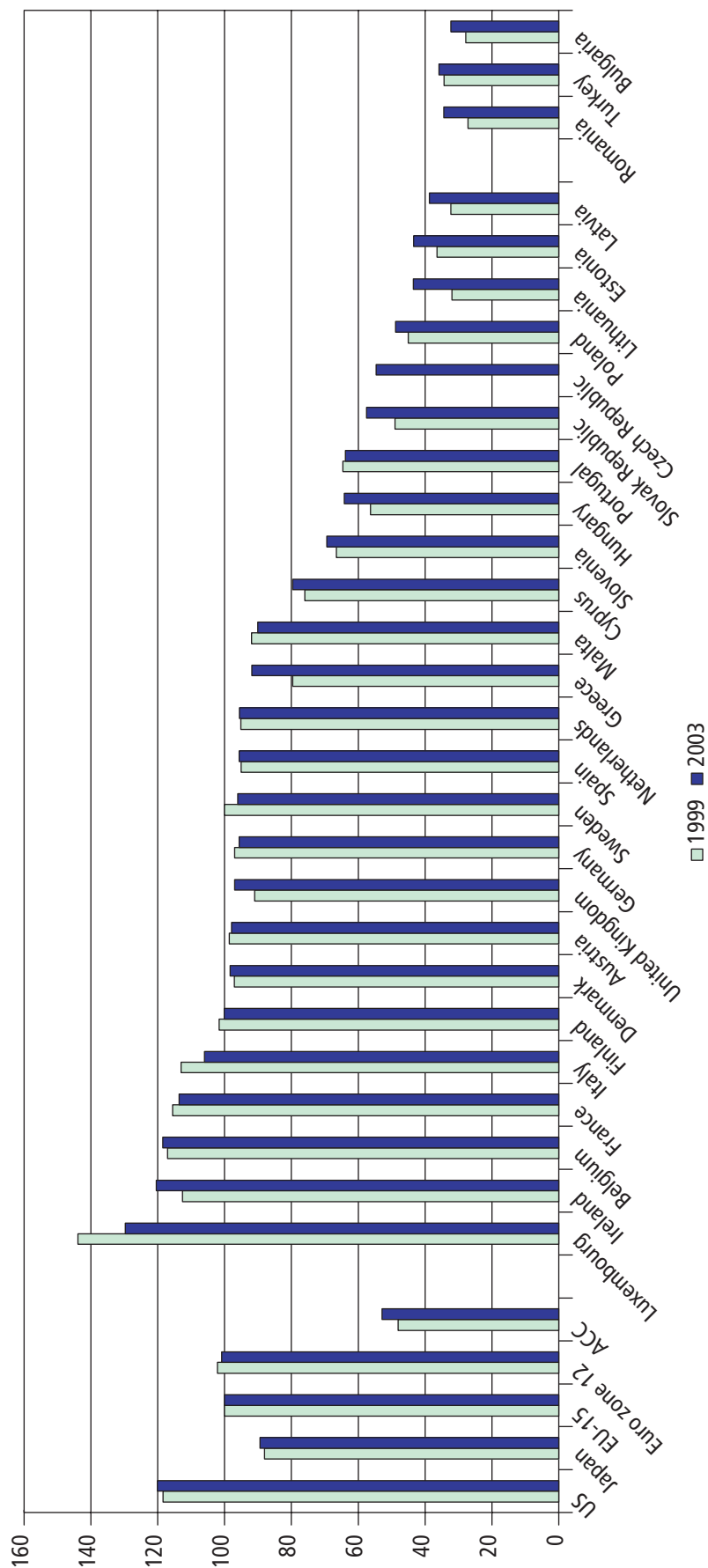
Notes:

2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND

Indicator 2 — Labour productivity per person employed
GDP in PPS per person employed relative to the EU-15 (EU-15 = 100)

Source: Eurostat

Notes:

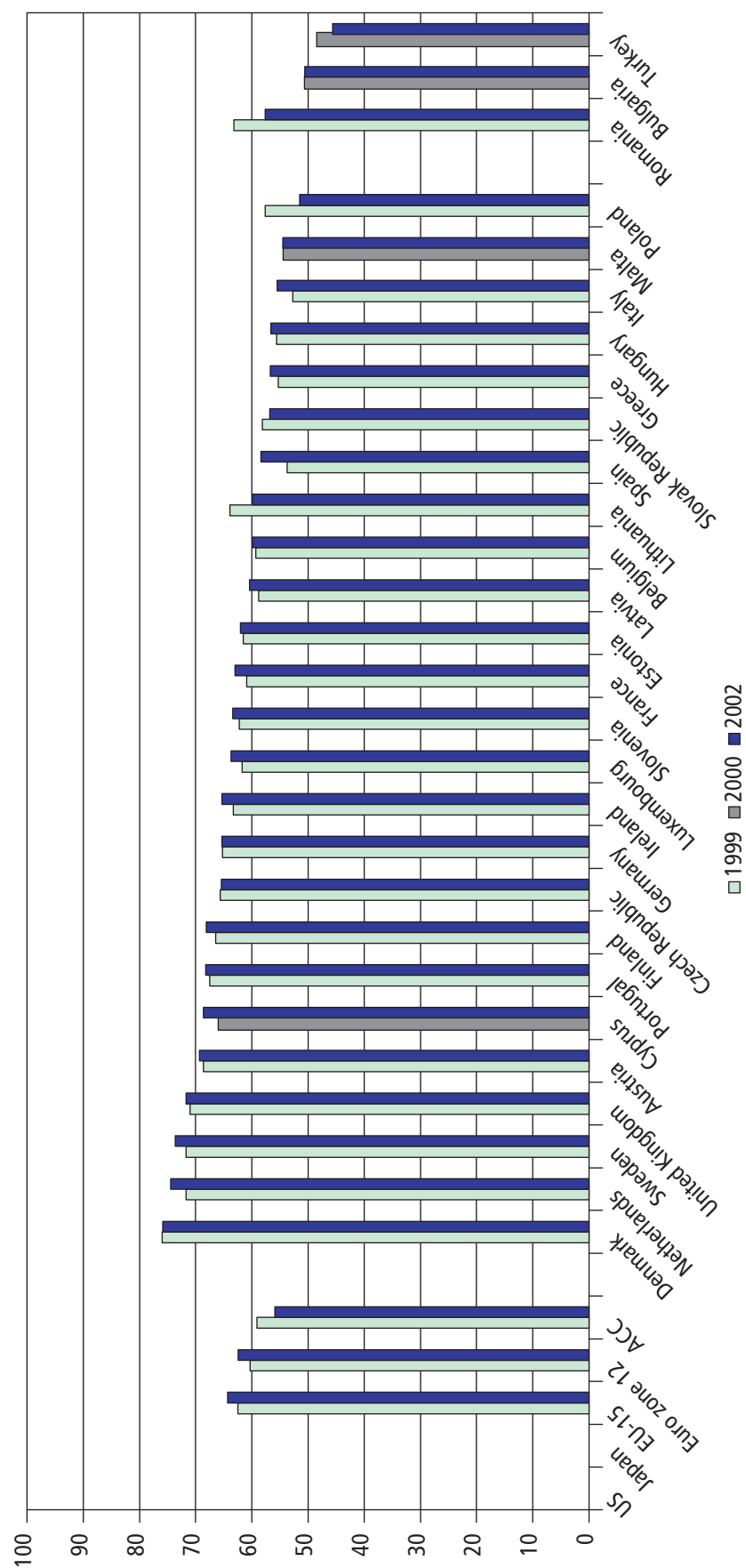
2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

Japan, Portugal: forecast for 1999

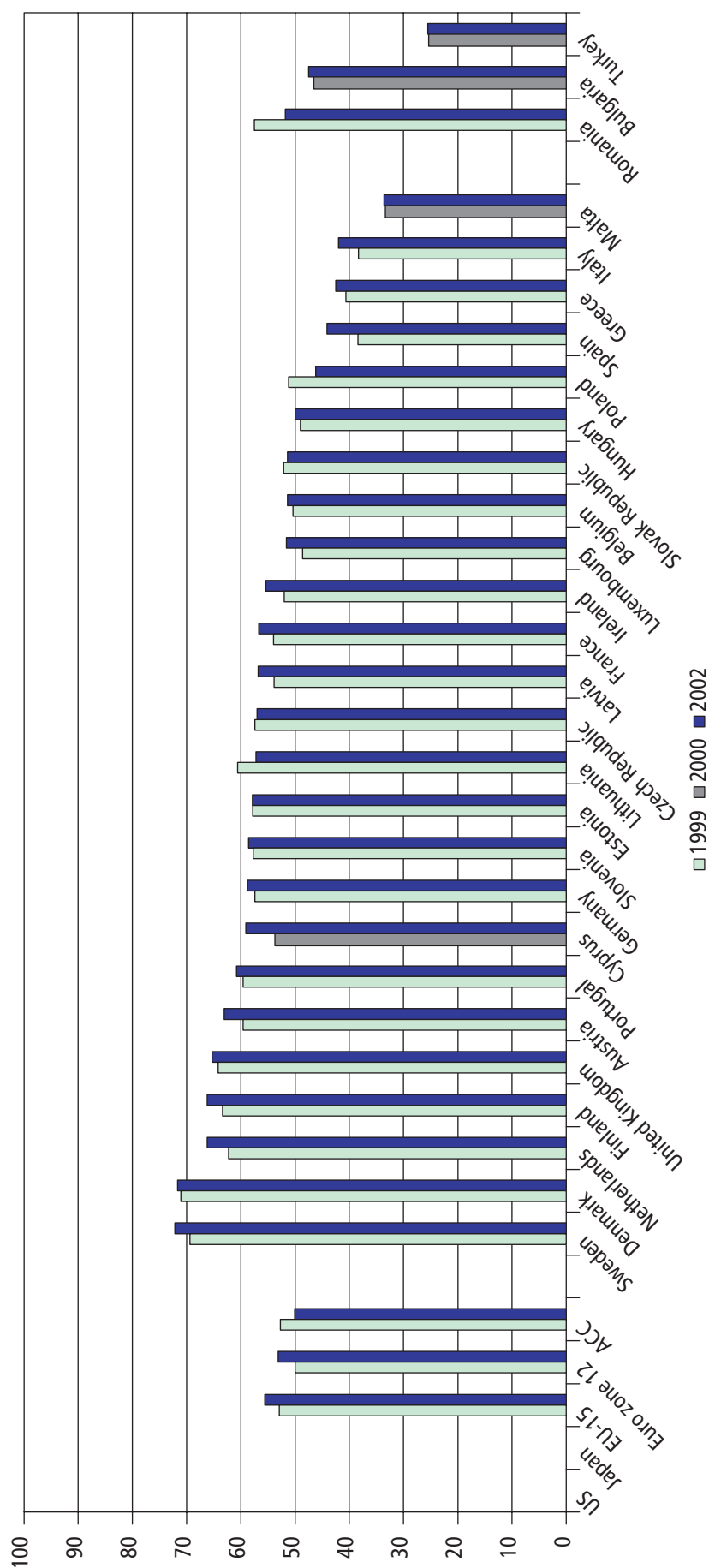

EMPLOYMENT
Indicator 3.1 — Total employment rate
 Employed persons aged 15–64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

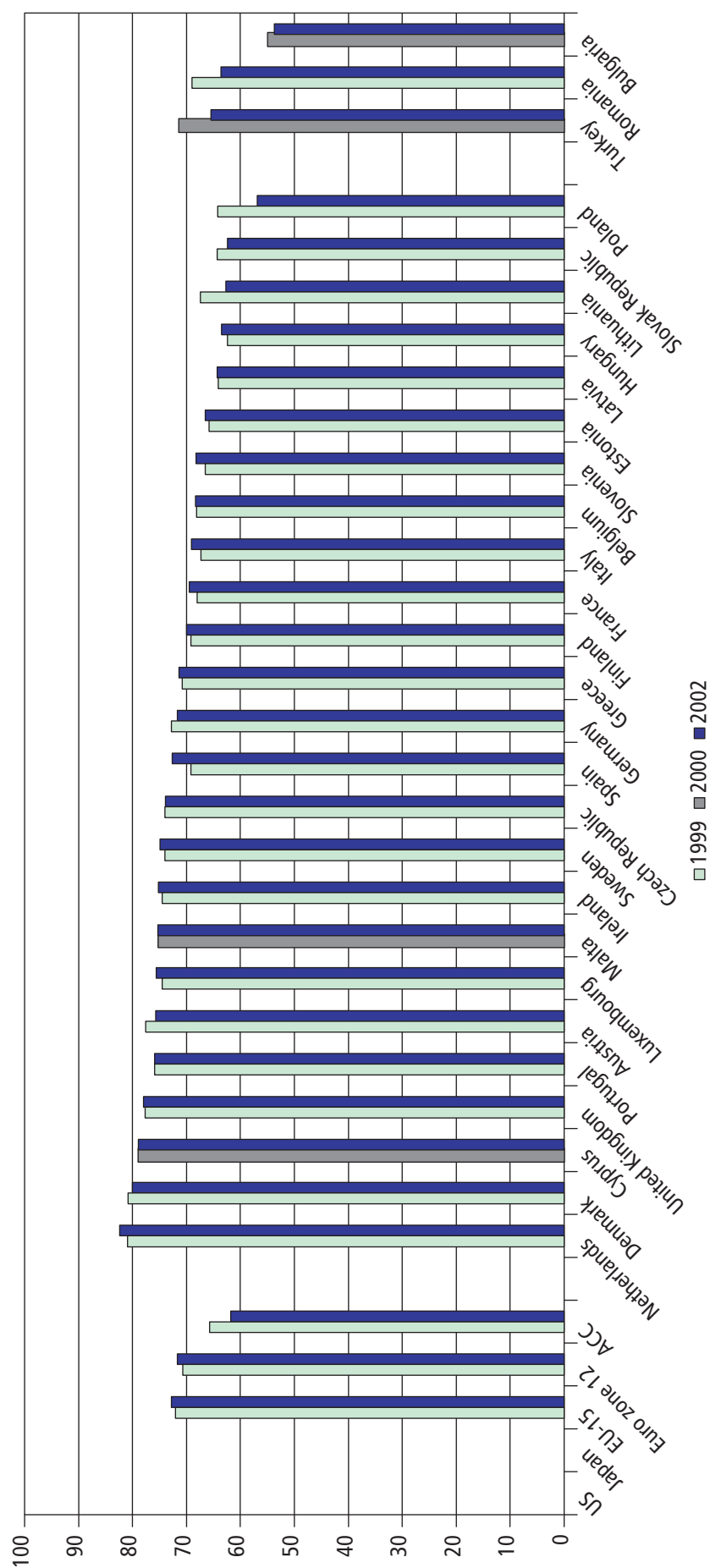
EMPLOYMENT
Indicator 3.2 — Employment rate — females
 Employed women aged 15–64 as a share of the total female population of the same age group

Source: Eurostat

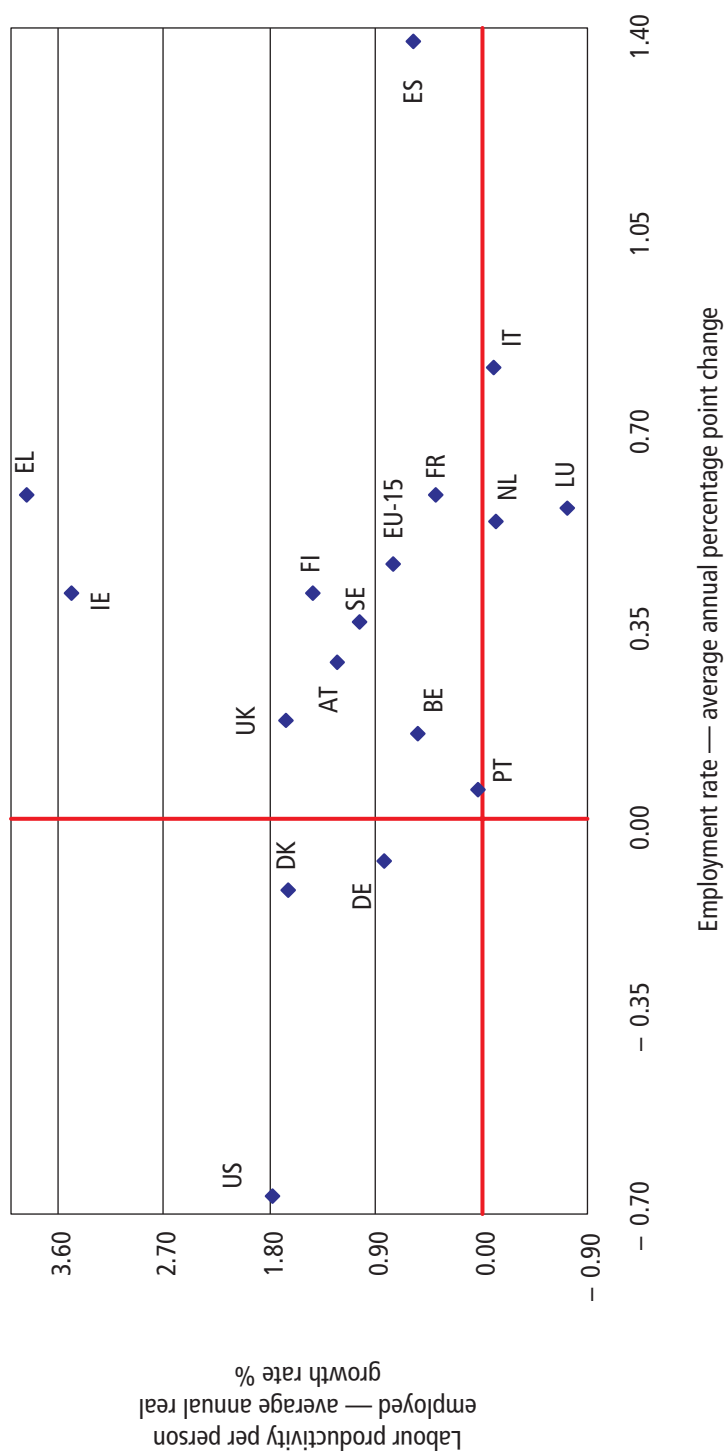
EMPLOYMENT
Indicator 3.3 — Employment rate — males

Employed men aged 15–64 as a share of the total male population of the same age group

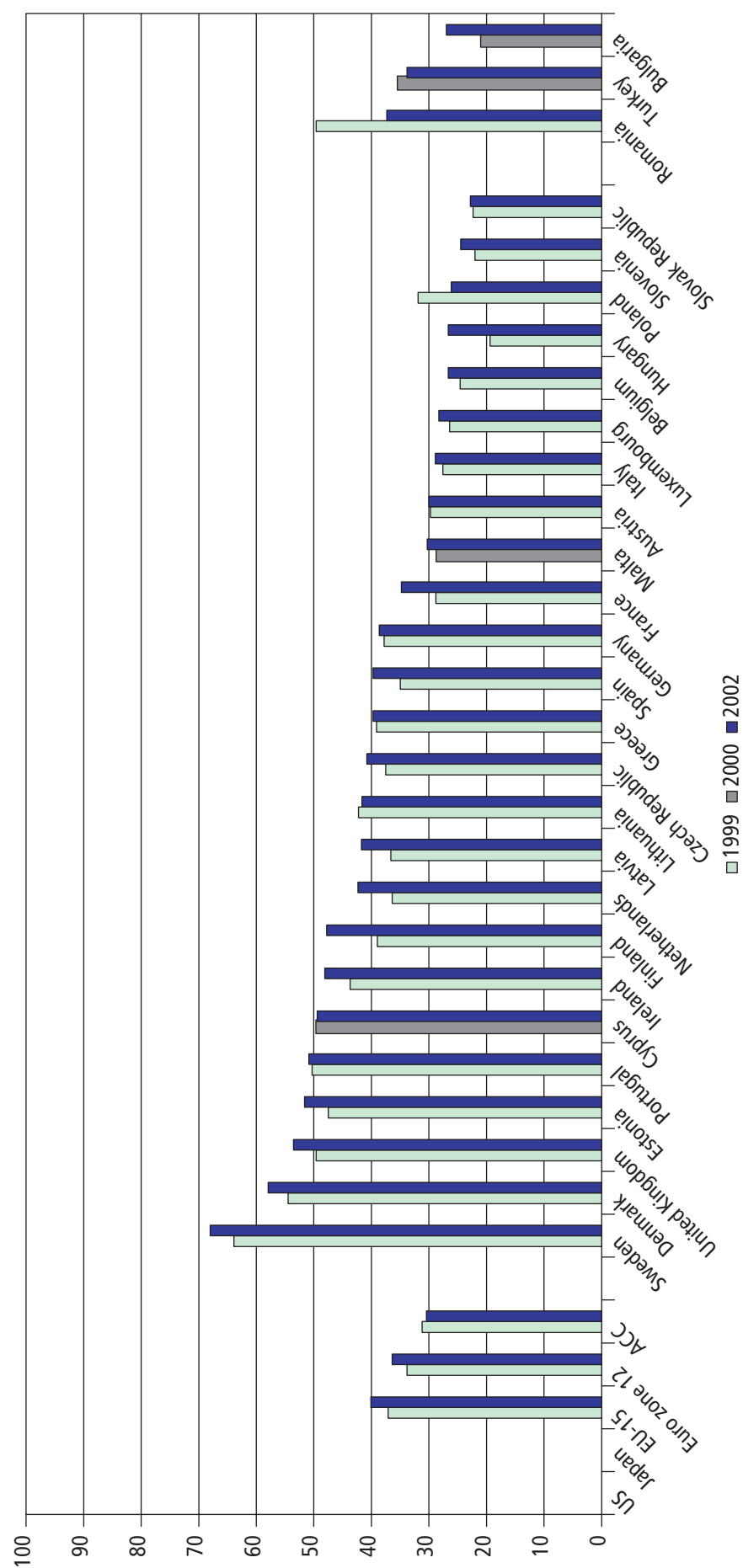
Source: Eurostat

Employment and productivity developments in the EU — 1999–2003

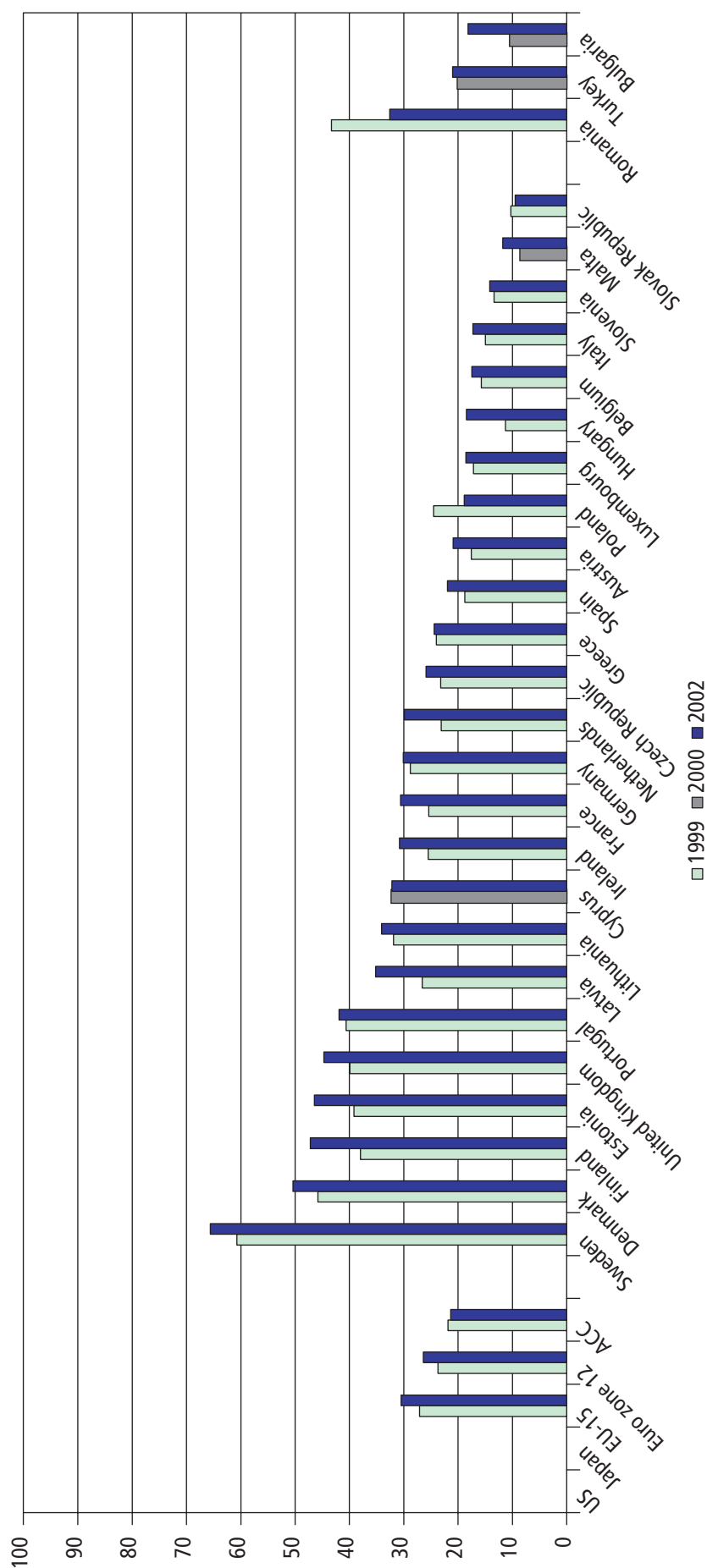
Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 4.1 — Total employment rate of older workers
 Employed persons aged 55–64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

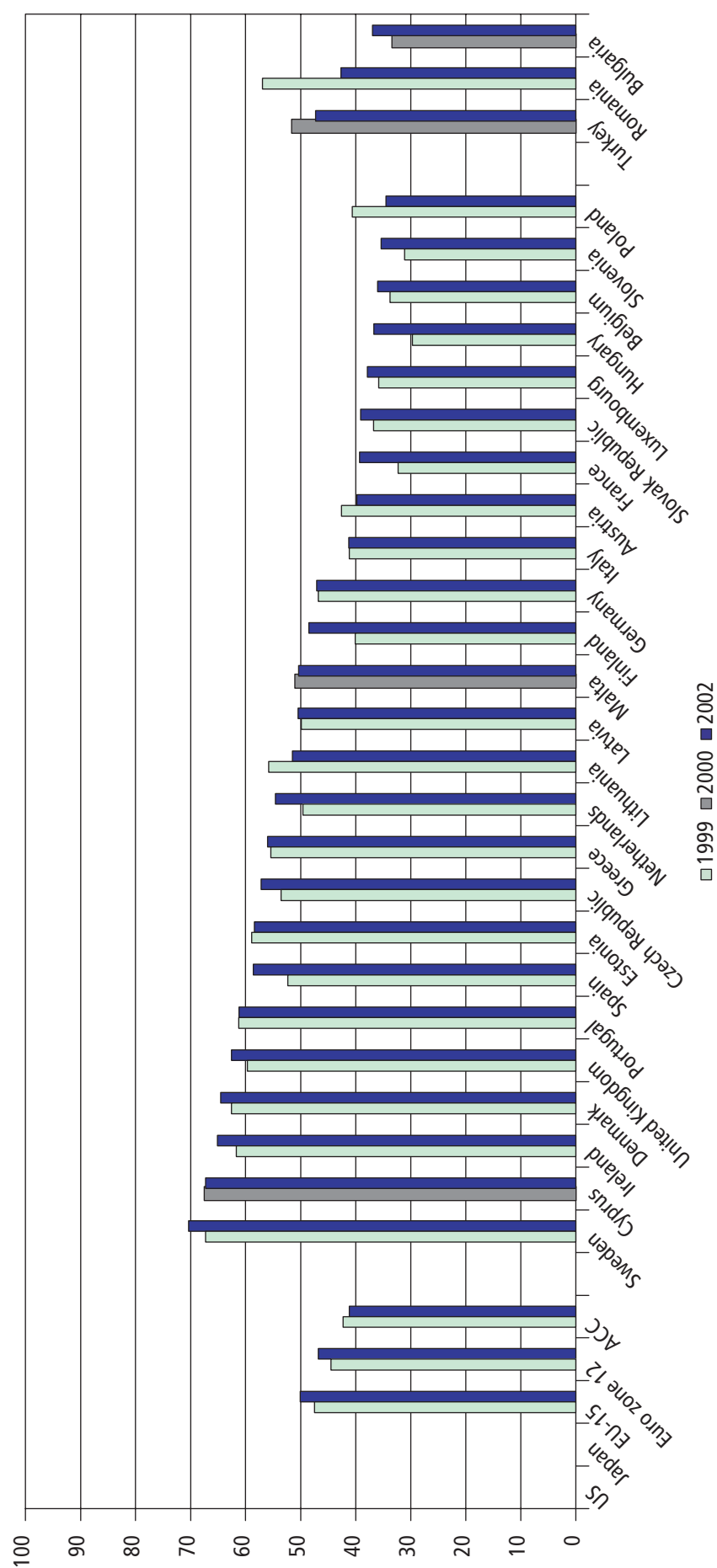
EMPLOYMENT
Indicator 4.2 — Employment rate of older workers — females
 Employed women aged 55–64 as a share of the total female population of the same age group

Source: Eurostat

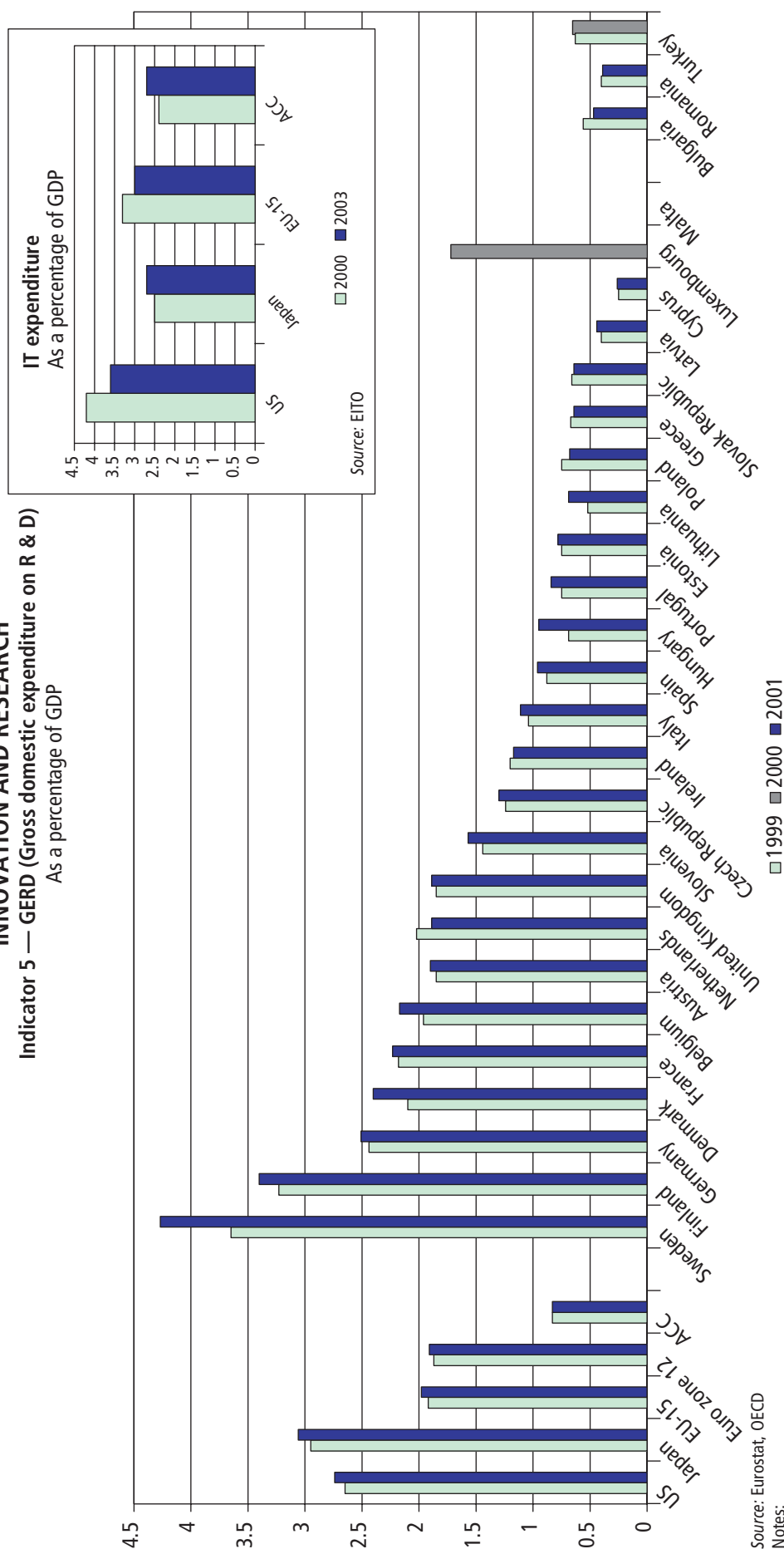

EMPLOYMENT
Indicator 4.3 — Employment rate of older workers — males
 Employed men aged 55–64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 5 — GERD (Gross domestic expenditure on R & D)
 As a percentage of GDP

Source: Eurostat, OECD

Notes:

US: excludes most or all capital expenditure

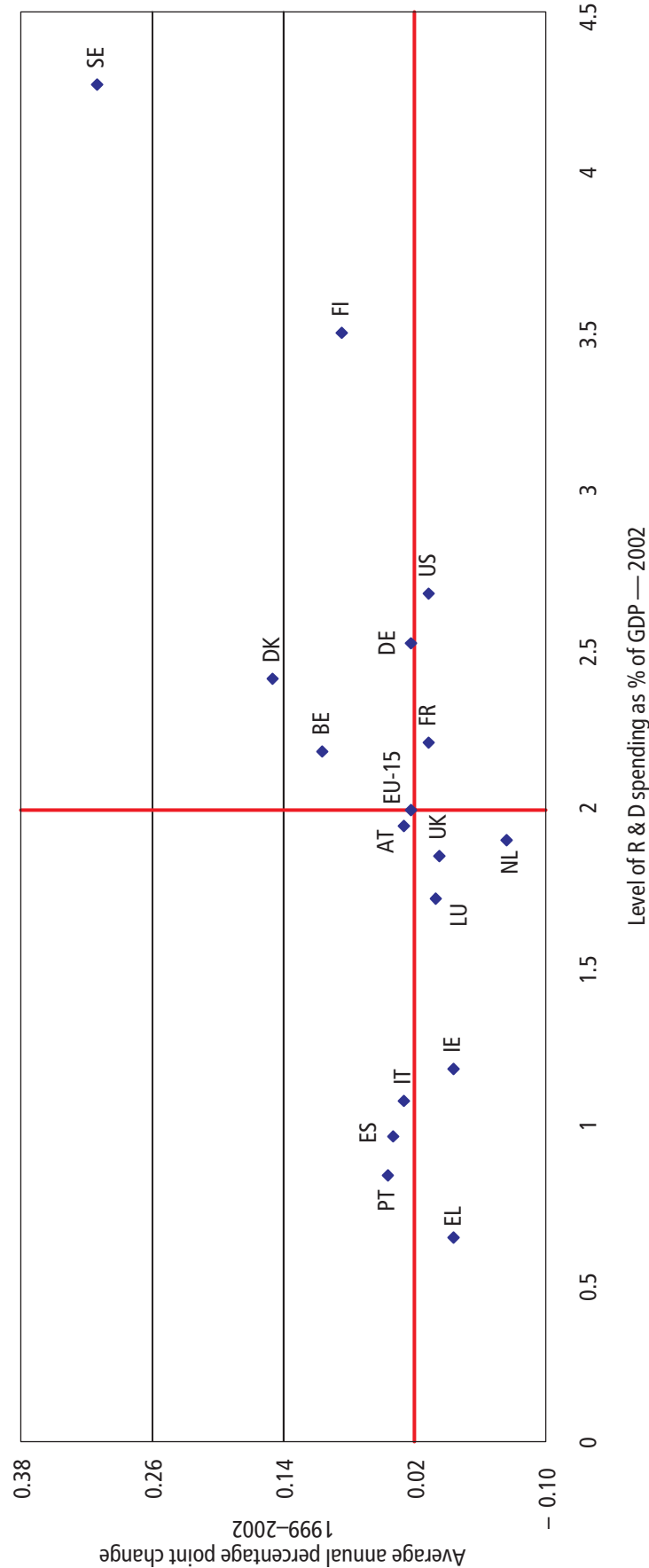
EU-15, Euro zone 12, ACC (without Malta): OECD estimate

Austria: provisional estimate for 2001, 1999; Belgium, Greece: estimate for 2001, 1999; Portugal: estimate for 2001; Ireland: estimate for 1999

2002 available for US (OECD estimate): 2.67; EU-15 (OECD estimate): 1.99; Austria (provisional estimate): 1.94; Finland (forecast): 3.49; France (estimate): 2.2;

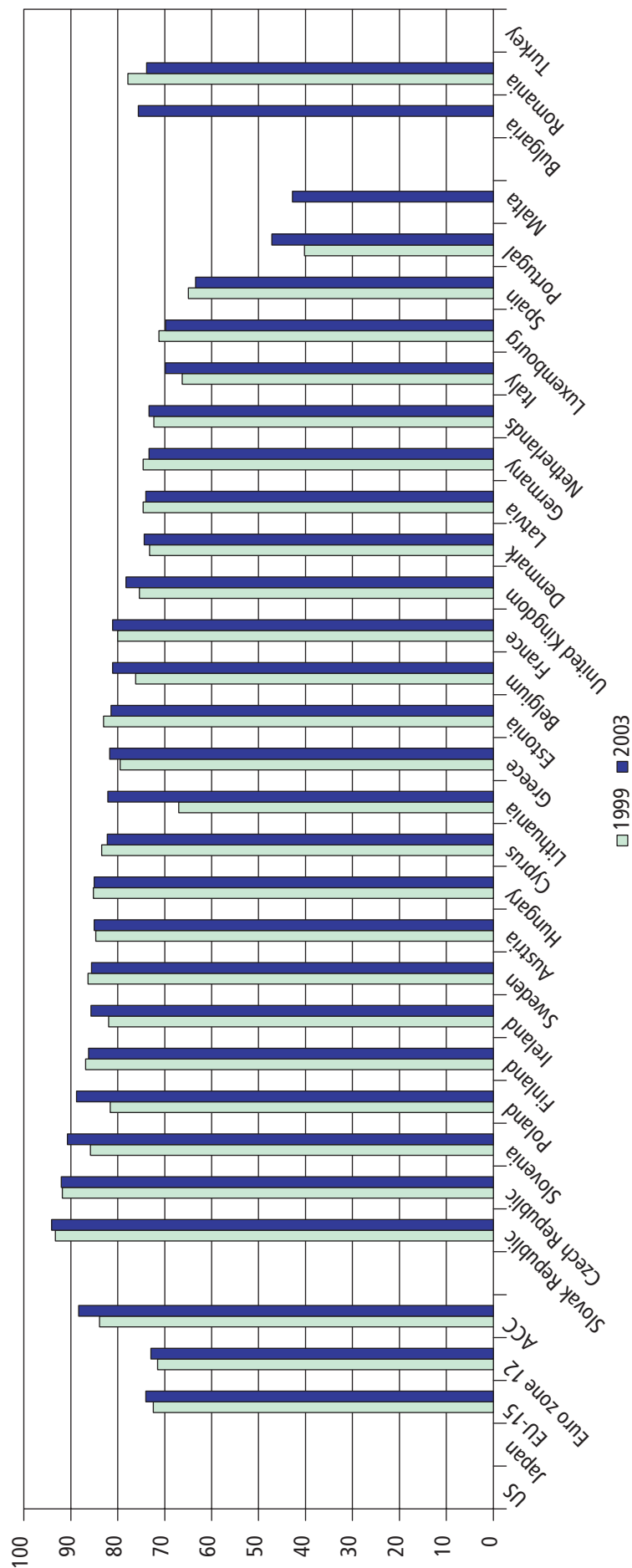
Germany (estimate): 2.51; UK (forecast): 1.84; Slovak Republic: 0.59

Evolution of R & D spending 1999–2002

Source: Eurostat structural indicators

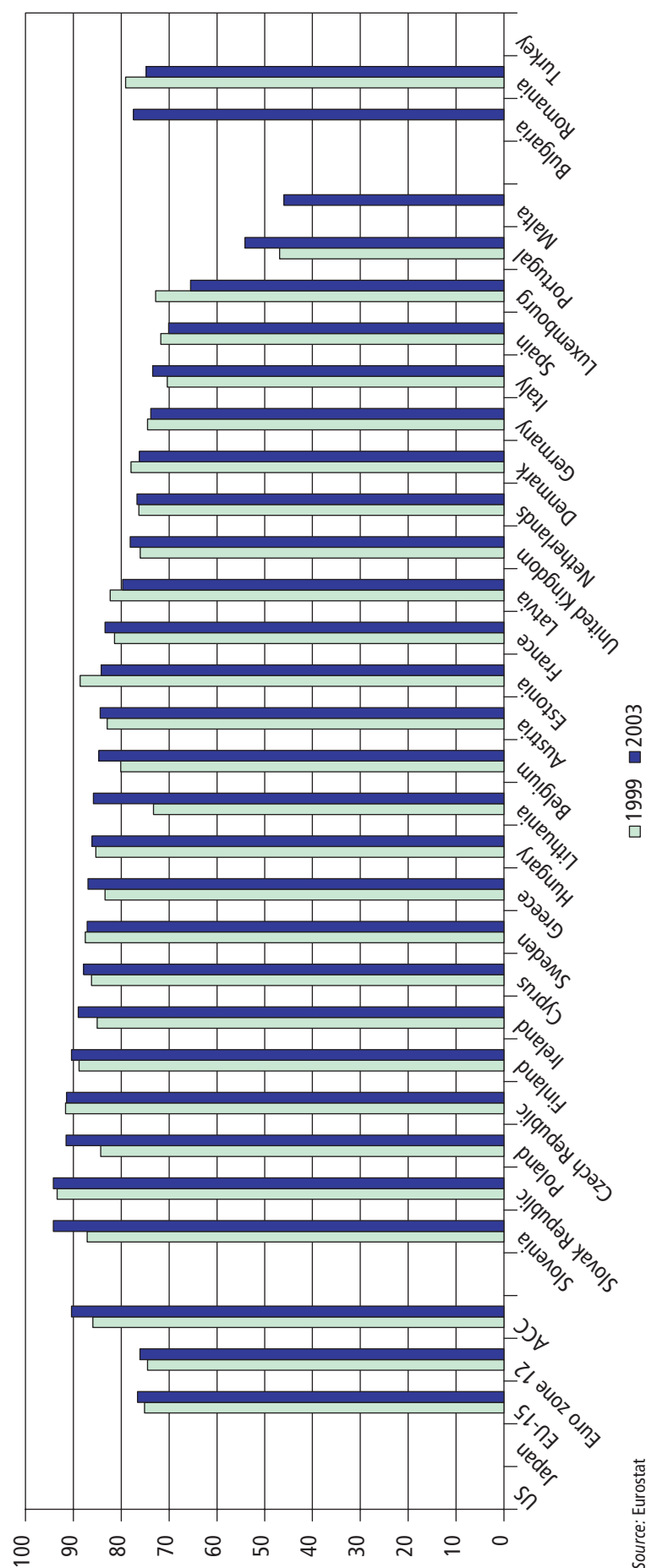
INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.1 — Youth education attainment level — total
 Percentage of the population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:
 EU-15, Euro zone 12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003
 Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003
 Denmark and Hungary: 2003 break in series
 ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1
 Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.2 — Youth education attainment level — females
 Percentage of the female population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU-15, Euro zone 12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

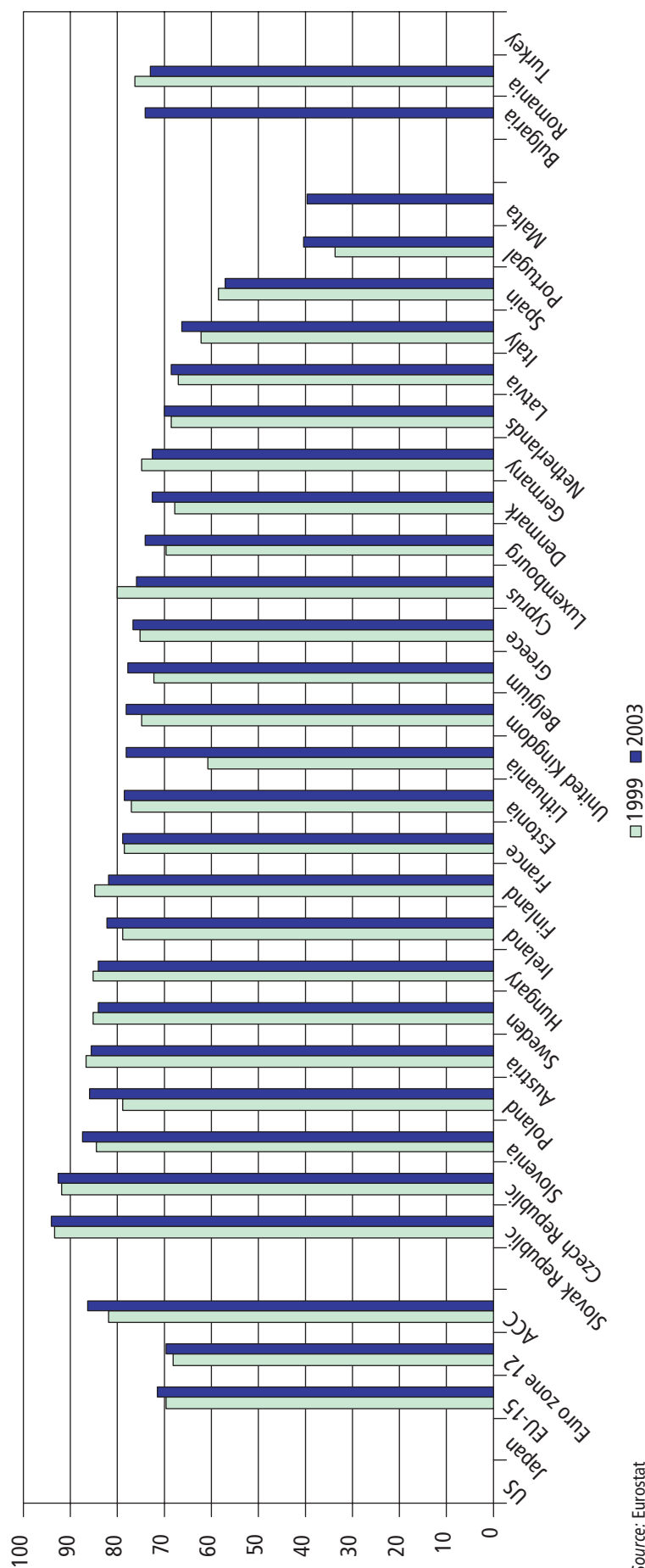
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.3 — Youth education attainment level — males
 Percentage of the male population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

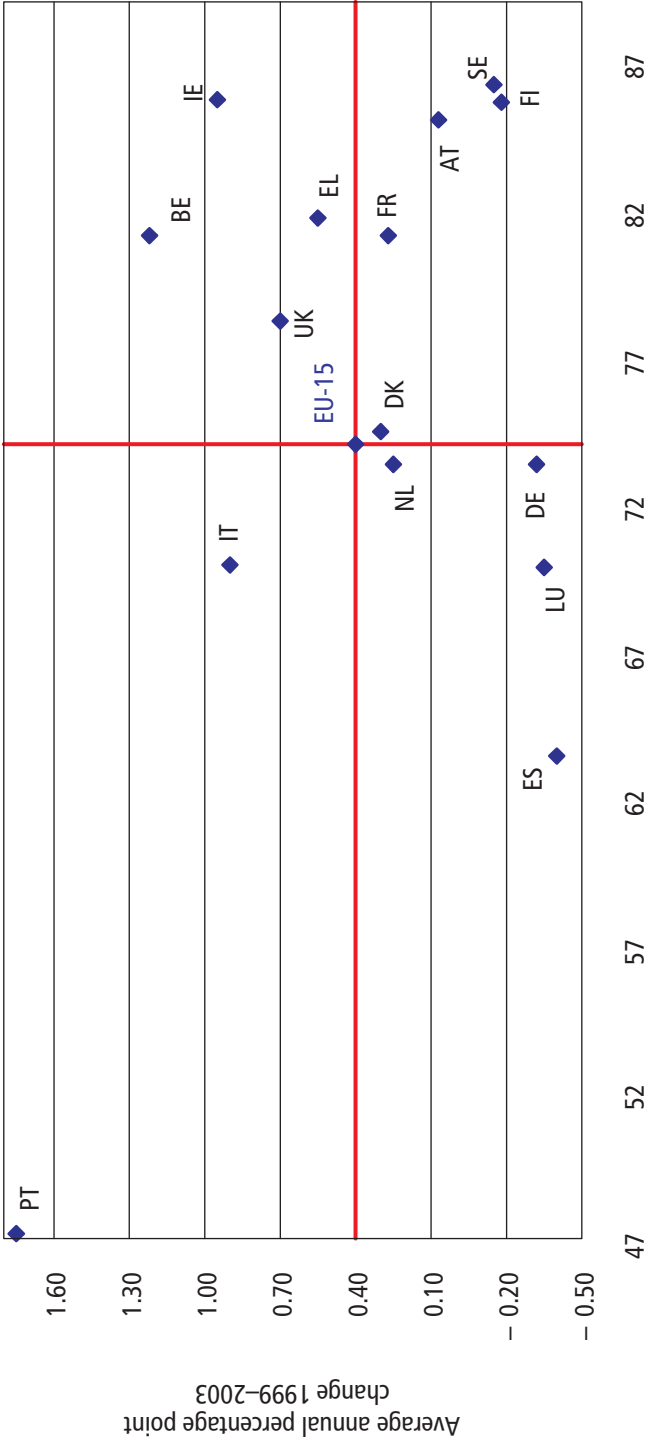
Source: Eurostat

Notes:

EU-15, Euro zone 12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003
 Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003
 Denmark and Hungary: 2003 break in series
 ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1
 Cyprus: students studying abroad are not covered

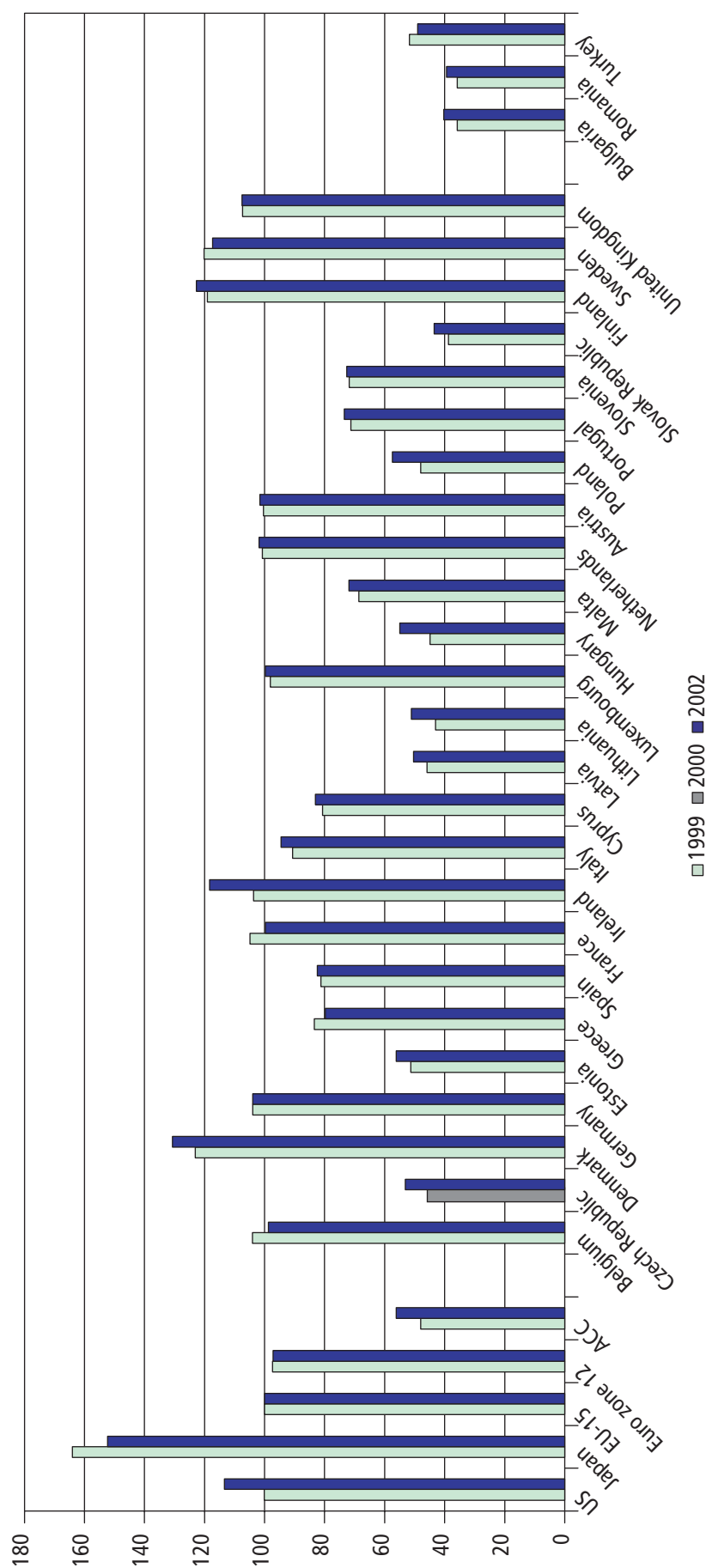

Evolution of youth education attainment level 1999–2003

Source: Eurostat

ECONOMIC REFORM
Indicator 7 — Comparative price levels
 Comparative price levels of final consumption by private households including indirect taxes (EU-15 = 100)

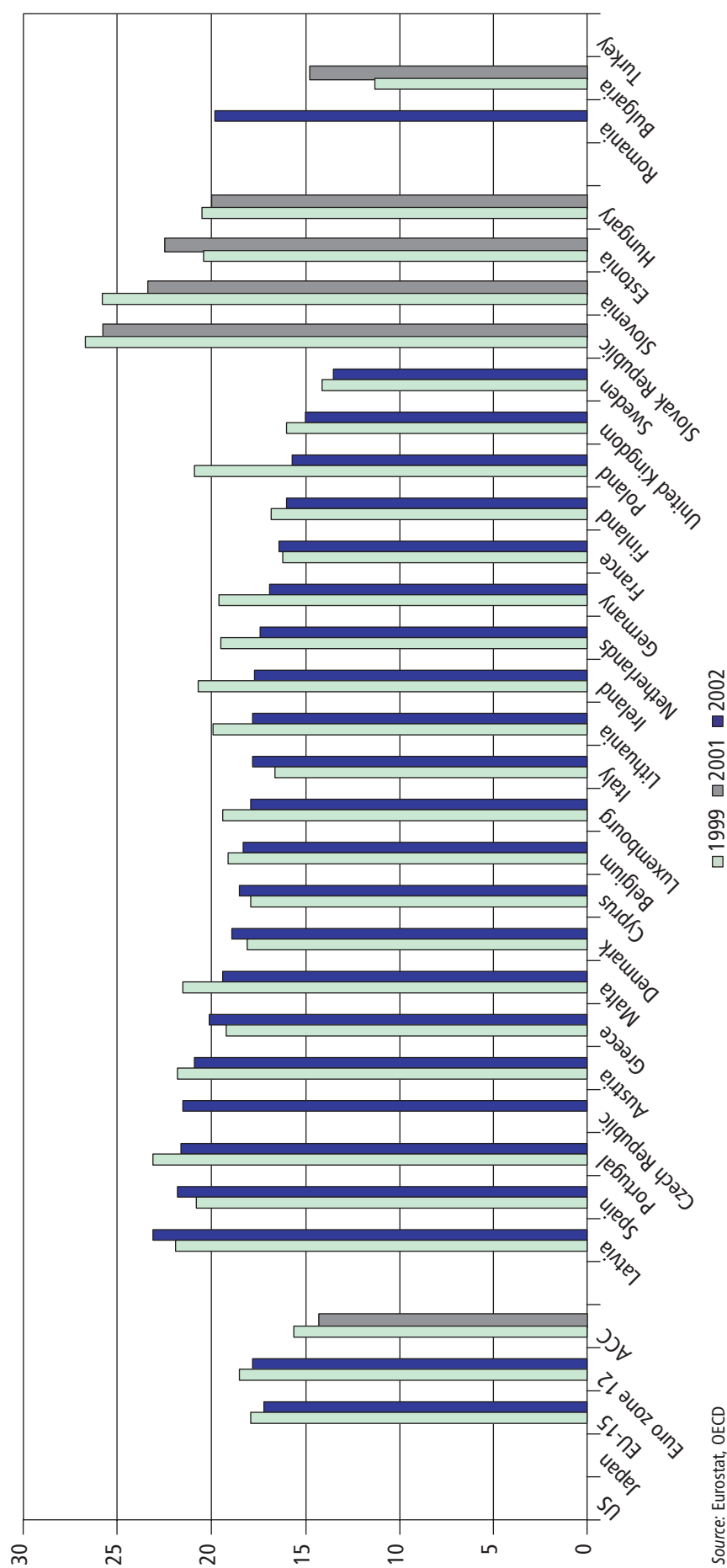

Source: Eurostat, OECD

Notes:

2002: provisional

ECONOMIC REFORM
Indicator 8 — Business investment
 Gross fixed capital formation by the private sector as a percentage of GDP

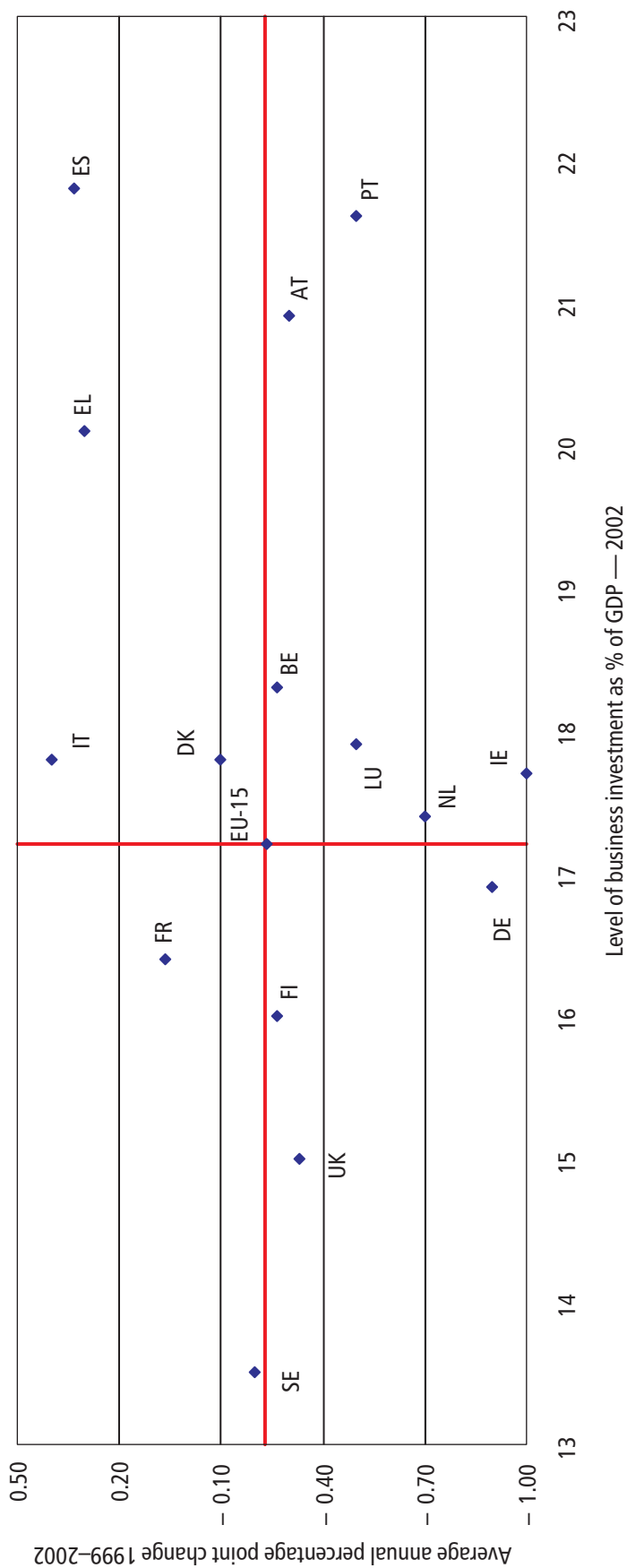

Source: Eurostat, OECD

Notes:

ACC: Eurostat estimate for 1999

Evolution of business investment 1999–2002

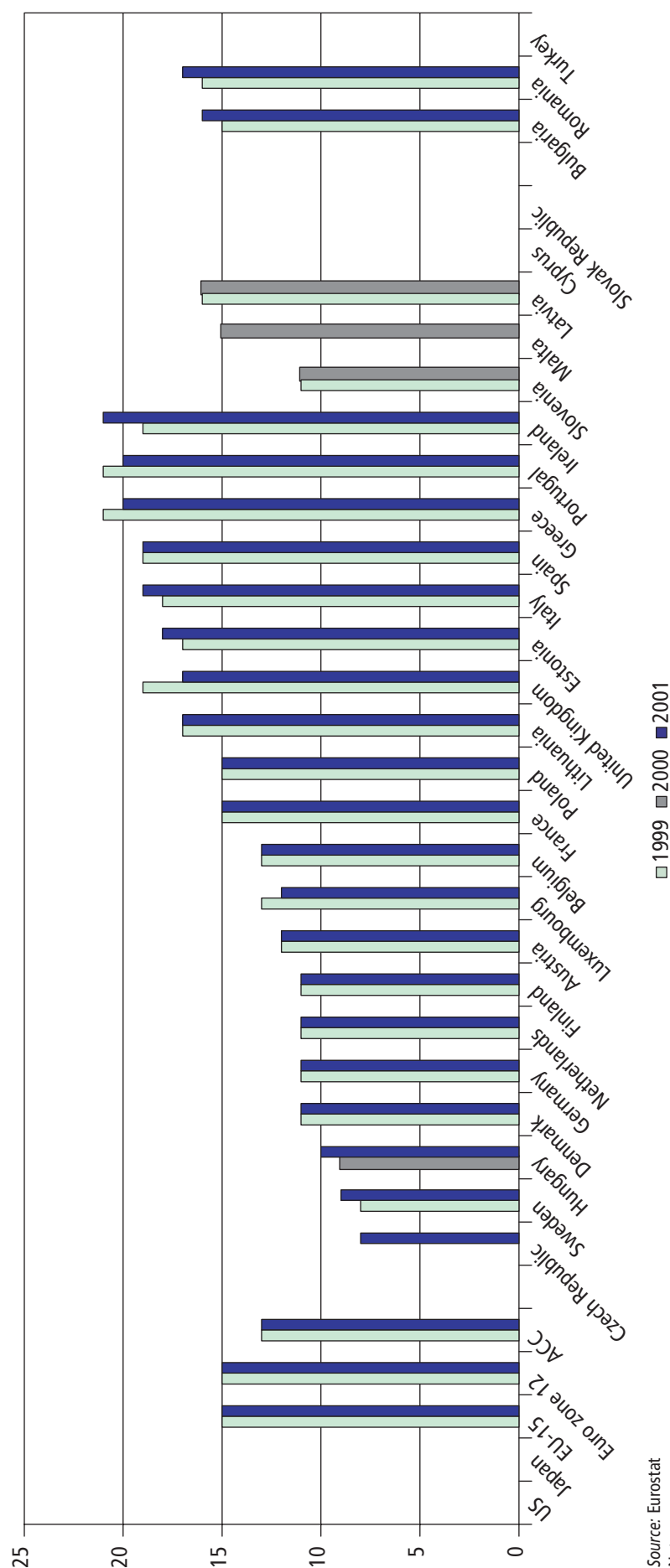

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION

Indicator 9.1 — At-risk-of-poverty rate after social transfers — total

The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60 % of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU Member States.

The indicator for the candidate countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between candidate countries due to the differences of underlying data sources

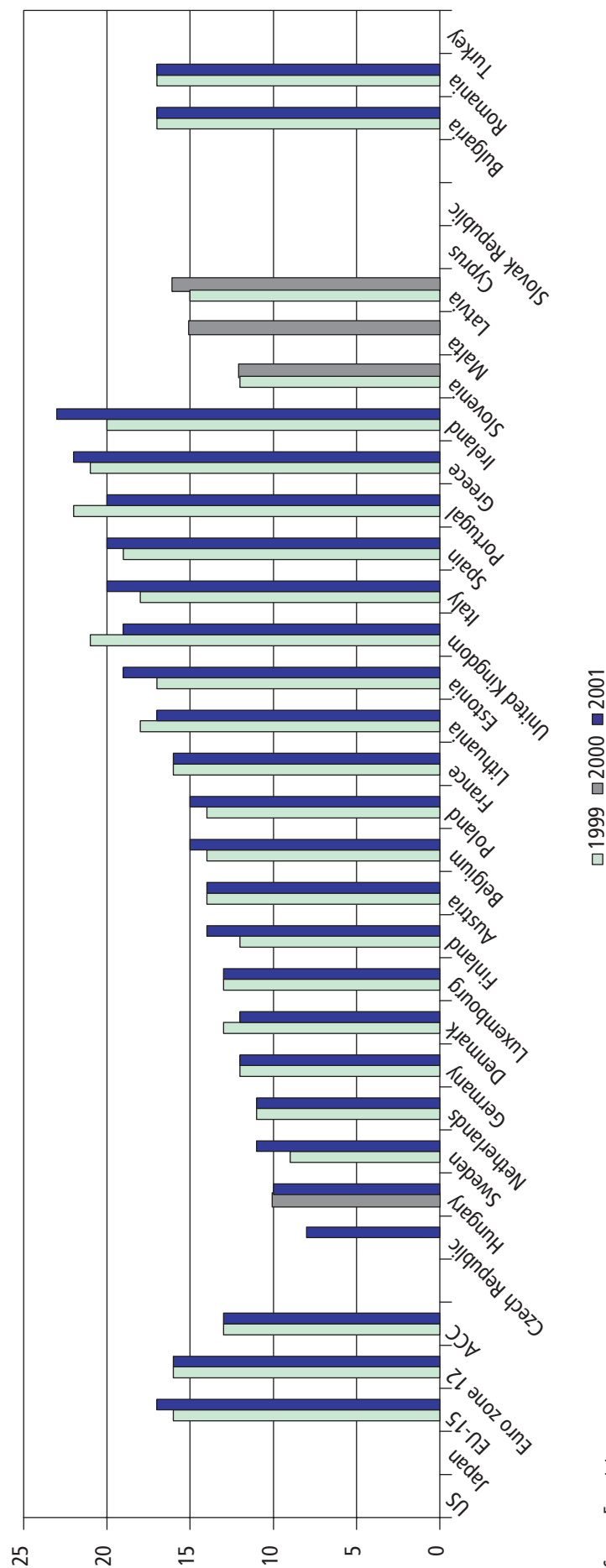
EU-15, Euro zone 12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 16; Slovak Republic: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION

Indicator 9.2 — At-risk-of-poverty rate after social transfers — females

The share of women with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60 % of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

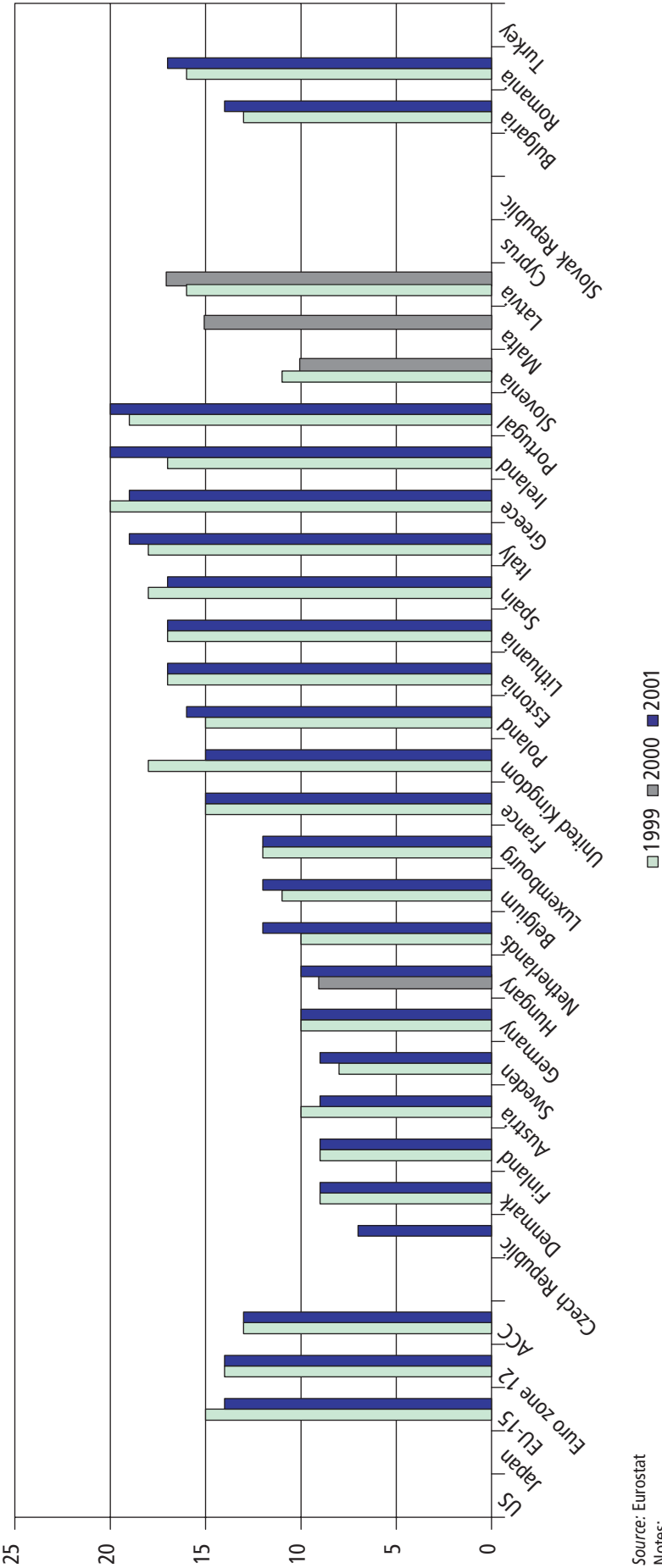
The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU Member States

The indicator for the candidate countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between candidate countries due to the differences of underlying data sources

EU-15, Euro zone 12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 18; Slovak Republic: figure for 1996: 16; figure for 2003: 12; Turkey: figure for 1994: 24, figure for 2002: 26

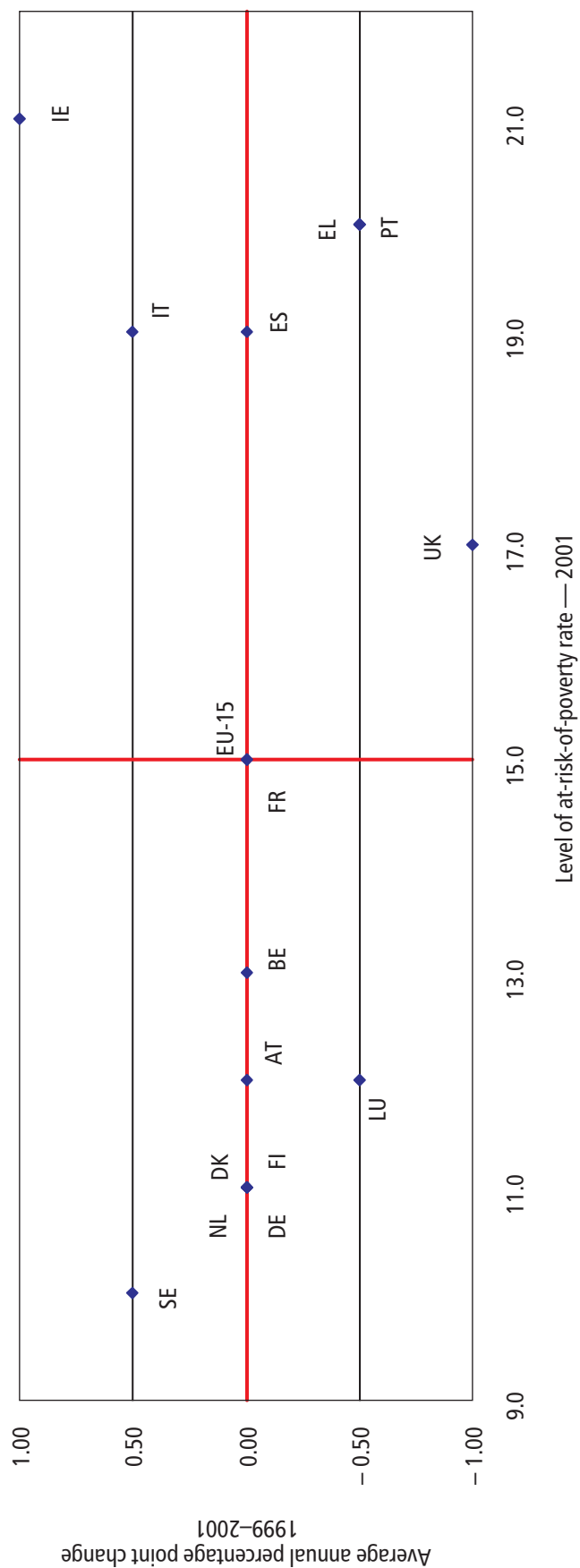
SOCIAL COHESION
Indicator 9.3 — At-risk-of-poverty rate after social transfers — males
The share of men with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60 % of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat
Notes:
The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU Member States
The indicator for the candidate countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between candidate countries due to the differences of underlying data sources
EU-15, Euro zone 12, ACC: Eurostat estimate
Cyprus: figure for 1997: 15; Slovak Republic: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

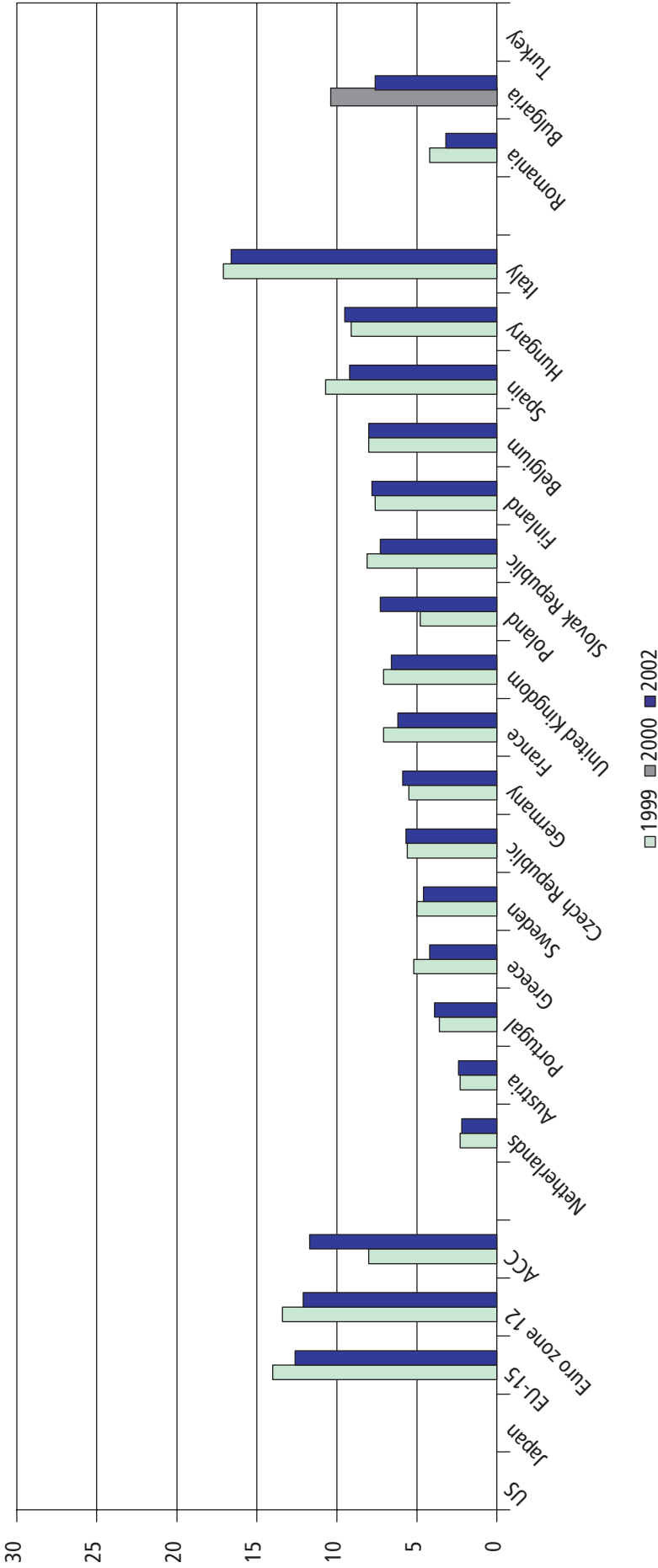

Evolution of the at-risk-of-poverty rate 1999–2001

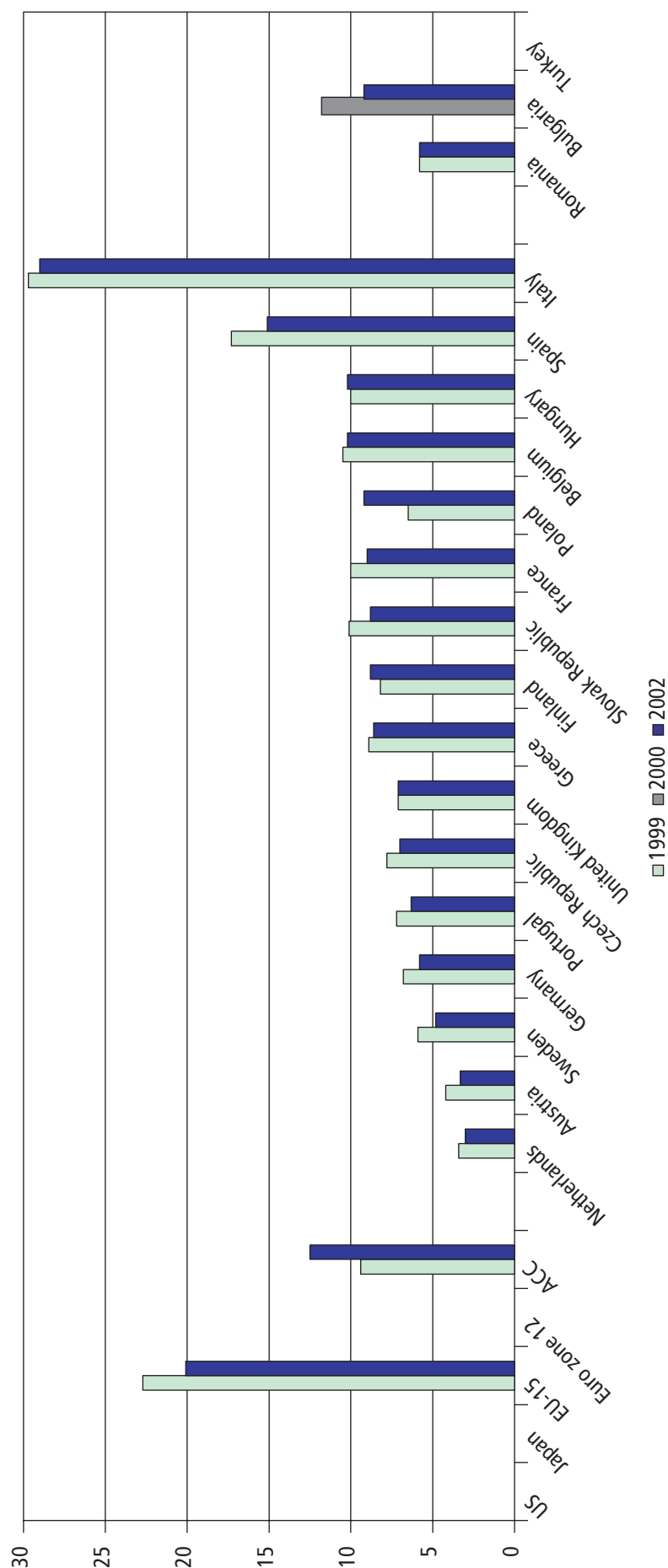
Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION
Indicator 10.1 — Dispersion of regional employment rates — total
Coefficient of variation of employment rates across regions (NUTS 2 level) within countries

Source: Eurostat
Notes:
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.2 — Dispersion of regional employment rates — females
 Coefficient of variation of employment rates of women across regions (NUTS 2 level) within countries

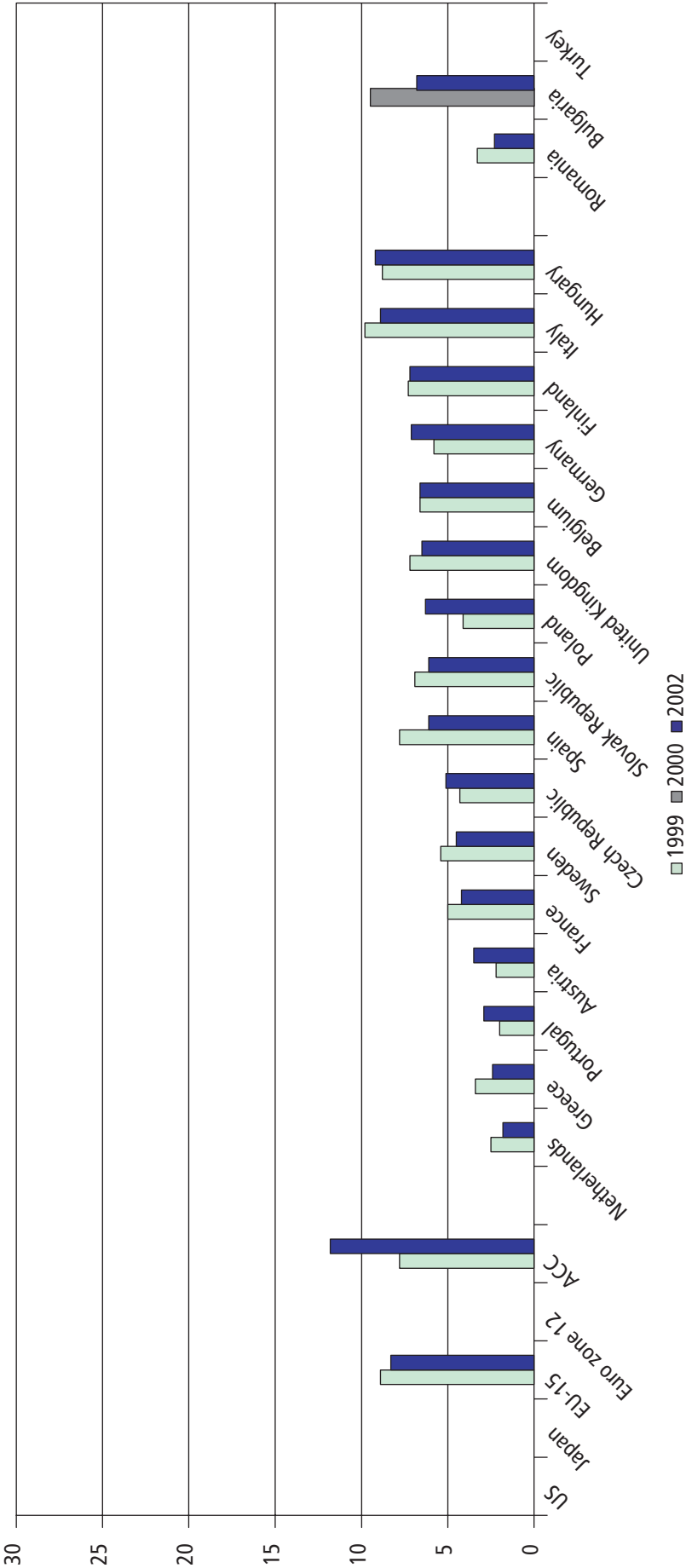

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.3 — Dispersion of regional employment rates — males
Coefficient of variation of employment rates of men across regions (NUTS 2 level) within countries

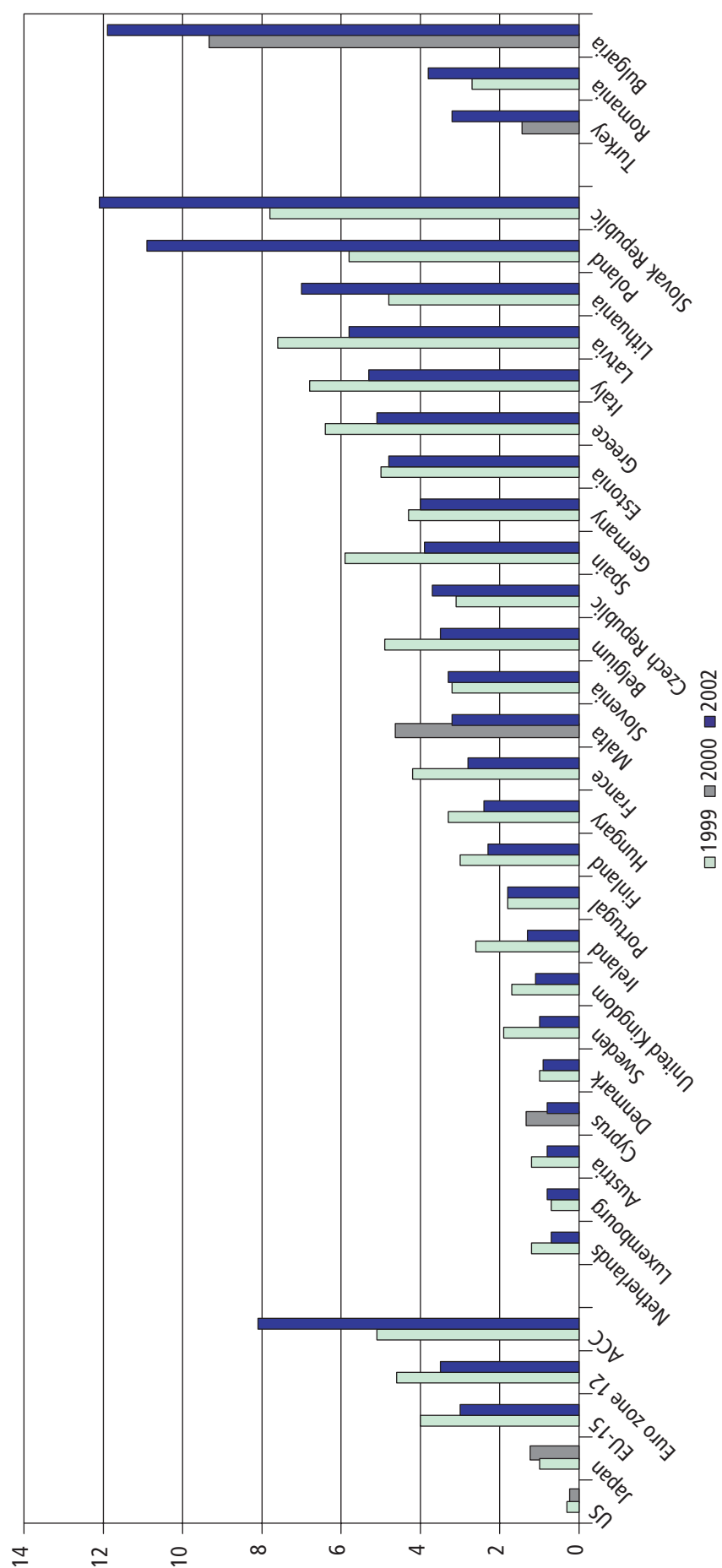

Source: Eurostat
Notes:
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION

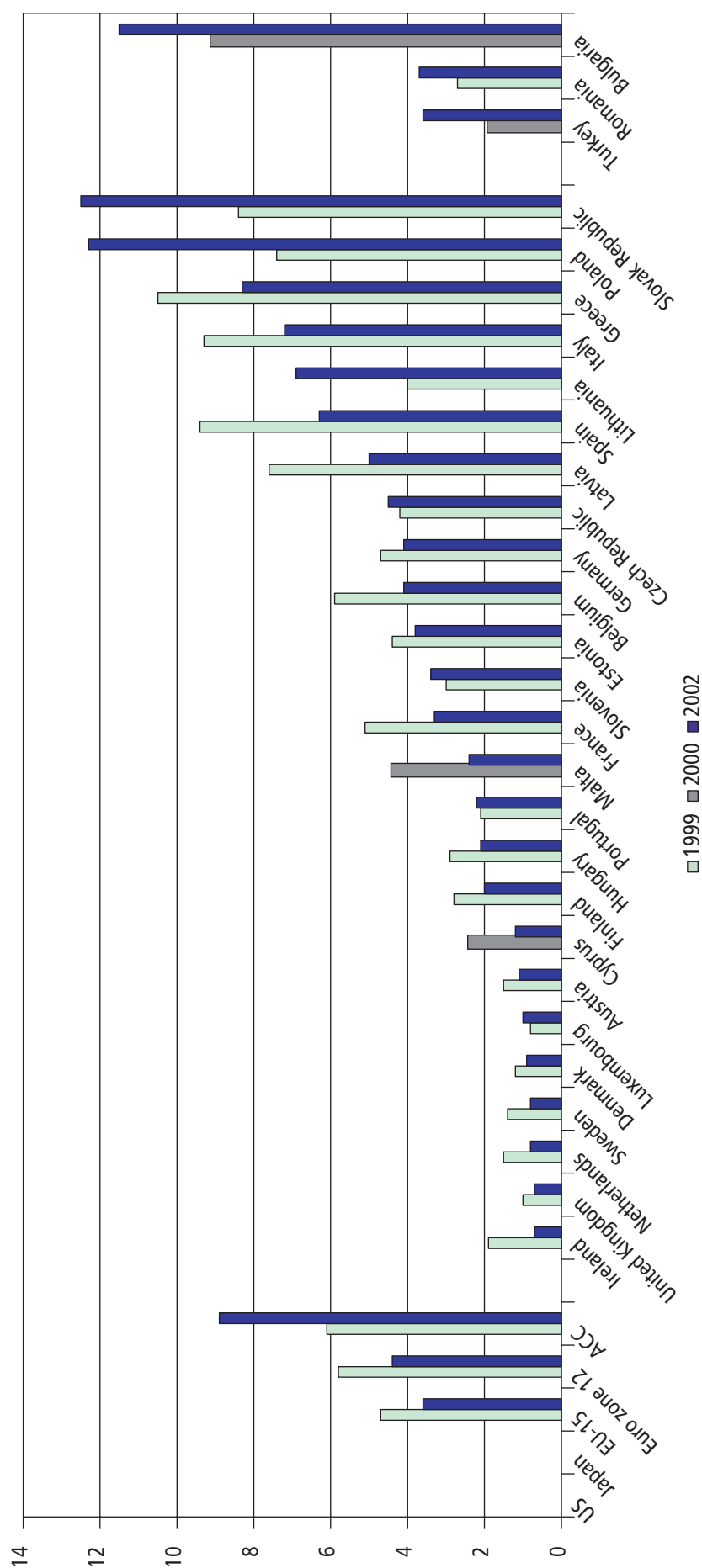
Indicator 11.1 — Total long-term unemployment rate

Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

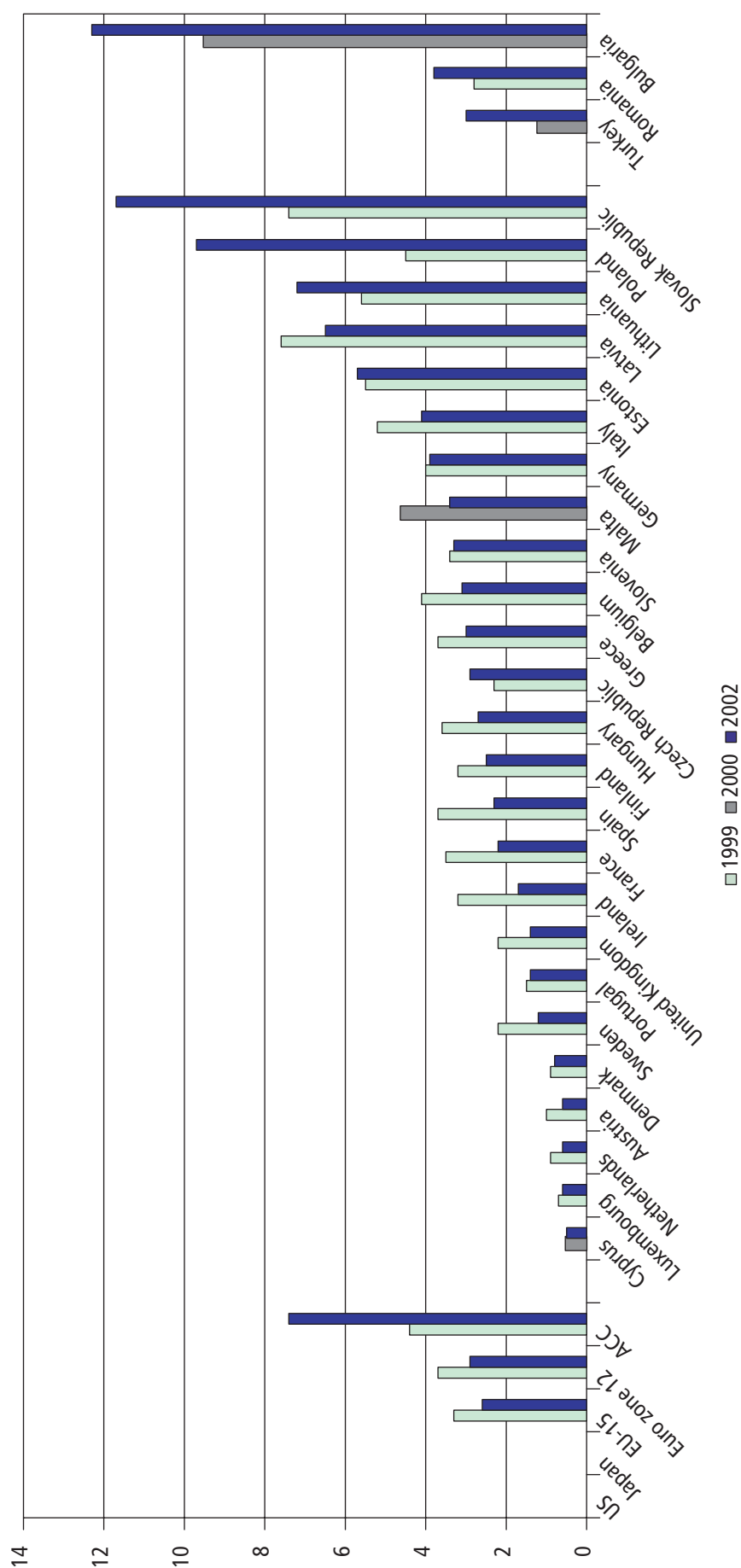
Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.2 — Long-term unemployment rate — females
 Long-term unemployed women (12 months and more) as a percentage of the female active population

Source: Eurostat

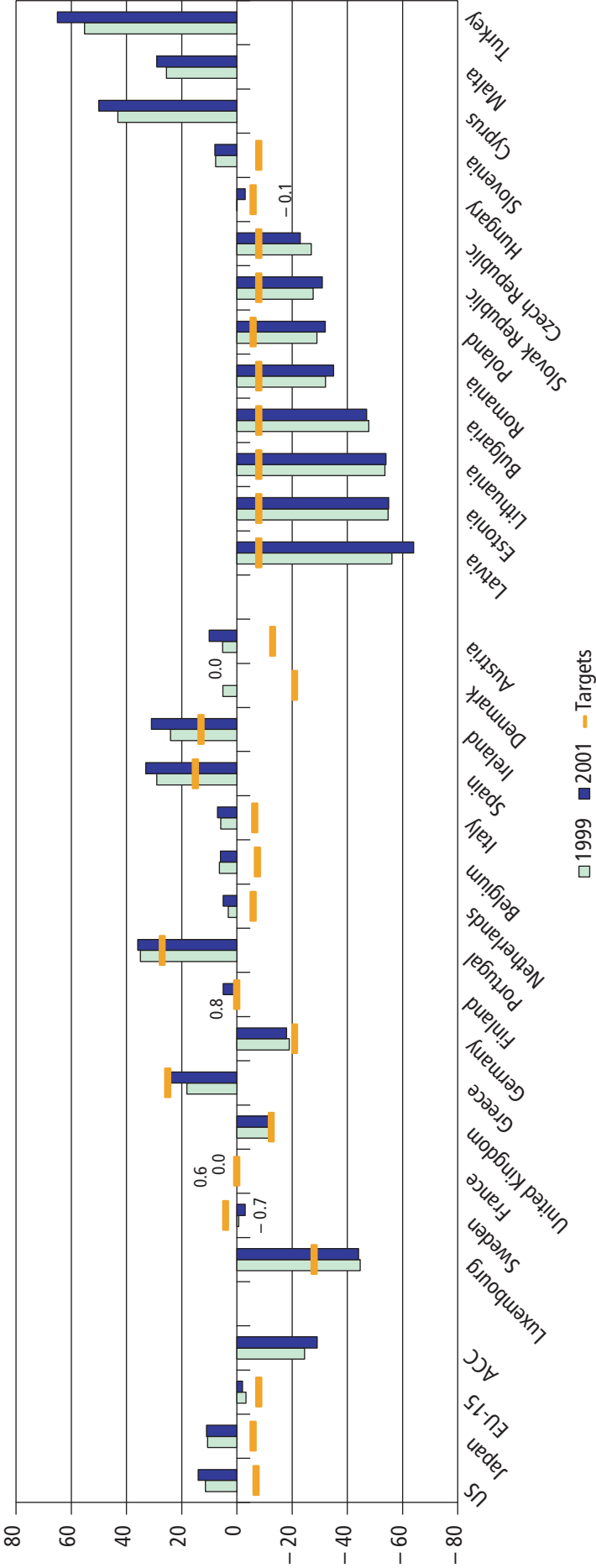
SOCIAL COHESION
Indicator 11.3 — Long-term unemployment rate — males
 Long-term unemployed men (12 months and more) as a percentage of the male active population

Source: Eurostat

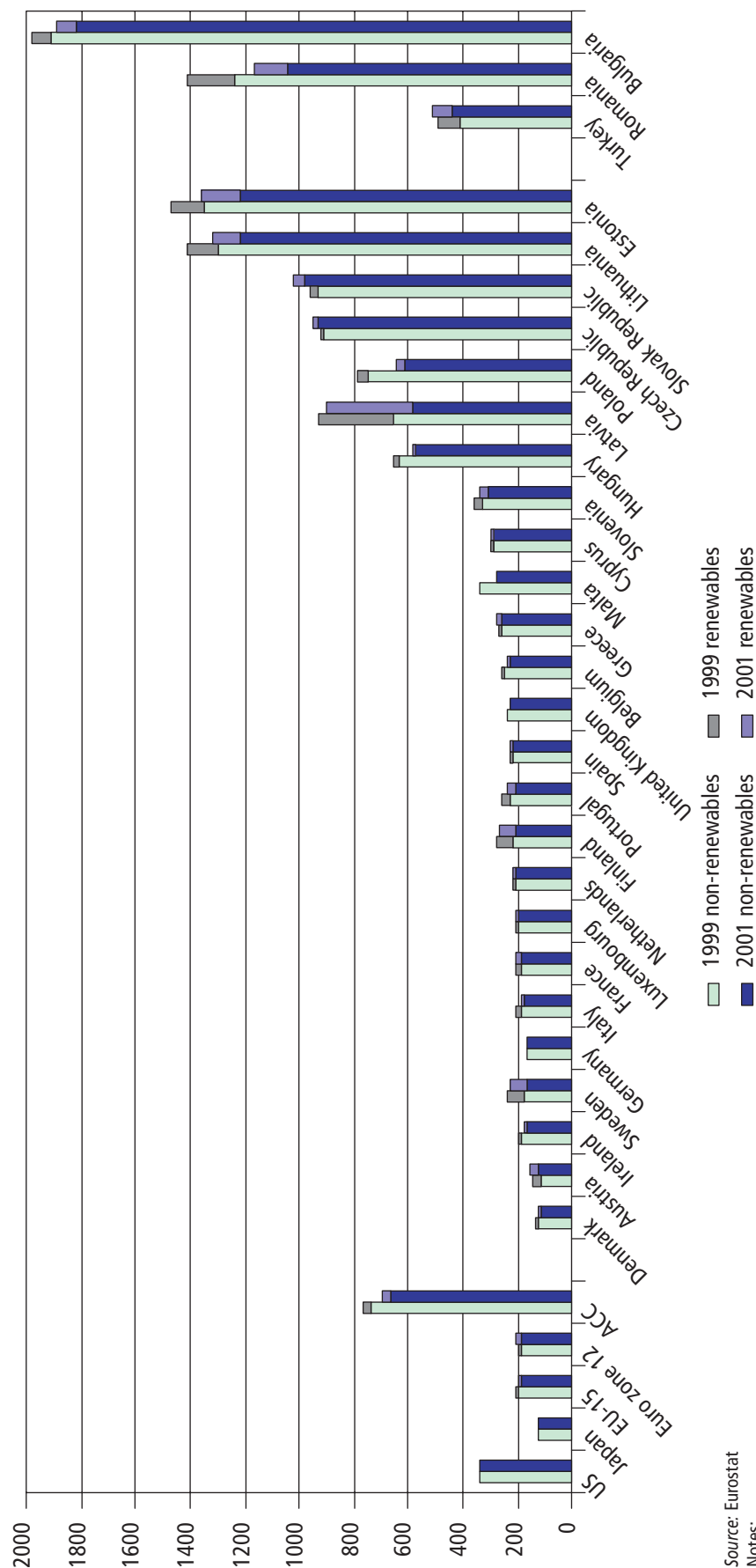
ENVIRONMENT
Indicator 12 — Total greenhouse gas emissions
Percentage change since base year and targets according to Kyoto Protocol/EU Council decision for 2008–12
(in CO₂ equivalents) — Indexed on actual base year = 100

Sources: European Environment Agency, European Topic Centre on Air and Climate Change
Notes:
Countries are sorted according to the distance to their targets. For Member States targets are established under the EU burden-sharing agreement (Council Decision 2002/358/EC)
Total GHG emissions comprise the Kyoto basket of six greenhouse gases: CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs and SF₆
Data exclude emissions and removals due to land-use change and forestry (LUCF)

ENVIRONMENT

Indicator 13 — Energy intensity of the economy
Gross inland consumption of energy divided by GDP (at constant prices, 1995 = 100)
— kgoe (kilogram of oil equivalent) per EUR 1 000

Source: Eurostat

Notes:

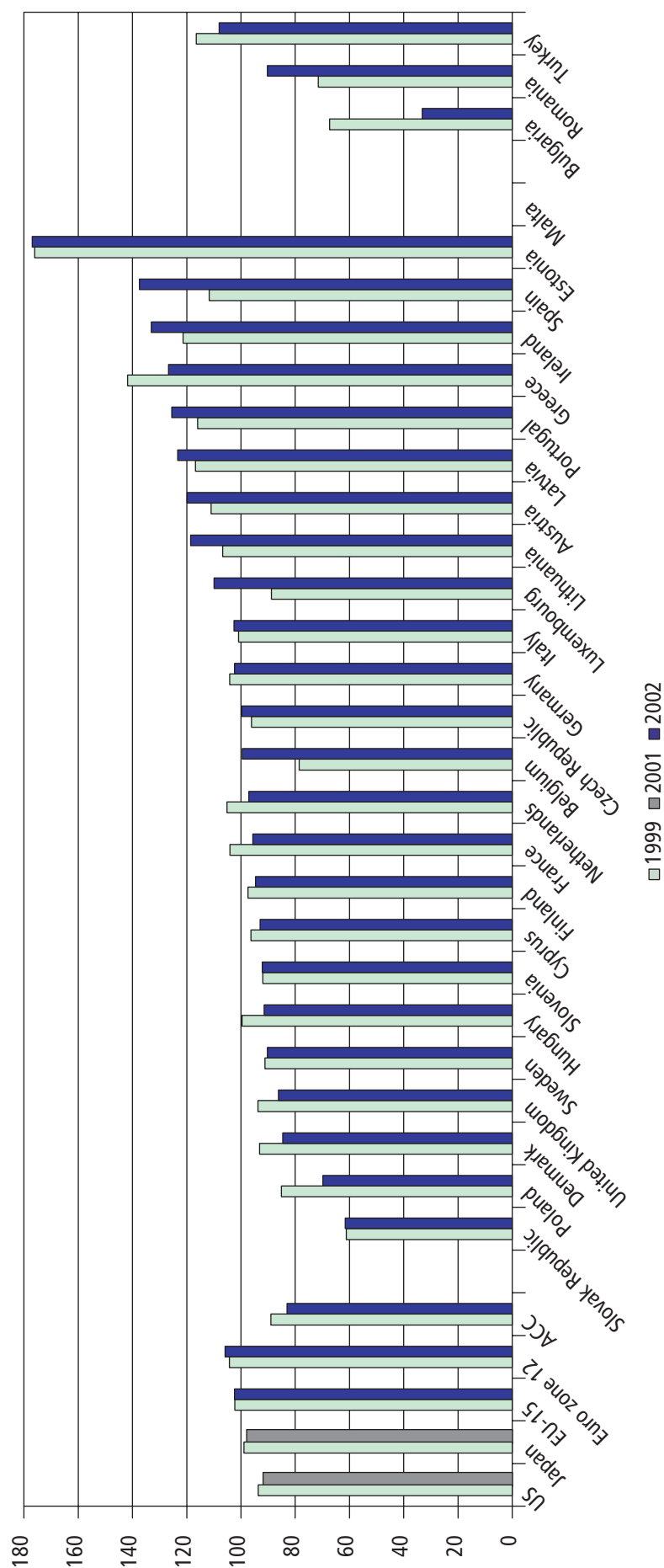
EU-15, Euro zone 12, Germany, Italy, Netherlands, Spain: provisional for 2001

ACC: provisional for 1999

ENVIRONMENT

Indicator 14 — Transport — Volume of freight transport relative to GDP

Index of island freight transport volume relative to GDP, measured in tonne-km/GDP (at constant prices, 1995 = 100)

Source: Eurostat

Notes:

Includes road, rail and inland waterways

Greece, Sweden, Cyprus, Slovenia, Bulgaria: estimate for 1999

Belgium, Greece, Italy, Luxembourg, Portugal, UK, Poland: estimate for 2002

Graph 15: Relative performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Levels	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE	UK	EU-15	US
GDP per capita in PPS (EU-15 = 100)	2003	106.5	112.6	99.3	73.5	87.3	103.5	121.9	98.4	186.5	110.9	69.2	101	104.4	108.7	100	138.5
Labour productivity (EU-15 = 100)	2003	118.5	98.3	95.7	91.8	95.7	113.6	120.4	106	129.7	95.6	63.8	100.1	96.1	97	100	120
Employment rate (%)	2002	59.9	75.9	65.3	56.7	58.4	63	65.3	55.5	63.7	74.4	68.2	68.1	73.6	71.7	64.3	71.9
Employment rate of older workers (%)	2002	26.6	57.9	38.6	39.7	39.7	34.8	48.1	28.9	28.3	42.3	50.9	47.8	68	53.5	40.1	59.5
Educational attainment (20–24) (%)	2003	81.1	74.4	73.3	81.7	63.4	81.1	85.7	69.9	69.8	73.3	47.2	86.2	85.6	78.2	74	:
Research and development expenditure (% of GDP)	2002	2.2	2.4	2.5	0.6	1.0	2.2	1.2	1.1	1.7	1.9	0.8	3.5	4.3	1.8	2.0	2.7
Business investment (% GDP)	2002	18.3	17.8	16.9	20.1	21.8	16.4	17.7	17.8	17.9	17.4	21.6	16	13.5	15	17.2	:
Comparative price levels (EU-15 = 100) ⁽¹⁾	2002	99	131	104	80	82	100	118	95	100	102	74	123	117	107	100	113
At-risk-of-poverty rate (%)	2001	13.0	11.0	11.0	20.0	19.0	15.0	21.0	19.0	12.0	11.0	20.0	11.0	10.0	17.0	15.0	:
Long-term unemployment (%)	2002	3.5	0.9	4	5.1	3.9	2.8	1.3	5.3	0.8	0.7	1.8	2.3	1	1.1	3	0.3
Dispersion of regional employment rates	2002	8	n.r.	5.9	4.2	9.2	6.2	n.r.	16.6	n.r.	2.2	3.9	7.8	4.6	6.6	12.6	:
Greenhouse gases emissions (Index base year = 100) ⁽²⁾	2001	106	100	82	126	133	100	131	107	56	105	136	105	97	88	98	114
Energy intensity of the economy	2001	228	125	168	261	227	189	161	188	191	201	238	263	229	225	194.2	330.1
Volume of transport	2002	100	85	102	127	137	96	133	103	110	97	126	95	90	86	102.4	91.3

⁽¹⁾ Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels⁽²⁾ Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden-sharing targets of the EU Member States
n.r.: not relevant

Graph 16: Relative improvement in the performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Evolution	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE	UK	EU-15	US
GDP per capita	1.1	1.2	0.8	3.9	2.1	1.3	4.8	1.2	2.1	0.3	1.4	0.6	2.3	1.8	2.5	1.4	1.2
Labour productivity	0.6	1.6	0.8	3.9	0.6	0.4	3.5	-0.1	-0.7	-0.1	1.2	0.0	1.4	1.0	1.7	0.7	1.8
Employment rate	0.2	0.0	0.0	0.5	1.6	0.7	0.7	0.9	0.7	0.9	0.2	0.2	0.6	0.6	0.2	0.6	-0.7
Employment rate of older workers	0.7	1.1	0.3	0.2	1.6	2.0	1.5	0.4	0.6	2.0	0.1	0.2	2.9	1.4	1.3	1.0	0.6
Educational attainment (20–24)	1.2	0.3	-0.3	0.6	-0.4	0.3	0.9	0.9	-0.4	0.3	0.1	1.8	-0.1	-0.2	0.7	0.4	:
Research and development expenditure	0.11	0.15	0.02	-0.02	0.04	0.01	-0.02	0.03	0.00	-0.07	0.03	0.05	0.09	0.31	0.00	0.02	0.01
Business investment	-0.27	-0.10	-0.90	0.30	0.33	0.07	-1.00	0.40	-0.50	-0.70	-0.30	-0.50	-0.27	-0.20	-0.33	-0.23	:
Comparative price levels ⁽¹⁾	-1.8	2.5	0.0	-1.2	0.4	-1.70	4.9	1.3	0.5	0.4	0.4	0.8	1.2	-0.9	0.0	0.0	4.4
At-risk-of-poverty rate	0.0	0.0	0.0	-0.5	0.0	0.0	1.0	0.5	-0.5	0.0	0.0	-0.5	0.0	0.5	-1.0	0.0	:
Long-term unemployment	-0.5	0.0	-0.1	-0.4	-0.7	-0.5	-0.4	-0.5	0.0	-0.2	-0.1	0.0	-0.2	-0.3	-0.2	-0.3	0.0
Dispersion of regional employment rates	0.0	n.r.	0.1	-0.3	-0.5	-0.3	n.r.	-0.2	n.r.	0.0	0.0	0.1	0.1	-0.1	-0.2	-0.5	:
Greenhouse gases emissions ⁽²⁾	-0.1	-2.6	0.5	4.0	2.0	-0.3	3.5	0.5	0.3	1.0	2.4	0.5	2.1	-1.2	0.5	0.6	1.3
Energy intensity of the economy	-7.8	-3.6	-0.6	-0.6	0.2	-1.3	-10.2	-2.9	-0.9	-0.5	1.4	-4.7	-6.5	-4.5	-4.8	-2.0	-4.1
Volume of transport	7.0	-2.8	-0.6	-5.0	8.6	-2.8	3.9	0.6	7.1	-2.6	3.0	3.2	-0.9	-0.3	-2.5	0.0	-0.8

⁽¹⁾ Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels⁽²⁾ Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden-sharing targets of the EU Member States
n.r.: not relevant

Z A Ł A C Z N I K 2

Szczegółne osiągnięcia i zaniedbania Państw Członkowskich w zakresie realizacji celów Strategii Lizbońskiej

Poniższe tabele przedstawiają wybrane osiągnięcia oraz zaniedbania Państw Członkowskich w zakresie realizacji celów Strategii Lizbońskiej. Informacja o danym wyniku jest zawarta w tabeli, jeżeli Państwo Członkowskie zajmuje jedno z trzech pierwszych lub trzech ostatnich miejsc w odniesieniu do tego wyniku w całej UE, zgodnie z wykazem 14 wskaźników strukturalnych (patrz załącznik 1). Inne informacje są oparte na ocenie poszczególnych krajów zawartej w następujących raportach: Raport o wprowadzeniu w życie ogólnych wytycznych polityki gospodarczej (COM(2004) 20) i Raporty krajowe (SEC(2004) 44), Raport o wprowadzeniu w życie rynku wewnętrznego, w szczególności Tablica wyników (COM(2004) 22), Raport w sprawie edukacji i kształcenia 2010 (COM(2003) 685) oraz Przegląd polityki w dziedzinie środowiska naturalnego (COM(2003) 745).

	BELGIA	DANIA
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Stale spadający poziom wskaźnika dług publiczny/PKB i wysokie (aczkolwiek zmniejszające się) nadwyżki. • Najwyższy wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Znaczący wzrost wydatków na B&R w 2001 r. oraz wysiłki zmierzające do osiągnięcia zaplanowanych 3%. • Inicjatywy mające na celu zmniejszanie obciążeń administracyjnych i wspierające przedsiębiorczość. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reformy, włącznie z obniżeniem podatków dochodowych, mające na celu wzrost podaży pracy. • Najwyższa ogólna stopa zatrudnienia w UE na poziomie 76%, najwyższa stopa zatrudnienia kobiet w UE na poziomie 71% i drugie miejsce pod względem poziomu stopy zatrudnienia starszych pracowników, wynoszącej 58% (dane za 2002 r.). • Najmniejsze opóźnienia w transpozycji prawa wspólnotowego, najwyższy wskaźnik transpozycji w odniesieniu do dyrektyw „lizbońskich” (85%) oraz brak zaległych dyrektyw od ponad dwóch lat. • Drugie miejsce pod względem wzrostu wydatków krajowych brutto na B&R w 2001 r.
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Najniższa stopa zatrudnienia osób w wieku 55–64 lat (25%) w UE. • Największy wzrost opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego od maja 2003 r., powodujący olbrzymi „deficyt transpozycji” (54 dyrektywy). • Niski poziom rzeczywistej konkurencyjności na rynku energii. • Niski poziom uczestnictwa obywateli w edukacji i kształceniu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najwyższy poziom cen w UE z uwzględnieniem znaczącego wzrostu między 2000 i 2002 r. • Średniookresowa strategia dotycząca finansów publicznych jest zagrożona z powodu wielkości konsumpcji publicznej. • Słabe wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto. • Niski poziom wykształcenia młodzieży.

NIEMCY		GRECJA
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Agenda 2010 – podjęta na szeroką skalę restrukturyzacja systemu zabezpieczenia społecznego, mająca duży wpływ na rynek pracy i rynek produktów. • Znaczące postępy we wprowadzaniu w życie zaleceń dotyczących rynku pracy w 2003 r. oraz modernizacja systemu kształcenia zawodowego. • Reformy mające na celu wsparcie przedsiębiorczości. • Trzecie miejsce w UE pod względem poziomu wydatków krajowych brutto na B&R w 2001 r. • Jeden z najlepszych wyników w realizacji celów wyznaczonych w Kieto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najwyższe tempo wzrostu produktywności pracy w UE (1999–2003). • Środki mające na celu zwiększenie motywacji do pracy i podnoszenie kwalifikacji u bezrobotnych oraz znaczący wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Drugie miejsce pod względem inwestycji przedsiębiorstw (1999–2002) w połączeniu z inicjatywami wspierającymi wykorzystanie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, wydatkami na B&R i innowacje oraz staraniami mającymi na celu uproszczenie warunków działalności gospodarczej.
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Odnotowywany od kilku lat nadmierny deficyt, rozbieżności w wydatkach w porównaniu do planów zawartych w Pakcie Stabilności. • Brak daleko idących reform systemu emerytalnego. • Brak elastyczności rynku pracy i wysokie bezrobocie. • Niski poziom wykształcenia młodzieży. • Drugie miejsce pod względem opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego (prawie dwukrotnie większe niż zamierzone 1,5%). 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki, ulegający niewielkiej obniżce poziom długu, pomimo wysokiego nominalnego wzrostu PKB w ostatnich latach. • Drugie miejsce pod względem najniższej stopy zatrudnienia kobiet w UE i drugie miejsce pod względem najwyższego bezrobocia długookresowego. • Opóźnienia w odniesieniu do kontynuacji reform systemów zabezpieczenia społecznego i emerytalnego. • Niepewna rzeczywistość konkurencyjność w sektorze energetycznym. • Duże opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego.

HISZPANIA		FRANCJA	
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> Najwyższy wzrost stopy zatrudnienia od 1999 r. Największy spadek długookresowej stopy bezrobocia (1999–2002). Podjęcie środków mających na celu podniesienie poziomu stopy zatrudnienia kobiet. Drugie miejsce pod względem najmniejszego opóźnienia w transpozycji przepisów dotyczących rynku wewnętrznego (znacznie poniżej zamierzonych 1,5%). Przyjęcie „España.es 2004–2005” – jest to zestaw środków mających na celu wspieranie i rozwój społeczeństwa informacyjnego, równoległe z promocją dostępu do Internetu dla obywateli oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Przyjęcie Ustawy o spółkach z o.o. ustanawiającej uproszczone ramy prawne dla tworzenia małych spółek/MŚP. 	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie w życie wszechstronnej reformy systemu emerytalnego. Znaczący wzrost stopy zatrudnienia starszych osób (1999–2002), mimo iż stopa zatrudnienia starszych osób pozostaje na jednym z najniższych poziomów w UE. Znaczący spadek względnego poziomu cen między 1999 i 2002 r. Znacznie wyższe od średniej dla UE wykształcenie młodzieży. Dobre wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto. 	
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> Najwyższa stopa bezrobocia w UE wynosząca 11,3% w 2002 r., poziom stopy zatrudnienia kobiet niższy o ponad 10 punktów procentowych od średniej dla UE w 2002 r. oraz nadmierne stosowanie ograniczających mobilność umów o pracę na czas określony. W najbliższej przyszłości brak planów nowych reform systemu emerytalnego. Spadek poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). Niedostateczny poziom rzeczywistej konkurencyjności w sektorze dystrybucji detalicznej. Jeden z najsłabszych wyników w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. 	<ul style="list-style-type: none"> Odnotowywany od kilku lat nadmierny deficyt, rozbieżności w wydatkach w porównaniu do planów zawartych w Pakcie Stabilności. Nietrwała długookresowa stabilność finansów publicznych. Niewystarczające reformy rynku pracy na tym etapie. Zbyt wolna liberalizacja rynku gazu i elektryczności. Największe opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynków wewnętrznego oraz liczne przypadki naruszeń. 	

IRLANDIA	WŁOCHY
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Średniookresowy wzrost na poziomie 5%. • Wysoka i rosnąca produktywność pracy – znacznie powyżej średniej dla UE. • Znaczący spadek stopy bezrobocia długookresowego (1999–2002). • Znaczący wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Wprowadzenie większej konkurencyjności w sektorze telekomunikacji i transportu publicznego oraz nowe zasady dotyczące konkurencji na rynku gazu i elektryczności. • Największy spadek liczby zaległych dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego od maja 2003 r. (32 dyrektywy).
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Jeden z najsłabszych wyników w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. • Najwyższy wzrost poziomu cen między 1999 i 2002 r. • Niższe od średniej dla UE wydatki krajowe brutto na B&R. • Największy spadek poziomu inwestycji przedsiębiorstw (1999–2002).
	<ul style="list-style-type: none"> • Największy wzrost inwestycji przedsiębiorstw (1999–2002). • Plan średniookresowych reform systemu emerytalnego został ogłoszony jesienią 2003 r. • Podjęto środki mające na celu zwiększenie elastyczności rynku pracy. • Wprowadzono w życie reformy systemu szkolnictwa podstawowego i średniego oraz odnotowano wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Zmniejszenie opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego oraz miejsce w pierwszej trójce krajów najbardziej zaawansowanych w transpozycji dyrektyw „lizbońskich”.
	<ul style="list-style-type: none"> • Najniższy poziom stopy zatrudnienia ogólnego (55,5%) i kobiet (42%) oraz najwyższy poziom stopy bezrobocia długookresowego wynoszący 5,3%. • Znaczący spadek produktywności pracy między 1999 i 2003 r. • Nieukończona konsolidacja budżetowa oraz nietrwała długookresowa stabilność finansów publicznych. • Zbyt wolna liberalizacja sektora usług i rynku energetycznego. • Duża ilość naruszeń w stosowaniu zasad rynku wewnętrznego i duże opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego.

LUKSEMBURG		NIDERLANDY	
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> Najwyższa, aczkolwiek spadająca, względna produktywność pracy w UE. Bardzo niska stopa bezrobocia długookresowego. Najlepsze wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. Największy wzrost dostępu do Internetu dla przedsiębiorstw w 2002 r. Inicjatywy mające na celu wsparcie przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> Istotne wysiłki mające na celu konsolidację i zapewnienie trwałości finansów publicznych w okresie poważnego spowolnienia gospodarczego. Bardzo niska stopa bezrobocia długookresowego. Środki mające na celu zwiększenie elastyczności rynku pracy, włącznie z utworzeniem Rady ds. Innowacji. Zwiększenie uprawnień Niderlandzkiej Władzy ds. Konkurencji w celu zwiększenia rzeczywistego poziomu konkurencyjności. Dobre wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto. 	
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> Trzecie miejsce pod względem najniższego poziomu wykształcenia młodzieży oraz odnotowane pogorszenie się tej sytuacji (1999–2003). Bardzo niska stopa zatrudnienia osób w wieku 55–64 lat, nie wprowadzono w życie żadnych konkretnych środków. Opóźnienia w reformowaniu prawa konkurencji. Duże opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego oraz największa liczba transpozycji zaległych od ponad 2 lat. 	<ul style="list-style-type: none"> Niska wydajność pracy w ostatnich latach wynikająca ze zmniejszającej się konkurencyjności oraz jej braku w niektórych sektorach i spadku specjalizacji w przemyśle zaawansowanych technologii. Różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w sektorze prywatnym i publicznym są wyższe od średniej dla UE. Spadek krajowych wydatków brutto na B&R w 2001 r. Drugie miejsce pod względem wzrostu opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego od maja 2003 r. 	

AUSTRIA		PORTUGALIA	
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Zatwierdzenie wszechstronnej reformy systemu emerytalnego. • Bardzo niska stopa bezrobocia długoterminowego. • Poziom wykształcenia młodzieży powyżej średniej dla UE na poziomie 85% (1999–2003). • Uproszczenie ram prawnych dla MŚP i nowych przedsiębiorstw. • Znaczące zmniejszenie opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie w życie działań mających na celu wspieranie wykorzystania technologii informatycznych i telekomunikacyjnych oraz wydatków na B&R i innowacje. • Znaczący wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Znaczące zmniejszenie opóźnień w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego, brak zaległych dyrektyw od ponad dwóch lat. • „Program Quadros” przewiduje pomoc finansową przeznaczoną dla małych i mikroprzedsiębiorstw. 	
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Krajowe wydatki brutto na B&R poniżej średniej dla UE. • Stopa zatrudnienia starszych osób znacznie poniżej średniej dla UE. • Duże opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego. • Słabe wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. • Znaczący spadek poziomu inwestycji przedsiębiorstw (1999–2002). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmierny deficyt i niepewna sytuacja finansów publicznych związana z planowanymi wydatkami emerytalnymi. • Słabe wyniki w dziedzinie edukacji (aczkolwiek podjęto ostatnio inicjatywy mające na celu podniesienie jakości edukacji), najwyższy procent osób wcześniej kończących edukację w UE (dwukrotnie wyższy od średniej dla UE). • Niepewna rzeczywistość konkurencyjność na rynku elektryczności oraz jedne z najwyższych cen gazu i elektryczności w UE. • Słabe wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. 	

FINLANDIA		SZWECJA	
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymuje wiodącą pozycję w przejściu do gospodarki opartej na wiedzy. • Wprowadzenie reform mających na celu zwiększenie poziomu zatrudnienia i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, docelowo poziom stopy zatrudnienia pracowników w wieku 55–64 lat jest możliwy do osiągnięcia. • Najwyższy poziom wykształcenia młodzieży w UE (1999–2003). • Opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego poniżej zaplanowanych 1,5% oraz brak zaległych dyrektyw od ponad dwóch lat. • Stosunkowo dobre wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najwyższy wzrost wydatków krajowych brutto na B&R w 2001 r. • Podjęto środki mające na celu utrzymanie zatrudnienia starszych pracowników oraz wspieranie uczestnictwa młodzieży w sile roboczej. • Najwyższy poziom stopy zatrudnienia w UE pracowników w wieku 55–64 lat oraz drugie miejsce pod względem poziomu stopy zatrudnienia kobiet (1999–2002). • Utrzymuje wiodącą pozycję w przejściu do gospodarki opartej na wiedzy. • Dobre wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. 	
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Jedne z najwyższych cen w UE oraz wzrost poziomu cen (1999–2002). • Ograniczona konkurencyjność w sektorze usług niehandlowych. • Wciąż wysoka stopa bezrobocia strukturalnego. • Trzecie miejsce pod względem spadku poziomu inwestycji przedsiębiorstw (1999–2002). 	<ul style="list-style-type: none"> • Jedne z najwyższych cen w UE, mimo iż odnotowano spadek poziomu cen (1999–2002). • Najniższy i wciąż obniżający się poziom inwestycji przedsiębiorstw w UE (1999–2002). • Słaba konkurencyjność niektórych sektorów, szczególnie sektora usług publicznych. 	

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO	
Osiągnięcia	<ul style="list-style-type: none"> • Niska stopa bezrobocia długookresowego oraz wzrost poziomu wykształcenia młodzieży (1999–2003). • Wzrost jakości wydatków publicznych (na edukację i transport), włącznie z reformami mającymi na celu wspieranie kształcenia i podstawowych kwalifikacji. • Dobre wyniki w realizacji celów wyznaczonych w Kioto i w odniesieniu do wskaźników podziału obciążeń. • Opóźnienia w transpozycji dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego poniżej zaplanowanych 1,5% • Rozszerzenie ulg podatkowych dotyczących inwestycji w B&R dla dużych przedsiębiorstw oraz identyfikacja obszarów priorytetowych w celu podniesienia produktywności.
Zaniedbania	<ul style="list-style-type: none"> • Niska produktywność pracy, pomimo jej niedawnego wzrostu (1999–2003). • Powiększający się deficyt. • Opóźnienia w otwieraniu na konkurencję rynku usług pocztowych. • Niski poziom krajowych wydatków brutto na B&R w 2001 r. oraz drugie miejsce pod względem najniższego poziomu inwestycji przedsiębiorstw w UE (1999–2002).

Z A Ł Ą C Z N I K 3

Propozycje zawarte w Agendzie Lizbońskiej oczekujące na realizację do marca 2005 roku

STRATEGIA LIZBOŃSKA: LEGISLACYJNA MAPA DROGOWA		
Rada	Przed końcem legislatury (w kwietniu 2004 r.)	Przed przeglądem średniookresowym (w marcu 2005 r.)
Konkurencyjność	<ul style="list-style-type: none"> • Patent wspólnotowy 	<ul style="list-style-type: none"> • Uznawanie kwalifikacji zawodowych* • Wzmocnienie praw własności intelektualnej* • Współpraca w zakresie stosowania prawa w dziedzinie ochrony konsumentów* • Nieuczciwa praktyka handlowa* • Patent wspólnotowy (propozycja w zakresie sądownictwa i Konwencja z Monachium) • Możliwość opatentowania oprogramowania • Dyrektywy ramowe dotyczące usług • REACH (Rejestracja, ocena i dopuszczenie substancji chemicznych)
Rada Ministrów ds. Ekonomicznych i Finansowych Unii Europejskiej (ECOFIN)	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektywa w sprawie przejrzystości • Dyrektywa w sprawie usług inwestycyjnych 	
Transport, Telekomunikacja, Energia	<ul style="list-style-type: none"> • Drugi pakiet kolejowy • Bezpieczeństwo morskie (sankcje karne) • Transeuropejskie sieci – transport 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektywa ramowa w sprawie projektowania proekologicznego produktów zużywających energię* • Dostawy energii i efektywność • Trzeci pakiet kolejowy • Opłaty drogowe pobierane od samochodów ciężarowych (Eurowinieta) • Program e-Content • Plan działania dotyczący bezpieczeństwa w Internecie • Transeuropejskie sieci – energia
Zatrudnienie, Polityka społeczna, Zdrowie, Konsumenci	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie nr 1408/71 • Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego • Umowy na zastępstwo 	<ul style="list-style-type: none"> • Art. 13 dyrektywy (nie włączając środowiska zawodowego)
Edukacja i kultura		<ul style="list-style-type: none"> • Program ramowy w sprawie kształcenia ustawicznego • Nowa generacja programów, których wprowadzenie planowane jest po 2006 r.
Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiedzialność za środowisko • Elastyczny mechanizm określony w protokole z Kioto 	<ul style="list-style-type: none"> • Konwencja z Aarhus

* Wspólne stanowisko przed czerwcem 2004 r.

Komisja Europejska

Wdrażanie Strategii Lizbońskiej — Reformy dla rozszerzonej Unii

Raport Komisji na wiosenny szczyt Rady Europejskiej — 26 marca 2004

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2004 — 83 str. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-894-6769-X

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

BELGIQUE/BELGIË

Jean De Lannoy

Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1190 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be
URL: <http://www.jean-de-lannoy.be>

**La librairie européenne/
De Europese Boekhandel**

Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-mail: mail@libeurop.be
URL: <http://www.libeurop.be>

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad

Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84
E-mail: eusales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S

Herstedvang 4
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: <http://www.schultz.dk>

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH

Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 66 82 78
E-mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: <http://www.bundesanzeiger.de>

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA

International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30) 21 03 25 84 40
Fax (30) 21 03 25 84 99
E-mail: elebooks@books.gr
URL: <http://www.books.gr>

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado

Trafalgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros), 913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros), 913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@com.boe.es
URL: <http://www.boe.es>

Mundi Prensa Libros, SA

Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
URL: <http://www.mundiprensa.com>

FRANCE

Journal officiel

Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tél. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: <http://www.journal-officiel.gouv.fr>

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop

270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hannas@iol.ie

ITALIA

Licosa SpA

Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 05 56 48 31
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: <http://www.licosa.com>

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL

5, rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tél. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: <http://www.mdl.lu>

NETHERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers

Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: <http://www.sdu.nl>

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand L.ª

Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 60037
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 95 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dlb@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA

Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 135
P-1250 -100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoce@incm.pt
URL: <http://www.incm.pt>

SUOMI/FINLAND

**Akateeminen Kirjakauppa/
Akademiska Bokhandeln**

Keskuskatu 1/Centralgatan 1
PL/PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P./tfn (358-9) 121 44 18
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: akatilaus@akateeminen.com
URL: <http://www.akateeminen.com>

SVERIGE

BTJ AB

Traktörvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tfn (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: btjeu-pub@btj.se
URL: <http://www.btj.se>

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd

Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44-870) 60 05-522
Fax (44-870) 60 05-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: <http://www.tso.co.uk>

ISLAND

Bokabud Larusar Blöndal

Engjateigi 17-19
IS-105 Reykjavík
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

NORGE

Swets Blackwell AS

Hans Nielsen Hauges gt. 39
Boks 4901 Nydalen
N-0423 Oslo
Tel. (47) 23 40 00 00
Fax (47) 23 40 00 01
E-mail: info@no.swetsblackwell.com

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz

c/o OSEC Business Network Switzerland
Stampfenbachstraße 85
PF 492
CH-8035 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: eics@osec.ch
URL: <http://www.osec.ch/eics>

BĂLGARIA

Europress Euromedia Ltd

59, blvd Vitosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbox.cit.bg
URL: <http://www.europress.bg>

CYPRUS

**Cyprus Chamber of Commerce
and Industry**

PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-22) 88 97 52
Fax (357-22) 66 10 44
E-mail: stalo@ccci.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: einfo@koda.ee
URL: <http://www.koda.ee>

HRVATSKA

Mediatrade Ltd

Strohalov Prilaz 27
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 660 08 40
Fax (385-1) 660 21 65
E-mail: mediatrade@hi.hinet.hr

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service

Szt. István krt.12
III emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
URL: <http://www.euroinfo.hu>

MALTA

Miller Distributors Ltd

Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LQA 05
Tel. (356) 21 66 44 88
Fax (356) 21 67 67 99
E-mail: info@millermalta.com

POLSKA

Ars Polona

Krakowskie Przedmieście 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia

Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-21) 260 28 82
Fax (40-21) 260 27 88
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR

Námestie Slobody 19
SK-81223 Bratislava 1
Tel. (421-2) 54 41 83 64
Fax (421-2) 54 41 83 64
E-mail: europ@tbb1.cvtisr.sk
URL: <http://www.cvtisr.sk>

SLOVENIJA

GV Založba d.o.o.

Dunajska cesta 5
SI-1000 Ljubljana
Tel. (386) 13 09 1800
Fax (386) 13 09 1805
E-mail: europ@gvzalozba.si
URL: <http://www.gvzalozba.si>

TÜRKIYE

Dünya Aktüel A.S

Globus Dünya Basinevi
100, Yıl Mahallesi 34440
TR-80050 Bağcılar-Istanbul
Tel. (90-212) 440 22 27
Fax (90-212) 440 23 67
E-mail: aktuel.info@dunya.com

ARGENTINA

World Publications SA

Av. Córdoba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: <http://www.wpbooks.com.ar>

AUSTRALIA

Hunter Publications

PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: admin@tekimaging.com.au

BRASIL

Livraria Camões

Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: <http://www.incm.com.br>

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.

3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tél. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renouf Publishing Co. Ltd

5369 Chemin Canotek Road Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
URL: <http://www.renoufbooks.com>

EGYPT

The Middle East Observer

41 Sherif Street
11111 Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Fax (20-2) 393 97 32
E-mail: meo@soficom.com.eg
URL: <http://www.meobserver.com.eg>

MALAYSIA

EBIC Malaysia

Suite 47.01, Level 47
Bangunan AmFinance (letter box 47)
8 Jalan Yap Kwan Seng
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 62 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV

Río Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 México, DF
Tel. (52-5) 533 56 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545.2361@compuserve.com

SOUTH KOREA

**The European Union Chamber of
Commerce in Korea**

Suite 2004, Kyobo Bldg.
1 Chongro 1-Ga, Chongro-Gu
Seoul 110-714
Tel. (82-2) 725-9880/5
Fax (82-2) 725-9886
E-mail: eucck@eucck.org
URL: <http://www.eucck.org>

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka

Trans Asia Hotel
115 Sir Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebicsl@sitnet.lk

T'AI-WAN

Tycoon Information Inc

PO Box 81-466
105 Taipei
Tel. (886-2) 87 12 88 86
Fax (886-2) 87 12 47 47
E-mail: elutpe@ms21.hinet.net

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates

4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: <http://www.bernan.com>

ANDERE LÂNDER/OTHER COUNTRIES/
AUTRES PAYS

**Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer
Wahl/Please contact the sales office of
your choice/Veuillez vous adresser au
bureau de vente de votre choix**

**Office for Official Publications
of the European Communities**

2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-42001
Fax (352) 29 29-42700
E-mail: info-info-opoce@cec.eu.int
URL: <http://publications.eu.int>

